

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví
Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Miroslava Kopecká

Informační potřeby studentů Ústavu informačních studií a knihovnictví
Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
Bakalářská práce

Praha 2009-08-05

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Anna Stöcklová

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Zadání práce

Identifikační záznam

KOPECKÁ, Miroslava. *Informační potřeby studentů Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze [Information needs of the students of Institute of Information Studies and Librarianship at the Faculty of Philosophy and Arts, Charles University in Prague]*. Praha, 2009-08-05. ix, 111 s., tab. grafy. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce Anna Stöcklová.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce *Informační potřeby studentů Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze* je zjištění uživanosti informačních zdrojů pro studium na Ústavu informačních studií a knihovnictví studenty tohoto oboru. Zabývá se problematikou vztahu studentů ke Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích. Práce popisuje použitou metodu dotazníkového šetření a vyhodnocuje data získaná sociologickým průzkumem. [Autorský abstrakt].

Abstract

The purpose of this bachelor thesis *Information needs of the students of Institute of Information Studies and Librarianship at the Faculty of Philosophy and Arts, Charles University in Prague* is detection of using of information resources for study at Institute of Information Studies and Librarianship. It deals with the question of relationship between students and the Masaryk Library of Social Sciences in Jinonice. The thesis describes the methods of research that were used and analyses the outcoming data reached by the sociological research.

Klíčová slova

Informační potřeby, informační zdroje, Ústav informačních studií a Knihovnictví, Knihovna společenských věd T.G.M. v Jinonicích, průzkumy uživatelů, sociologický výzkum.

Obsah

Předmluva.....	vii
<u>1 Úvod.....</u>	<u>x</u>
1.1 Seznámení s ÚISK.....	x
<u>2 Knihovna společenských věd T.G.M. v Jinonicích.....</u>	<u>xii</u>
2.1 Fond.....	xii
2.2 Uživatelé knihovny.....	xii
2.3 Oborové zaměření knihovny.....	xiii
2.4 Služby knihovny.....	xiv
2.5 Webová prezentace knihovny.....	xv
2.6 Akvizice.....	xv
2.7 Katalogizace.....	xvi
2.8 Změny v knihovně.....	xvi
2.9 Informační zdroje pro studenty ÚISK v Knihovně v Jinonicích.....	xvii
<u>3 Informační zdroje pro studenty ÚISK.....</u>	<u>xx</u>
3.1 Získávání informací a dovedností vztahujících se k oboru prostřednictvím výuky na ÚISK.....	xx
3.2 Typy zdrojů informací využitelných ke studiu na ÚISK:.....	xx
3.2.1 Skripta a učebnice.....	xxi
3.2.2 Moodle.....	xxi
3.2.3 Texty Jinonice.....	xxii
3.2.4 Kvalifikační práce.....	xxii
3.2.5 Oborové databáze.....	xxiii
3.2.6 Internetové zdroje (vyhledávání Google apod.).....	xxiii
3.2.7 Materiály starších ročníků.....	xxiii
3.2.8 Vlastní poznámky z přednášek a seminářů.....	xxiv
3.3 Knihovny zprostředkovávající přístup k oborovým informačním zdrojům.....	xxiv
3.3.1 Fakultní knihovny na UK.....	xxiv
3.3.2 Knihovna knihovnické literatury Knihovnického institutu Národní Knihovny.....	xxv
3.3.3 Národní knihovna.....	xxvi
3.3.4 Městská knihovna v Praze.....	xxvi

3.3.5 Státní technická knihovna.....	xxvi
3.3.6 Jiné knihovny – v místě bydliště.....	xxvii
4 Příprava průzkumu a volba metody.....	xxviii
5 Průzkum.....	xxx
6 Vyhodnocení a interpretace výsledků průzkumu.....	xxxii
6.1 Odpovědi dotazovaných studentů.....	xxxii
7 Závěr.....	cvi
Použitá literatura.....	cix
Přílohy.....	cxii

Předmluva

Bakalářská práce *Informační potřeby studentů Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy* se zabývá zjišťováním informačních zdrojů využívaných studenty tohoto oboru a také jejich vztahem ke Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích. Práce je založena na průzkumu provedeném mezi studenty jednotlivých ročníků.

Toto téma jsem si vybrala proto, že jsem sama studentkou daného oboru a zároveň i zaměstnankyní ve jmenované knihovně. Hlavním motivem pro vytvoření práce zkoumající zdroje využívané studenty pro přípravu na zkoušky a další studium a jejich vztah ke Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích byl především pocit můj a mých kolegů z výpůjčních služeb. Zdálo se nám, že oproti studentům jiných oborů vyučovaných v Jinonickém areálu, navštěvuje knihovnu jen minimální počet studentů zajímajících se o literaturu určenou primárně pro potřeby studentů informačních studií a knihovnictví.

Cílem práce je zjistit, jak je to doopravdy s návštěvností Knihovny společenských věd T.G.M v Jinonicích studenty ÚISK (Ústav informačních studií a knihovnictví), jaké zdroje informací jsou mezi studenty nejrozšířenější a jaké jim nejčastěji ke studiu postačují.

Z Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (dále jen ÚISK) se podobnému tématu věnovalo několik dřívějších kvalifikačních prací. Jedná se o zjišťování informačních potřeb zahraničních studentů (Sychrovská, 2005) a informačních potřeb studentů uměleckých oborů (Fialová, 2009). Některá teoretická východiska jsem čerpala z prací věnujících se přímo metodám a teorii průzkumů informačních potřeb (Sychrovská, 2005 a Tučková, 2003). Konkrétním zkoumáním vztahu studentů tohoto oboru k informacím a informačním zdrojům potřebným ke studiu se zatím žádná práce přímo nezabývala.

Úvodní kapitola se zabývá předchozími poznatky a pracemi zaměřenými na danou problematiku, teoretickými východisky a terminologií používanou v práci. Zasazuje práci do širších teoretických souvislostí. Seznamuje s Ústavem informačních studií a knihovnictví.

Oproti prvotnímu rozvržení osnovy bakalářské práce při sestavování zadání jsem, kvůli poznatkům vyplývajícím až z konkrétní praktické práce na problematice, pozměnila obsah a název druhé a třetí kapitoly. K faktické změně zamýšleného obsahu původních kapitol nedošlo, byly jen v některých ohledech sloučeny a zobecněny. Druhá kapitola seznamuje čtenáře s prostředím Knihovny společenských věd T.G.M. v Jinonicích z konkrétního pohledu snahy o optimální uspokojování potřeb studentů oboru informačních studií a knihovnictví. Třetí kapitola se zabývá obecně současným stavem materiálů a zdrojů informací použitelných pro studium na ÚISK..

Čtvrtá a pátá kapitola se věnují práci na výzkumném šetření, teoretickými východisky, výběrem metod průzkumu a samotným jeho provedením. Šestá kapitola vyhodnocuje a popisuje konkrétní výsledky výzkumu.

Závěr shrnuje výsledky všech předchozích kapitol a uvádí je do souvislostí. Snaží se navrhnout možné perspektivy a řešení pro budoucí vývoj práce na dané problematice.

Vypracování mé bakalářské práce probíhalo bez větších potíží a komplikací. Spolupráce se studenty byla bezproblémová a všichni respondenti, které jsem požádala o vyplnění dotazníku, mi vyhověli. Při distribuci dotazníků na hodinách jsem se setkala se vstřícností a ochotou oslovených vyučujících věnovat mi malou část své výuky pro potřeby vyplnění formulářů přítomnými studenty. Metoda využití přítomnosti větších skupin studentů na hodinách a autority vyučujícího, která napomáhala svědomitosti studentů při vyplňování odpovědí, se mi velmi osvědčila. Při vyhodnocování výsledků mě napadlo, že některé odpovědi mohou být o něco ideálnější, než je skutečnost. Vycházím při této myšlence z předpokladu, že studenti přítomní na výuce ke konci semestru patří mezi svými spolužáky všeobecně k těm poctivějším. Budou tím pádem pravděpodobně využívat více informačních zdrojů a chodit častěji do knihoven.

Veškerá použitá literatura je citována na konci práce podle norem ISO 690 a ISO 690-2. Práce využívá Harvardský systém průběžného citování pomocí prvního údaje záznamu a data vydání.

Na závěr bych vyjádřila poděkování všem, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout. V první řadě mojí vedoucí práce PhDr. Anně Stöcklové za její podnětné

rady, připomínky a především trpělivost při naší spolupráci. Ráda bych poděkovala vedení a celému kolektivu mých spolupracovníků v Knihovně společenských věd T.G.M v Jinočovicích za spolupráci na dílčích informacích potřebných pro mou bakalářskou práci a za příjemné a přátelské pracovní prostředí. Za spolupráci a ochotu přenechat mi část času ze své výuky pro provedení průzkumu bych ráda poděkovala některým vyučujícím na ÚISK. Můj dík patří také mojí rodině a mému příteli, kteří mě při mém studiu podporovali především psychicky.

1 Úvod

Studenti oboru informační studia a knihovnictví jsou ostatními nezainteresovanými lidmi často považováni za ten typ studentů, který doopravdy tráví spoustu času v knihovnách a především je neustále zavalen informačními zdroji, ve kterých se nejen vyzná, ale také je svědomitě využívá. Za dobu mého studia tohoto oboru a zároveň praktické práce v Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích, jsem se měla možnost seznámit s realitou „informačního“ života studentů informačních studií a knihovnictví. Tomuto tématu bych se proto chtěla ve své bakalářské práci věnovat. Především s přihlédnutím ke vztahu ke Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích.

1.1 Seznámení s ÚISK

Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze se specializuje na výuku práce s informacemi, jejich vyhledávání, informační vědy a v neposlední řadě také knihovnictví teoretického i praktického včetně knihovně zabývající se starými tisky. V současné době má 563 studentů, z toho 21 interních doktorandů podílejících se na výuce a 35 zaměstnanců. Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze má své hlavní sídlo, ředitelství a většinu výuky umístěné v Praze 5 Jinonicích v ulici U Kříže 8. Menší část bakalářského studia a výuky výběrových předmětů tohoto oboru probíhá také v prostorách Vyšší odborné školy informačních služeb na Praze 4 v ulici Pacovská 4.

Bakalářské studium oboru informační studia a knihovnictví má jen jedno zaměření pro všechny studenty a je pouze prezenční. V navazujícím magisterském programu je potom možné vybrat si ze tří specializovanějších zaměření. Knihovnické zaměření je vhodné pro studenty, kteří chtějí po absolvování oboru přímo pracovat v knihovnách, a jeho studium se věnuje především problematice knihovnické praxe a managementu knihoven. Informační zaměření se oproti tomu specializuje na problematiku informační vědy, informační politiky a ekonomiky. Studenti tohoto zaměření snadno najdou uplatnění i mimo knihovnické prostředí, především v komerční sféře zahrnující nejrůznější podniky a instituce využívající ve větší míře práci s informacemi (např. bankovníctví, informační centra, bezpečnostní služby, média aj.).

Informační zaměření se otevírá ve dvou podskupinách, a to pro studenty, kteří absolvovali bakalářské studium informačně-knihovnického zaměření a pro studenty s bakalářským titulem z ostatních (nepříbuzných) oborů. Tyto tři navazující magisterské programy lze studovat prezenční i kombinovanou formou. Pouze prezenčně je možné studovat ještě knihovědné zaměření, které se věnuje práci s fondy starých tisků.

ÚISK nabízí každoročně zájemcům z řad studentů možnost studia v zahraničí v rámci programu Evropské unie – Erasmus. Pro akademický rok 2009/2010 jsou partnerskými univerzitami instituce z Belgie, Dánska, Finska, Itálie, Polska, Portugalska, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švédska a Turecka.

Pod ÚISK spadá od akademického roku 2006/2007 i nově vzniklý navazující magisterský obor Studia nových médií (Jedličková, 2007). Tento obor se v rámci ÚISK poměrně specificky vymezuje, funguje z velké části autonomně a jeho studijní náplň se značně liší od tradičních výše popsaných oborů a zaměření studia. Jedná se o obor založený právě na „nových médiích“, kterými je především internet, zabývá se digitalizací, webovým designem i dalšími oblastmi včetně filmu a umění. Pro potřeby své bakalářské práce jsem studenty tohoto oboru z výše uvedených důvodů vynechala.

Počet studentů na ÚISK k červenci 2009					
Celkový počet studentů	563				
Ročník	1.	2.	3.	Další – prodloužené studium	Celkem
Bakalářské studium – celkem	59	70	63	23	215
Bakalářské studium – Jínonice	34	39	38	13	124
Bakalářské studium - VOŠIS	25	31	25	10	91
Navazující magisterské studium	96	81	X	73	250
Doktorské studium	X	X	X	X	70
Rigorózní řízení	X	X	X	X	28

2 Knihovna společenských věd T.G.M. v Jinonicích

Jelikož námět mé bakalářské práce vychází z praxe v Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích, budu se v následující kapitole podrobněji věnovat této knihovně. Především mě bude zajímat vztah knihovny k ÚISK a jeho studentům a složení fondu se zaměřením na knihovnickou literaturu.

Knihovna společenských věd T.G.M. v Jinonicích (dále také jen knihovna v Jinonicích a jinonická knihovna) sídlí v jinonickém areálu Univerzity Karlovy v Praze v ulici U Kříže. Je rozdělena na dvě části. Knihovna v přízemí a v suterénu, včetně kanceláře a skladu, je umístěna na adrese U Kříže 8, prezenční studovna s druhou kanceláří a ředitelnu sídlí v místnostech v budově naproti přes ulici na adrese U Kříže 1-3. Knihovna vznikla v roce 2000.

2.1 Fond

Knihovna měla ke konci roku 2008 ve fondu 76 250 knihovních jednotek, z toho 8664 vysokoškolských kvalifikačních prací, 385 titulů seriálů a 148 e-zdrojů na pevném nosiči. Roční přírůstek se pohybuje kolem 5 tisíc jednotek. Většina fondu je přístupná ve volném výběru. Většina knih v knihovně je v českém, anglickém, německém, ruském, polském a francouzském jazyce, nechybí ani jazyky exotičtější, jako jsou litevština, rumunština, řečtina, bulharština, ukrajinština apod. K červenci 2009 měla 6287 registrovaných uživatelů, z toho 4463 studentů. V knihovně v současné době pracuje 14 stálých zaměstnanců na plný či poloviční pracovní úvazek, z čehož dvě zaměstnankyně jsou nyní na mateřské dovolené. Ředitelkou knihovny je Mgr. Alena Matuszková. Knihovna používá, stejně jako ostatní knihovny Univerzity Karlovy, automatizovaný knihovní systém Aleph spolu s technologií čipů RFID. (Univerzita Karlova, 2008)

2.2 Uživatelé knihovny

Knihovna v Jinonicích administrativně spadá pod Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, jako jediná na celé univerzitě ale není knihovnou fakultní, nýbrž areálovou. Knihovna slouží všem oborům z fakult, které jsou umístěny v jinonickém univerzitním areálu. Jedná se o Fakultu sociálních věd s obory

vyučovanými na Institutu politologických studií, Institutu mezinárodních studií a Institutu sociologických studií, Fakultu humanitních studií, Filozofickou fakultu s obory vyučovanými na Ústavu informačních studií a knihovnictví, Ústavu politologie a Katedře sociální práce, část fondu je samozřejmě zaměřena i na potřeby Centra pro otázky životního prostředí.

Krom studentů a vyučujících uvedených fakult je knihovna přístupná i studentům a vyučujícím z jiných fakult Univerzity Karlovy, a to zdarma. Ostatní zájemci o přístup, označovaní též jako laická veřejnost, si musí za poplatek (v současné době 180Kč) zřídit v informačním centru v Celetné ulici průkaz externího uživatele. Ostatní uživatelé používají jako čtenářský průkaz svůj průkaz studenta s platným fakultním kuponem a průkaz zaměstnance univerzity. Knihovna rozlišuje několik kategorií čtenářů, a podle toho, do které z nich čtenář spadá, má pak nastavena svá čtenářská práva zahrnující celkový počet možných výpůjček současně, výpůjční lhůty a výši zpozděného. Nejvyšší práva mají zaměstnanci jinonických fakult následováni místními studenty, nejnižší práva pak uživatelé z řad laické veřejnosti.

2.3 Oborové zaměření knihovny

Hlavními oblastmi, kterým se knihovna v Jinonicích ve své akviziční politice věnuje a kterým je uzpůsoben její fond, jsou teritoriální studia a mezinárodní vztahy (především z oblasti západní a východní Evropy a Spojených států amerických, velká část fondu je také zaměřena na studia historie i současnosti Německa a Polska), obecné dějiny, antropologie, sociologie, filozofie, psychologie, genderová studia, politologie, veřejná a sociální politika, knihovnictví a informační a mediální studia, jazykověda, ekologie a ochrana životního prostředí, náboženství, v menší míře pak ještě demografie, ekonomie, právo, umění a beletrie. Dále jsou v knihovně k dispozici některá česká i mezinárodní tištěná periodika, obecné encyklopedie, jazykové slovníky a několik norem. Součástí přísně prezenčního fondu knihovny (půjčování mimo prostory knihovny není povoleno ani uživatelům s rozšířenými právy) jsou kvalifikační práce (postupové, bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní) z výše uvedených ústavů, institutů a kateder sídlících v Jinonicích.

2.4 Služby knihovny

V knihovně je uživatelům umožněn přístup k celé řadě online zdrojů, jejichž aktuální seznam je k dispozici na webových stránkách knihovny. Jedná se o oborové i všeobecné bibliografické a fulltextové databáze, elektronická předplacená periodika a online univerzitní repozitář kvalifikačních prací Univerzity Karlovy (v systému DigiTool). Některé z těchto zdrojů jsou přístupné na základě celouniverzitního předplatného nejen v knihovně v Jinonicích. Některé ze zdrojů jsou součástí licencí zakoupených jednotlivými fakultami sídlícími v Jinonicích nebo prostřednictvím právě probíhajících grantů na těchto pracovištích. Část online zdrojů je financována přímo z rozpočtu knihovny dle vlastní akviziční politiky.

Knihovna v Jinonicích poskytuje svým čtenářům množství služeb. Mezi standardní služby patří prezenční studium i absenční půjčování dokumentů včetně možnosti prodloužení nebo rezervace aktuálně vypůjčených titulů. Čtenáři mohou svůj uživatelský účet ovládat a sledovat prostřednictvím internetového přihlášení do aplikace, která je součástí online katalogu, ale i osobně, telefonicky a e-mailovou korespondencí se zaměstnanci knihovny. Standardně je umožněn přístup k online zdrojům, internetu a katalogu prostřednictvím 41 počítačových stanic rozmístěných v knihovně a studovně a dále prostřednictvím wifi či kabelového připojení pro uživatele s vlastními notebooky. Knihovna celkově disponuje 180 studijními místy (Univerzita Karlova, 2008). Čtenáři mohou využít samoobslužný tisk a kopírování na základě předplacených karet i platby v hotovosti. Knihovna zprostředkovává zájemcům meziknihovní výpůjčky (MVS), prostřednictvím Národní knihovny i mezinárodní meziknihovní výpůjčky (MMVS) a sama poskytuje meziknihovní výpůjčky jiným knihovnám. Knihovna neposkytuje rešeršní služby z důvodu vysokého počtu čtenářů, nízkého počtu zaměstnanců i malého zájmu ze strany uživatelů. V průběhu akademického roku pořádá knihovna pro zájemce z řad uživatelů vzdělávací a informační akce týkající se seznámení s prostředím a službami knihovny a především seznamující s prací s online zdroji přístupnými v knihovně. Pro čtenáře fungují konzultační hodiny, během nichž jsou pracovníci připraveni věnovat se konkrétním problémům a zodpovídat komplikovanější dotazy, které nelze zodpovědět během normálního provozu knihovny, jedná se například o pomoc při orientaci v elektronických zdrojích.

2.5 Webová prezentace knihovny

Webové stránky knihovny v Jinonicích lze najít na internetu na adrese knihovna.jinonice.cuni.cz. Design webové prezentace je standardně převzat z oficiálních stránek Univerzity Karlovy. Knihovna se snaží o co nejjednodušší a nejjintuitivnější nastavení stránek tak, aby se uživatelé hledající potřebné informace dostali rychle a jednoznačně k cíli. Hlavní stránka poskytuje nejen aktuální informace o provozu knihovny, ale také pomocí ilustrativních obrázků usnadňuje přístup uživatele ke katalogu knihovny a rozcestníku databází podle druhu dokumentu, který je požadován. Katalog samotný využívá standardního celouniverzitního nastavení systému Aleph. Na stránkách jsou mimo jiné k dispozici kontakty na všechny zaměstnance knihovny, formulář pro návrhy na doplnění knižního fondu a výroční zprávy knihovny. Samostatnou sekci knihovnických stránek tvoří „FAQ pro zaměstnance“ (FAQ - Frequently asked questions, často kladené dotazy), která je přístupná pod heslem pouze zaměstnancům knihovny. Tato sekce obsahuje základní pokyny a návody, jak postupovat při práci v knihovně a řešení standardních i nestandardních situací vznikajících při běžném provozu. Obsahuje mimo jiné podrobný popis kategorií čtenářů a jejich práv a kategorií výpůjček.

2.6 Akvizice

Akvizici zajišťuje ve spolupráci s ředitelkou knihovny jedna pracovnice, v současné době z domova při mateřské dovolené, jedná se o pracovníci s vysokoškolským knihovnickým vzděláním. Knižní fond je doplňován nákupem a dary. Na rozpočtu knihovny se finančně podílí fakulty, kterým knihovna slouží, tedy Fakulta sociálních studií, Fakulta humanitních studií, Filozofická fakulta a Centrum pro otázky životního prostředí. Více než polovina zakoupených knih je financována z grantů a výzkumných záměrů konkrétních fakult a vyučujících, a to buď nákupem přímo prostřednictvím knihovny nebo individuálním nákupem řešitelů grantů, přičemž povinnost řešitelům ukládá tyto knihy také zařadit a evidovat v příslušné knihovně. Ostatní knihy jsou do knihovny kupovány na základě vlastního uvážení pracovníků, případně konkrétních požadavků a návrhů vyučujících a studentů na doplnění knižního fondu, k čemuž slouží formulář umístěný na webových stránkách knihovny. Část publikací se do knihovny dostává prostřednictvím darů. Jedná se o dary vyučujících, což

jsou buď vyřazené knihy z jejich osobních knihoven, dary, které sami obdrželi, nebo publikace, na jejichž autorství se podíleli. Další dary získává knihovna od Univerzity Karlovy i ostatních vysokých škol v Česku i na Slovensku, dále od některých veřejných institucí, ministerstev a velvyslanectví (jmenovitě velvyslanectví Kanady a Spojených států amerických).

2.7 Katalogizace

V katalogizaci pracuje v současnosti jedna pracovnice s vysokoškolským knihovnickým vzděláním na plný úvazek a jedna studentka ÚISK na poloviční úvazek. Brigádně se v knihovně střídají výpomocné síly na jednoduchou katalogizaci kvalifikačních prací. Katalogizace se řídí platnými standardy, jimiž jsou katalogizační pravidla AACR2 a formát MARC21.

2.8 Změny v knihovně

Již druhým rokem probíhá v knihovně v Jinonicích postupné přesignování celého fondu z důvodu příliš hrubého třídění knih. Původně používané signatury mají pouze dvě písmena určující hrubou kategorii (DJ – dějiny, PL – politologie, FI – filozofie atd.) následovaná pořadovým číslem automaticky generovaným systémem při katalogizaci. Nový systém signatur odpovídá stavění knih na regál. Jedná se o vlastní roztrídění fondu podle příbuznosti témat tak, aby bylo možné na regálech vyhledávat i pouhým okem, což při dřívějších počtech až sedmi tisíc knih pod jedním tématem nebylo možné. Základem pro vytváření nových signatur se stalo využívání fondu právě jednotlivými obory vyučovanými v jinonickém areálu. Navržení nových signatur probíhalo jednak prostřednictvím osobního uvážení a zkušeností samotných zaměstnanců knihovny a jednak za porady s vyučujícími jednotlivých oborů. Hlavní nově vzniklou samostatnou kategorií jsou teritoriální studia, rozdělená podle jednotlivých kontinentů a států. Sem se řadí především některé tituly, které dříve patřily do signatur politologie, dějiny či demografie. Knihám zakoupeným v druhé polovině loňského roku a v roce letošním se již přiřazují nové signatury u těch oborů, u kterých je o jejich konečné podobě již rozhodnuto (není ještě hotové rozdělení např. jazykovědy, práva, náboženství, filozofie a ekologie). V průběhu letních zavíracích dnů v červenci a omezeného provozu knihovny v srpnu, docházelo v loňském roce ke kompletnímu přesignování více než 7 tisíc knih z původní signatury dějin, v letošním roce pak

podobného množství z politologie. Novému rozdělení literatury týkající se informačních studií a knihovnictví se budu podrobněji věnovat v následující podkapitole.

2.9 Informační zdroje pro studenty ÚISK v Knihovně v Jinonicích

Knihovna v Jinonicích je, jak bylo řečeno výše, areálovou knihovnou Univerzity Karlovy, která slouží oborům, jejichž výuka probíhá v Jinonicích. Ústav informačních studií a knihovnictví sídlí v přímo v patře nad knihovnou a většina výuky probíhá v jinonických učebnách. Snaží se tedy svou akviziční politikou a službami naplnit požadavky na knihovnu, která, mimo jiných oborů, zajišťuje zázemí pro studenty i vyučující na ÚISK. Až na pracovníky za výpůjčním pultem a ve studovně zde na důležitých pozicích, jako jsou ředitelství, akvizice, katalogizace a systémový knihovník, pracují absolventi a studenti právě z ÚISK. Vzhledem k tomuto faktu je možné považovat knihovnu z hlediska odbornosti pro služby vztahující se ke knihovnickému a informačnímu oboru za vhodnou.

Akviziční politika knihovny v Jinonicích ve vztahu k oboru informačních studií a knihovnictví vychází z uvážení zaměstnanců knihovny, z požadavků vyučujících, návrhů studentů oboru a v neposlední řadě také z probíhajících grantů na ÚISK. Nákup knih na základě osobního uvážení zaměstnanců a vedení knihovny se orientuje především na aktuálně publikovanou literaturu v českém jazyce. Oborová literatura v jiných jazycích, převážně v angličtině, je nakupována na přímou žádost vyučujících z ÚISK případně po konzultaci návrhů zaměstnanců s vyučujícími. Literatura česká i cizojazyčná je do knihovny nakupována také na základě požadavků řešitelů grantů, z poslední doby bych uvedla grant z oblasti HCI (Human-computer interaction). Část literatury z oboru knihovna získává také prostřednictvím darů.

Standardní služby poskytované studentům ÚISK jsou stejné jako výše uvedené služby pro všechny čtenáře knihovny. Uživatelská práva dovolují studentům registraci na jeden rok s možností prodloužení každý další rok studia po předložení průkazu studenta s platným fakultním kuponem. Běžné výpůjčky, maximálně 10 kusů najednou, jsou k dispozici na 30 dní s možností dvojnásobného prodloužení s pokutou 3Kč/den při prodlení, studijní výpůjčky, maximálně 10 kusů, na 30 dní bez možnosti prodloužení s pokutou 3Kč/den, krátkodobé výpůjčky na 5 dnů, maximálně 3 kusy, bez možnosti

prodloužení s pokutou 5Kč/den, prezenční a přísně prezenční dokumenty půjčovat nelze.

Knihy z oboru informačních studií a knihovnictví jsou v knihovně v Jinonicích uloženy pod signaturou IN a nově také pod signaturami I0-I9. Celkem je v knihovně k červenci 2009 k dispozici těchto knih 3455. Z toho 1683 v češtině, 1121 v angličtině, 301 v němčině, 293 ve slovenštině a ostatní ve francouzštině, španělštině a italštině. Nové signatury, podle nichž se v knihovně od poloviny loňského roku řadí nově akvírovaná oborová literatura knihovnictví a informačních studií tak, aby byla snadněji dohledatelná na regále, jsou následující:

I0 – Obecnosti z oboru, dějiny knihoven a knihovnictví, obecné sborníky apod.

I1 - Organizace a řízení knihoven, legislativa knihoven, digitalizace apod.

I2 - Pořádání informací, identifikační popis, selekční jazyky apod.

I3 – Služby knihoven, automatizace knihoven, automatizované knihovní systémy, OPAC, knihovní konsorcia, OCLC, souborné katalogy, digitální knihovny, databáze apod.

I4 - Vyhledávání, rešeršní služby a strategie, booleovská logika, fuzzy logika, informační brokering, Competitive intelligence, HCI (human-computer interaction) apod.

I5 - Pedagogika a psychologie čtenáře, bibliopedagogika, čtení, čtenářství apod.

I6 - Dějiny knihy a knihtisku, staré tisky, historické fondy, písmo, nakladatelé a tiskaři, kodikologie apod.

I7 - Informační politika, e-government, copyright, autorské právo, informační společnost a etika, knowledge management, e-commerce, elektronická komunikace a systémy elektronického vzdělávání, informační bezpečnost, šifrování apod.

I8 - Kvantitativní metody oboru, citační analýza, impact factor, bibliometrie, informetrie, statistické metody, citační rejstříky, lingvistické metody apod.

19 - Nová média, výpočetní technika, internet, web2.0, web design, HTML, GUI (graphical user interface – grafické uživatelské rozhraní) apod.

Z elektronických oborových informačních databází je v jinonické knihovně umožněn přístup ke všem, které univerzita pro obor informačních studií a knihovnictví předplácí, jedná se o databáze LISA, ISTA, LISTA, LISTA with Full Text, LLIS. Uživatelům z ÚISK jsou k dispozici samozřejmě i ostatní databáze, které jsou v knihovně přístupné díky předplatnému pro jiné obory stejně jako databáze dostupné zdarma a některé zkušební přístupy poskytované univerzitě krátkodobě zdarma zprostředkovateli komerčních přístupů.

Co se týká současného užívání knihovny studenty ÚISK, neexistují žádné statistiky, které by podávaly informaci o tom, kolik je v knihovně registrovaných čtenářů z tohoto oboru. Nejpodrobnější roztrídění studentů registrujících se do knihovny se omezuje pouze na informaci, ze které fakulty student je. Filozofická fakulta, jak jsem již uvedla, má v Jinonicích kromě ÚISK ještě Katedru sociální práce a Ústav politologie. Celkový počet registrovaných uživatelů – studentů z těchto tří součástí fakulty byl ke konci června 1012. Další pokusy o rozdělení tohoto počtu by byly čirou spekulací. Určitý pohled na tuto problematiku poskytují výsledky z provedeného dotazníkového šetření, kterému se tato bakalářská práce věnuje.

3 Informační zdroje pro studenty ÚISK

Informační zdroj je informační objekt, který obsahuje dostupné informace odpovídající informačním potřebám uživatele. Informační zdroj může být tištěný, zvukový, obrazový nebo elektronický (včetně zdrojů dostupných online). (Celbová, c2005)

3.1 Získávání informací a dovedností vztahujících se k oboru prostřednictvím výuky na ÚISK

Informační potřeby studentů ÚISK vztahující se ke studiu vycházejí z předmětů, které jsou na oboru informační studia a knihovnictví vyučovány. Stejně tak část průzkumu, která se zabývá schopnostmi pohybovat se v prostředí knihovny a informačních zdrojů, které studenti získali v průběhu studia, se odvíjí od předmětů vyučovaných na ÚISK. Konkrétně dotazníková otázka č. 10: „Zamyslete se, které z následujících informací, znalostí a dovedností jste se převážně naučili jen díky svému studiu na ÚISKu:“ vychází z předpokladu že se studenti v průběhu studia setkají s předměty, které je právě se jmenovanou problematikou podrobněji seznámí. Podotázky vztahující se k této problematice se týkají některých znalostí či dovedností, které se vztahují k absolvování konkrétních vyučovaných předmětů.

3.2 Typy zdrojů informací využitelných ke studiu na ÚISK:

V následující kapitole bych se ráda věnovala základním zdrojům informací pro studenty ÚISK. Při vybírání informačních zdrojů používaných studenty ÚISK ke studiu v průběhu semestru i ve zkuškovém období a ke státnicím jsem se řídila především vlastní zkušeností se studiem.

Mezi informační zdroje pro studenty jsem zahrnula: skripta a učebnice, výukový portál Moodle, elektronické studijní texty „Texty Jinonice“, kvalifikační práce, oborové databáze, internetové zdroje, materiály starších ročníků a v neposlední řadě také vlastní poznámky z přednášek a seminářů. Těchto zdrojů se týkal můj průzkum informačních potřeb, v němž byli studenti na jejich konkrétní využívání přímo dotazováni.

Na webu ÚISK funguje sekce „Materiály k přednáškám“, tato sekce obsahuje většinou pouze odkazy na Moodle, Texty Jinonice nebo osobní stránky vyučujících, některé odkazy nefungují a někteří vyučující mají seznam prázdný. K předmětu Tvorba elektronických informací a databází nebyla nalezena žádná elektronická ani doporučená literatura.

3.2.1 Skripta a učebnice

Dle mého názoru pro obor informačních studií a knihovnictví neexistuje příliš učebnic nebo skript, alespoň ne v takové podobě, jak ji známe z jiných oborů (např. medicína). A ke studiu a výuce se také využívají poměrně málo. Za zmínku stojí především publikace prof. Jiřího Cejпка (jmenovitě např. Dějiny knihoven a knihovnictví; Informace, komunikace a myšlení). Všeobecně se dá říci, že když už studenti sáhnou po nějaké publikaci, kterou využijí ke studiu, nejedná se přímo o vysokoškolská skripta nebo učebnice, ale o knihy a publikace věnující se konkrétní problematice studovaného předmětu neučebnicového charakteru (např. katalogizační pravidla, dějinné publikace apod.). Doporučenou literaturu k jednotlivým předmětům je možné najít v osnovách studia na webu ÚISK, bohužel se zde vyskytují i poněkud zastaralé informace a osnovy. U předmětů, které nemají žádné elektronické studijní texty, ale v osnově uvedenou doporučenou literaturu, jsou základní publikace dostupné v knihovně v Jinonicích.

3.2.2 Moodle

Moodle je softwarový balík určený pro podporu prezenční i distanční výuky prostřednictvím online kurzů dostupných na WWW. Je vyvíjen jako nástroj umožňující realizovat výukové metody navržené v souladu s principy konstruktivisticky orientované výuky. Moodle umožňuje či podporuje snadnou publikaci studijních materiálů, zakládání diskusních fór, sběr a hodnocení elektronicky odevzdávaných úkolů, tvorbu online testů a řadu dalších činností sloužících pro podporu výuky. Moodle je volně šiřitelný software s otevřeným kódem. Běží na Unix, Linux, Windows, Mac OS X, Netware a na jakémkoliv dalším systému, který podporuje PHP (Hypertext Preprocessor). Data jsou ukládána v jediné databázi (největší podpora pro MySQL a PostgreSQL, nicméně lze použít i Oracle, Access, atd.). (Moodle, 2003-)

Výukový portál Moodle je na ÚISK využíván některými vyučujícími. Jeho prostřednictvím konkrétně zadávají studentům domácí úkoly, krátké testy, seminární práce a poskytují studijní materiály a texty.

3.2.3 Texty Jinonice

Portál Elektronické studijní texty ÚISK vznikl díky finanční podpoře Ministerstva kultury České republiky v programu VISK 2 v letech 2007 a 2008. Tento informační portál nabízí studentům a všem dalším zájemcům o obor informační vědy a knihovnictví elektronické studijní texty (ve formátu PDF), online testy, sbírky fotografií a videí, odkazy na další zdroje informací z oboru. (Elektronické studijní texty, 2007-9)

Pro přístup k materiálům z tohoto portálu je vyžadována pouze bezplatná registrace. Pro studenty a vyučující UK se jedná o stejné přihlašovací údaje, jaké používají k ostatním školním aplikacím.

Na Textech Jinonice jsou k dispozici elektronické materiály vyučujících z ÚISK seřazené podle autorů, funguje zde i fulltextové vyhledávání. Jedná se především o kratší výukové texty a dokumenty využitelné pro přípravu ke zkouškám z jednotlivých předmětů vyučovaných autory textů. Dalo by se říci, že se jedná o formu skript vycházejících elektronicky a zdarma.

3.2.4 Kvalifikační práce

Kvalifikačními pracemi jsou myšleny bakalářské, magisterské, rigorózní a disertační práce studentů především oboru informační studia a knihovnictví na ÚISK. Práce od 50. let 20. stol. jsou v tištěné podobě přístupné v Knihovně v Jinonicích. Novější pak zároveň v elektronické verzi přes aplikaci ISDP (Informační systém diplomových prací), a to pouze interně studentům a vyučujícím z ÚISK (ISDP, c2009).

Informace obsažené v kvalifikačních pracích zabývajících se problematikou našeho oboru jsou v některých případech velmi přínosné a aktuální. Mohou sloužit nejen jako pomocné zdroje pro vypracování různých seminárních prací, ale pro zájemce také jako zdroje informací rozšiřujících témata, jichž se na přednáškách a seminářích výuka dotýká jen okrajově.

3.2.5 Oborové databáze

Oborové databáze ze svého pohledu nepovažují mezi studenty za příliš často využívaný zdroj studijních informací. Jedná se o databáze volně i komerčně přístupné, fulltextové i pouze bibliografické. Vyhledávání v některých těchto databázích je na ÚISK podrobně vyučováno. Oborové databáze, především ty fulltextové, mohou sloužit k získávání materiálů ze zahraničí a přehledu o současném světovém vývojovém trendu souvisejícím s problematikou oboru informačních studií a knihovnictví.

Mezi databáze zprostředkovávající informace z tohoto oboru dostupné pro studenty na ÚISK patří například: LISA (Library and Information Science Abstracts), LISTA (Library, Information Science & Technology Abstracts), LLIS (Library, Literature and Information science), ERIC (Education Resources Information Center) aj.

3.2.6 Internetové zdroje (vyhledávání Google apod.)

Internetovými zdroji jsou myšleny především informace z jiných pramenů, než které spadají do kategorií popsaných výše, tedy Moodlu, elektronických Textů Jionice, oborových databází, ISDP. Jde o materiály a články, ke kterým se studenti dostanou v podstatě náhodně přes běžné internetové vyhledávače (Google, Yahoo aj.). Může se jednat o různé seminární práce umístěné na internetu, informace z online encyklopedií typu Wikipedia, články z internetových časopisů knihoven nebo jiných oborově zaměřených online periodik (Ikaros, Inflow – na MU Brno).

3.2.7 Materiály starších ročníků

Tento typ zdrojů je studenty využíván především k přípravě na testy a zkoušky. Materiály starších ročníků a spolužáků jsou myšleny neoficiální shrnutí problematiky jednotlivých předmětů, výpisky z hodin a dalších pramenů, vypracované odpovědi na konkrétní zkuškové okruhy a otázky. Kvalita takových informací je většinou poněkud diskutabilní, ačkoliv je možné získat i kvalitní souhrnné materiály od nejpilnějších studentů v ročníku. Pro některé může být toto řešení záchranou na poslední chvíli, ale jiným zase naprosto nevyhovuje cizí způsob řazení informací a styl psaní. Nehledě na to, že vyučující pochopitelně tomuto způsobu získávání vědomostí nejsou příliš nakloněni.

3.2.8 Vlastní poznámky z přednášek a seminářů

Pro studenty, kteří se pravidelně účastní výuky a dokáží si dělat kvalitní poznámky z výkladu, je tento zdroj skoro ten nejspolehlivější a nejjednodušší způsob, jak získat potřebné informace o problematice jednotlivých vyučovaných předmětů. V některých případech, pokud se jedná o okrajovější témata, ke kterým chybí základní literatura, minimálně v českém nebo anglickém jazyce, je možné považovat výklad na hodinách za téměř jediný relevantní zdroj informací potřebných pro složení zkoušky. Jedině na přednáškách a seminářích se studenti od vyučujícího přesně dozví, které informace jsou jím pro konkrétní vyučovaný předmět považovány za důležité.

3.3 Knihovny zprostředkovávající přístup k oborovým informačním zdrojům.

U některých výše uvedených a popsanych zdrojů informací je naprosto jednoznačně zřejmé, jak k nim studenti získávají přístup. Skripta a učebnice je možné si krom vypůjčení v knihovnách také zakoupit v některých knihkupectvích. Moodle, Texty Jinonice, oborové databáze, některé online přístupné kvalifikační práce a internetové vyhledávání jsou zase běžně přístupné ve většině domácností i kolejních ubytoven prostřednictvím sítě Internet. Oborové databáze, ke kterým je nutný licencovaný předplacený přístup, jsou studentům k dispozici na počítačích Univerzity Karlovy v Jinonicích v rámci registrovaných IP adres těchto počítačů. Z domova je možné se k databázím připojit vzdáleným přístupem, kde se studenti identifikují svými unikátními univerzitními přihlašovacími údaji. Vlastní poznámky z hodiny si studenti obstarají sami a materiály spolužáků a starších ročníků se mezi studenty šíří spontánně prostřednictvím internetu i papírových okopírovaných verzí. V této kapitole se proto budu stručně věnovat popisu knihoven, které jsem využila v dotazníkové otázce 6B: „Chodíte do jiných knihoven kvůli získávání literatury ke studiu?“.

3.3.1 Fakultní knihovny na UK

Pod Univerzitu Karlovu spadá velké množství fakultních a katederních knihoven pro jednotlivé studijní obory. Pro všechny knihovny existuje centrální katalog a jeden automatizovaný knihovní systém (Aleph). Každá knihovna má už ale nastavena zvláštní uživatelská práva podle toho, zda se jedná o studenty ze zastřešující katedry či fakulty,

vyučující, laickou veřejnost nebo další různé kategorie uživatelů. Pro potřeby studentů informačních studií a knihovnictví jsou podle mého názoru nejpoužitelnější fondy knihoven spadajících pod Filozofickou fakultu – historické, filozofické, psychologické, sociologické a pedagogické fondy, dále knihovny Pedagogické fakulty a Matematicko-fyzikální fakulty, knihovna Fakulty sociálních věd a v první řadě především Knihovna společenských věd T.G.M. v Jinonicích, které se podrobně věnuje celá předchozí kapitola. Všechny knihovny samozřejmě umožňují přístup k internetu.

3.3.2 Knihovna knihovnické literatury Knihovnického institutu Národní knihovny

Knihovna knihovnické literatury sídlí v budově Národní knihovny v areálu pražského Klementina. Veškerý fond zpřístupňuje prezenčně, dokumenty, od nichž je k dispozici více kopií, i absenčně.

Knihovna knihovnické literatury je ústředním informačním, dokumentačním a referenčním střediskem České republiky v oboru knihovnictví a vědecké informace. Plní studijní a zároveň archivní a dokumentační funkci v uvedených oborech. Určena je knihovníkům, informačním pracovníkům a specialistům, pedagogům a studentům oboru i zájemcům z řad široké veřejnosti. Fond je dostupný uživatelům převážně prezenčně. Domácí literatura je doplňována v úplnosti prostřednictvím nákupu a darů. Zdrojem doplňování zahraniční literatury je nákup, mezinárodní výměna publikací a dary. S přihlédnutím k finančním prostředkům je doplňování zahraniční literatury zaměřeno na základní literaturu oboru, nové trendy a především na encyklopedická a terminologická díla oboru. Knihovna poskytuje na základě svých bází dat, katalogů, dokumentačních kartoték bibliograficko-informační služby, rešeršní služby, služby typu SDI (adresné strojové rešerše podle uživateli zadaných tematických profilů) a služby výpůjční. Všechny své fondy zpřístupňuje prezenčně ve studovně knihovnické literatury, duplikáty i absenčně. Prostřednictvím Národní knihovny poskytuje i MVS. (Národní Knihovna České republiky, 2009-07-13)

V Knihovně knihovnické literatury lze vyhledávat prostřednictvím oborové brány KIV (Oborová brána Knihovnictví a informační věda). Z počítačové sítě je uživatelům zajištěn přístup k internetu a do oborových knihovnických databází: Emerald, LISA, ISTA, LISTA (Full Text), LLIS, ELIS (Encyclopedia of Library and Information Science).

Tato knihovna je pro potřeby studia oboru informačních studií a knihovnictví bezesporu nejlépe vhodná a vybavená instituce v ČR.

3.3.3 Národní knihovna

Národní knihovna sídlí převážně v budově Klementina na Praze 1. Jedná se o plně automatizovanou knihovnu používající stejně jako knihovna na UK systém Aleph. Pro studenty je vhodná nejen z hlediska výše popsané Knihovny knihovnické literatury. Fond Národní knihovny je nejúplnější sbírkou českých a česky vydaných knih v naší republice, obsahuje samozřejmě i knihy cizojazyčné. V případě potřeby studia některých okrajových oborů souvisejících s informační vědou a knihovnictvím může být knihovna velmi dobře využita. Samozřejmě je k dispozici přístup k internetu.

3.3.4 Městská knihovna v Praze

Městská knihovna v Praze má své hlavní sídlo na Mariánském náměstí na Praze 1. Pobočky knihovny jsou rozmístěny po celé Praze, k dispozici je čtenářům také pohyblivý bibliobus. Knihovna je automatizovaná, až na několik zbývajících malých poboček. Knihovna používá automatizovaný knihovní systém Koniáš, který byl vyroben speciálně pro ni na zakázku.

Z hlediska složení svého fondu, který je určen především pro volnočasové využití nejširší veřejnosti, není Městská knihovna v Praze typicky knihovnou, která by nabízela literaturu vhodnou pro odbornou veřejnost. Může nabídnout několik všeobecných publikací použitelných při studiu našeho oboru. Samozřejmostí je umožnění přístupu k internetu.

3.3.5 Státní technická knihovna

Státní technická knihovna donedávna sídlila také v budově pražského Klementina. V současné době se přestěhovala do zbrusu nové budovy v areálu technických vysokých škol v pražských Dejvicích a změnila své jméno na Národní technickou knihovnu. Knihovna používá automatizovaný knihovní systém Aleph.

Z hlediska odborné literatury pokrývá fond této knihovny především potřebnou literaturu týkající se technických informací, se kterými se studenti setkávají. Myslím tím

publikace a zdroje pojednávající o technologiích internetu, některých programovacích jazycích, logice, databázích apod. Samozřejmě umožňuje i přístup k internetu.

3.3.6 Jiné knihovny – v místě bydliště

Jinými knihovnami, knihovnami v místě bydliště studentů, jsou myšleny především jednotlivé městské a studijní vědecké knihovny, případně knihovny ostatních vysokých škol nebo středních knihovnických škol. Takové knihovny mohou poskytovat potřebnou literaturu především s výhodou menšího počtu zájemců soustředěných na jednu konkrétní publikaci, což může být někdy v knihovnách v Praze problematické. V knihovnách bývá většinou již samozřejmostí i přístup k internetu.

4 Příprava průzkumu a volba metody

Průzkum informačních potřeb studentů Informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy probíhal metodou dotazníkového šetření v měsíci dubnu a květnu 2009. Základní problematikou, kterou se tento průzkum snažil osvětlit a zmapovat a kterou můžeme označit za cíle uskutečněného výzkumu, je využívání jednotlivých informačních zdrojů vhodných ke studiu na ÚISK studenty oboru a zároveň jejich vztah ke Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích.

Ve svém šetření jsem si nejprve stanovila následující **hypotézy**:

- Studenti ÚISK velmi ojediněle navštěvují Knihovnu společenských věd T.G.M. v Jinonicích.
- Studenti ÚISK navštěvují kvůli studiu další knihovny kromě Knihovny v Jinonicích.
- Studenti ÚISK se velmi často ke zkouškám připravují z již vypracovaných materiálů poskytovaných spolužáky a staršími ročníky.
- Studium na ÚISK připravuje studenty na práci v knihovnách.
- Studenti ÚISK ve větší míře nevyužívají ke studiu cizojazyčnou literaturu, pokud ano, jedná se především o literaturu v anglickém jazyce.

Objektem prováděného výzkumu byli studenti Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Ve zkoumaném vzorku jsem se snažila zajistit přítomnost studentů ze všech ročníků studujících v bakalářském, navazujícím magisterském i doktorském studiu. Informace o pohlaví dotazovaných respondentů mi v případě tohoto průzkumu přišla irelevantní a otázku jsem proto nezařadila.

Základními metodami sociologického výzkumu jsou dotazování, pozorování, experiment a analýza věcných skutečností (Surynek, 2001). Pro potřeby svého průzkumu jsem jako nejvhodnější zvolila metodu dotazování. Metoda dotazování může mít formu rozhovoru nebo dotazníkového šetření.

Rozhovor je metodou pracnou a časově náročnou, je vhodný pro velmi malý vzorek dotazovaných respondentů. Navíc při osobním rozhovoru mohou dotazovaní ztrácet jistotu anonymity svých odpovědí. Na druhou stranu je při rozhovoru téměř zaručeno, že dotazující získá odpovědi na všechny položené otázky, a v případě nejasností dotazovaného může položit otázku jinak a upřesnit ji.

Dotazníkové šetření je považováno za vysoce efektivní a časově i finančně nenáročnou metodu sociologického průzkumu, která umožňuje získat odpovědi od poměrně velkého počtu respondentů najednou. Také anonymita odpovědí je při vyplňování dotazníku přesvědčivější. Mezi nevýhody patří pravděpodobnost nespolehlivosti či neochoty respondentů odpovědět na všechny položené otázky a vynechávání některých odpovědí, ať už záměrně nebo omylem. Za nevýhodu dotazníkového šetření je považována i velmi nízká návratnost vyplněných formulářů. Tomuto problému se ale dá v některých případech efektivně předejít.

Pro sběr dat pro potřeby mého průzkumu na téma informačních potřeb studentů ÚISK jsem si vybrala právě metodu dotazníkového šetření. V současné době, přející informačním technologiím všeho druhu, se mi nabízela možnost využít rozeslání elektronického dotazníku studentům například prostřednictvím e-mailové konference uisk118, jíž jsou všichni účastníci. Tato možnost by byla pro mě i pro dotazované respondenty v určitém ohledu nejpohodlnější. Právě v tomto případě bych ale riskovala velkou pravděpodobností minimální návratnosti vyplněných dotazníků spolu s rizikem, že by výsledný vzorek zahrnoval jen některé ročníky a studenti jiných ročníků by nemuseli odpovědět vůbec. Právě z těchto důvodů jsem se rozhodla zvolit klasickou metodu papírového dotazníku, který jsem po dohodě s vyučujícími distribuovala přímo při výuce ve třídách jednotlivých ročníků. Tím jsem si zajistila jak relativně reprezentativní vzorek z každého ročníku, tak i vysokou návratnost vyplněných formulářů.

5 Průzkum

Samotný průzkum zahrnující distribuci a opětovný sběr připravených dotazníků probíhal na půdě Ústavu informačních studií a knihovnictví v Jinonicích a Vyšší odborné školy informačních služeb na Praze 4. Uskutečnil se díky laskavé spolupráci několika vyučujících z ÚISK, kteří mi věnovali malou část času ze své výuky, abych mohla mezi studenty provést průzkum. Průzkum jsem prováděla na konci letního semestru akademického roku 2008/2009, tedy v měsících dubnu a květnu, aby i první ročníky bakalářského studia, pro které je studium novinkou, měly dostatek času seznámit se s prostředím a mohly na pokládané otázky odpovědět podle zkušeností.

Vzhledem ke skutečnosti, že 3. ročník bakalářského studia již v letním semestru nemá žádný povinný předmět, vyřešila jsem distribuci dotazníků jinak než přímo na hodinách. Požádala jsem hromadně všechny spolužáky, kteří byli ochotni mi pomoci, aby se mi ozvali v případě, že pojedou do Jinonic na výběrový předmět, do knihovny či na konzultace. Těm jsem pak v Jinonicích předala formulář k vyplnění. Tímto způsobem jsem ale pravděpodobně nezískala tolik respondentů, kolik by mi zajistila návštěva povinné výuky.

Před samotným rozdáním dotazníků jsem nejprve studenty seznámila s účelem prováděného průzkumu a požádala je o spolupráci a pomoc při sběru relevantních dat. Studenti byli upozorněni, že vyplněná data zůstávají anonymní.

Některé vyplněné dotazníkové formuláře se mi vrátily již po několika málo minutách, celkově ale vyplnění netrvalo nikomu více než 10 minut. I s rozdáním a opětovným sběrem formulářů mi přítomnost na hodině nezabrala více než 15 minut. Během dotazování jsem se nesečkala se závažnějšími otázkami, které by poukazovaly na nesrozumitelnou formulaci některých mých dotazů. Několik otázek směřovalo k informaci o počtu možných odpovědí, a to u otázek, kde tato informace byla již přímo v závorce uvedena, šlo tedy spíše o nepozornost respondentů. S žádnými dalšími komplikacemi jsem se při provádění průzkumu nesečkala. Studenti byli velmi ochotní a vstřícní.

Návratnost vyplněných dotazníků byla díky mé metodě dotazování během výuky 100%. Ze 126 rozdaných a vyplněných dotazníků jsem 6 dotazníků vyřadila z důvodu několika otázek ponechaných respondenty bez odpovědí.

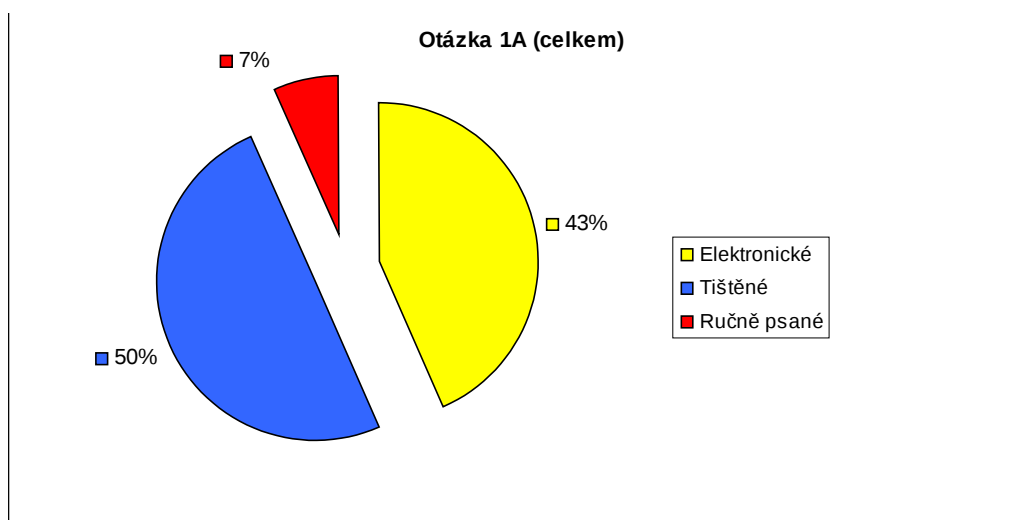
6 Vyhodnocení a interpretace výsledků průzkumu

V následující kapitole se budu podrobně věnovat výsledným odpovědím, které jsem získala na své otázky týkající se informačních potřeb studentů ÚISK v průběhu dotazníkového průzkumu. Komentáře k jednotlivým odpovědím budou doplněné ilustračními grafy. Samotný dotazník je součástí přílohy č. 1. Výsledné počty jednotlivých odpovědí na otázky jsou k dispozici v tabulkách v příloze č. 2.

Průzkumu se zúčastnilo 126 respondentů, 6 dotazníků bylo z důvodu neúplného vyplnění vyřazeno. Do konečných výsledků bylo zařazeno 120 vyplněných dotazníků, 14 z 1. ročníku bakalářského studia, 39 z 2. ročníku bakalářského studia, 18 ze 3. ročníku bakalářského studia, 16 z 1. ročníku navazujícího magisterského studia, 24 z 2. ročníku navazujícího magisterského studia a 9 z doktorského studia (interní doktorandi).

6.1 Odpovědi dotazovaných studentů

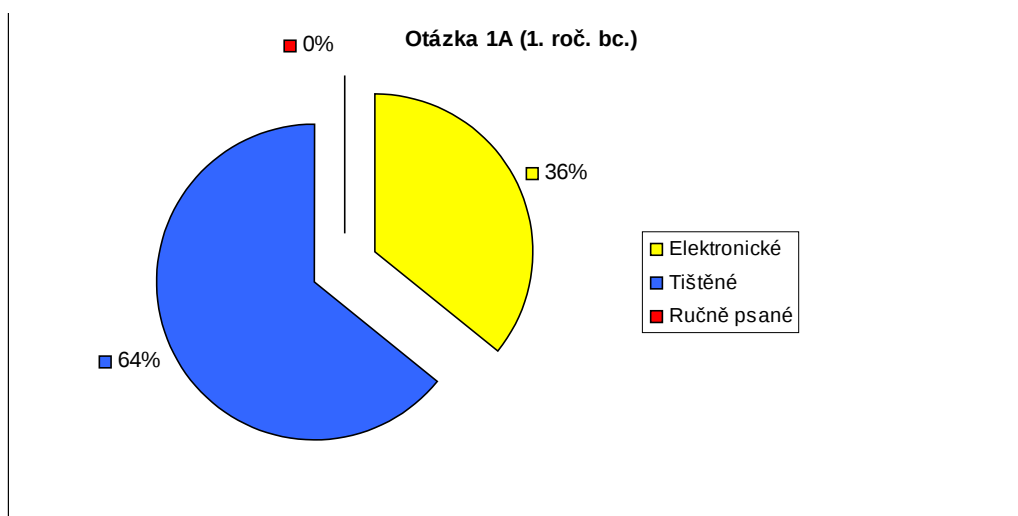
Otázka 1.A. Jaký typ dokumentů ke studiu preferujete? Vyberte (elektronické; tištěné; ručně psané)

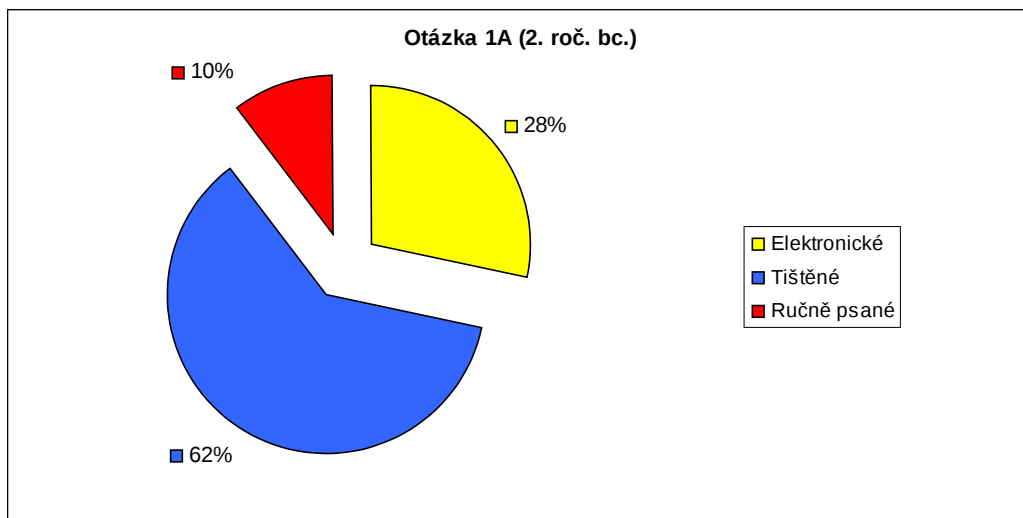
Celkové výsledky ukazují, že studenti dávají ve velké míře přednost studijním materiálům ve formě tištěného a elektronického textu. Ručně psané dokumenty nejsou již mezi studenty téměř vůbec populární, minimálně jim při možnosti výběru nedává přednost více než 7% dotazovaných respondentů. Materiály tištěné jsou podle odpovědí

jen o málo populárnější než studium z dokumentů elektronických. V odpovědích na tuto otázku se mezi jednotlivými ročníky nevyskytly výrazné rozdíly.

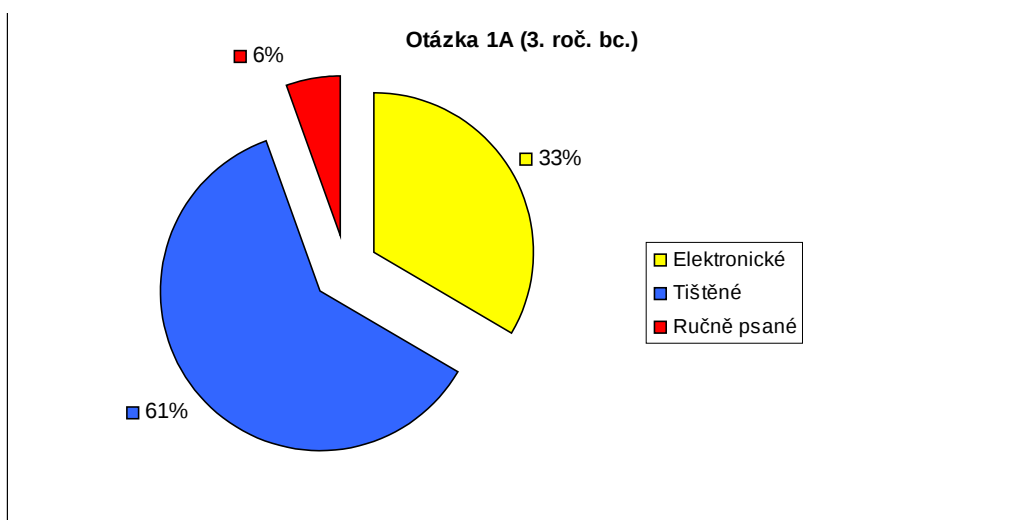
Já osobně si myslím, že popularita elektronických dokumentů je mezi studenty dána především snadnou dostupností nejrůznějších materiálů prostřednictvím online zdrojů. V neposlední řadě ale i skutečností, že velká část studentů vlastní osobní počítač nebo notebook, na němž si na hodinách sami dělají poznámky rovnou v elektronické podobě. S těmito materiály se jim pak při studiu nejsnadněji pracuje. Předpokládá se také, že podstatě všichni studenti mají přístup k internetu z domova. Tištěné dokumenty představují velkou výhodu díky své skladnosti a možnosti snadného převážení, samozřejmě nesmíme opomenout stránku zdravotní, kdy dlouhodobé sezení před monitorem počítače je mnohem škodlivější a nepříjemnější než práce s vytištěnými dokumenty. Tisk mnohostránkových materiálů je na druhou stranu poněkud finančně náročný. Ručně psané dokumenty představují dvě hlavní velké nevýhody jimiž jsou často horší čitelnost a nepřehledná úprava textu a téměř nulová možnost sdílení takových materiálů s ostatními studenty.

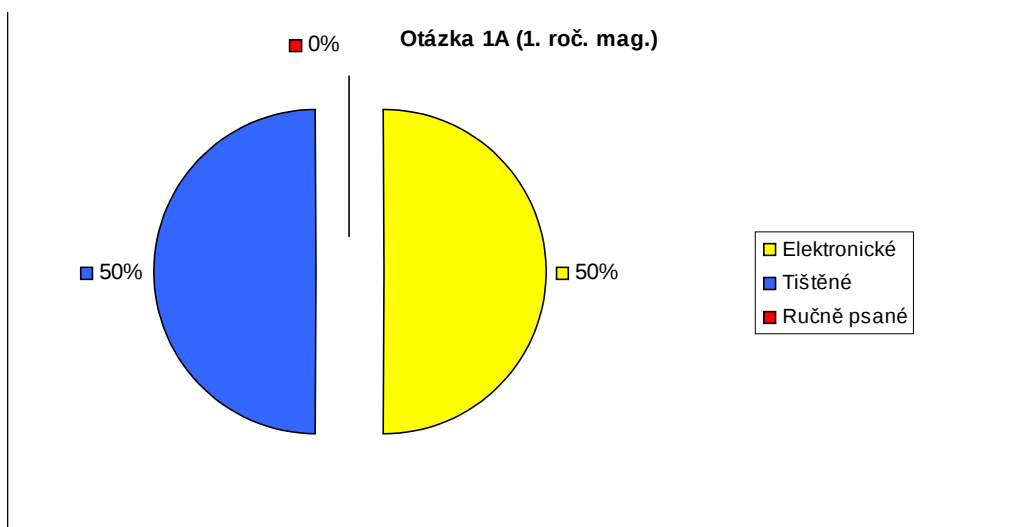
Studenti 1. ročníku bakalářského studia preferují především materiály tištěné. Elektronické dokumenty vyhledává na prvním místě přibližně jedna třetina dotazovaných studentů. Ručně psané materiály pak jako preferované neoznačil nikdo z dotazovaných respondentů.

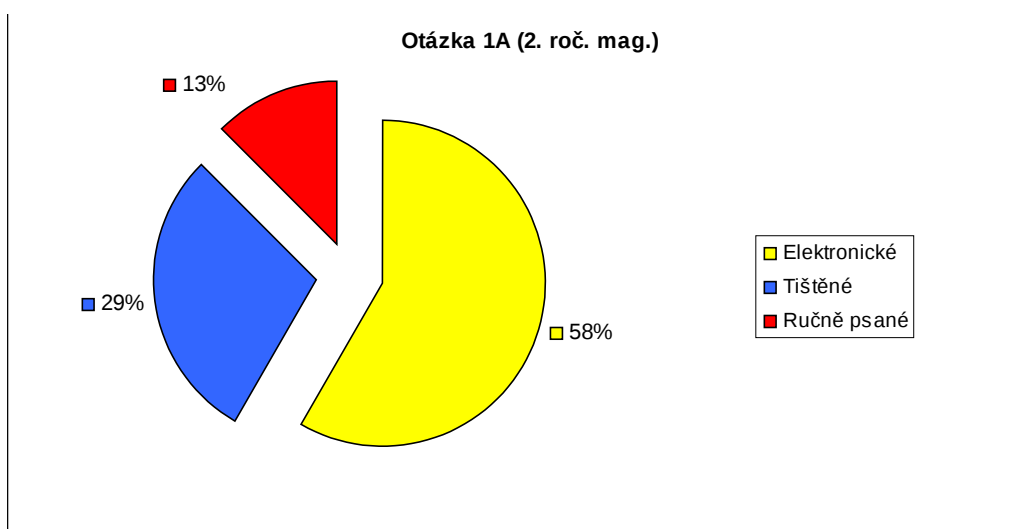
Přibližně dvě třetiny studentů z 2. ročníku upřednostňují studium tištěných dokumentů, necelá jedna třetina dokumentů elektronických a v tomto případě se objevila i 10% preference ručně psaných materiálů, zřejmě poznámek z přednášek.

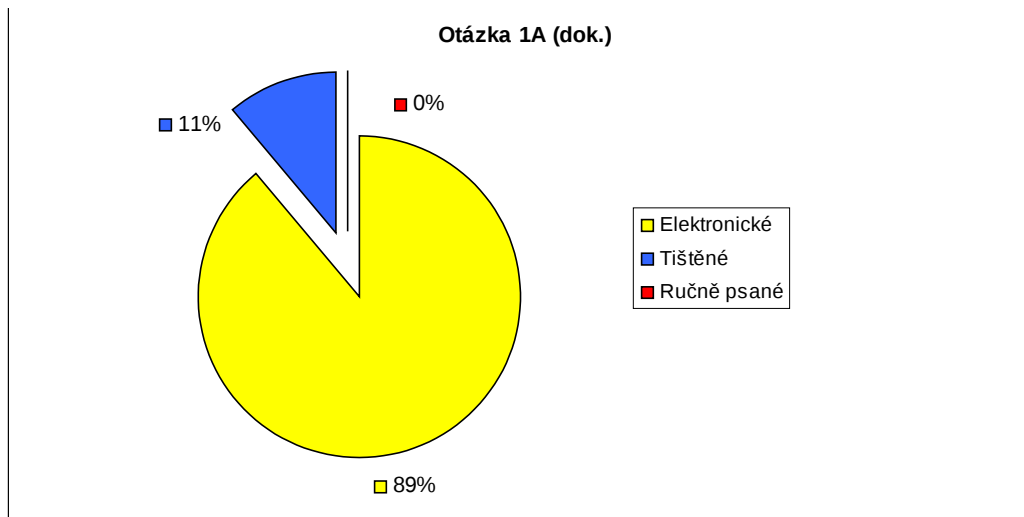
Mezi studenty 3. ročníku bakalářského studia jsou nejvyhledávanějšími dokumenty také tištěné, následované elektronickými. Ručně psané materiály zaujímají zanedbatelné postavení.

U studentů 1. ročníku navazujícího magisterského studia jsou stejně oblíbené jak materiály tištěné, tak elektronické. Ručně psané nezískaly žádné procento.

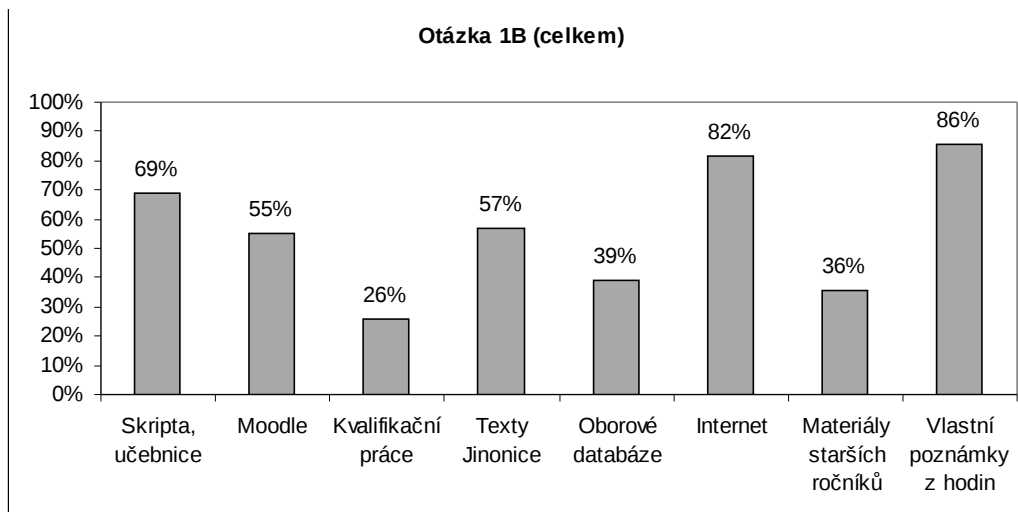

Studenti 2. ročníku navazujícího magisterského studia označili v necelých dvou třetinách svých odpovědí jako preferované materiály elektronické, v necelé jedné třetině materiály tištěné a nezanedbatelných 13% uvedlo jako nejvyhledávanější materiály ručně psané.

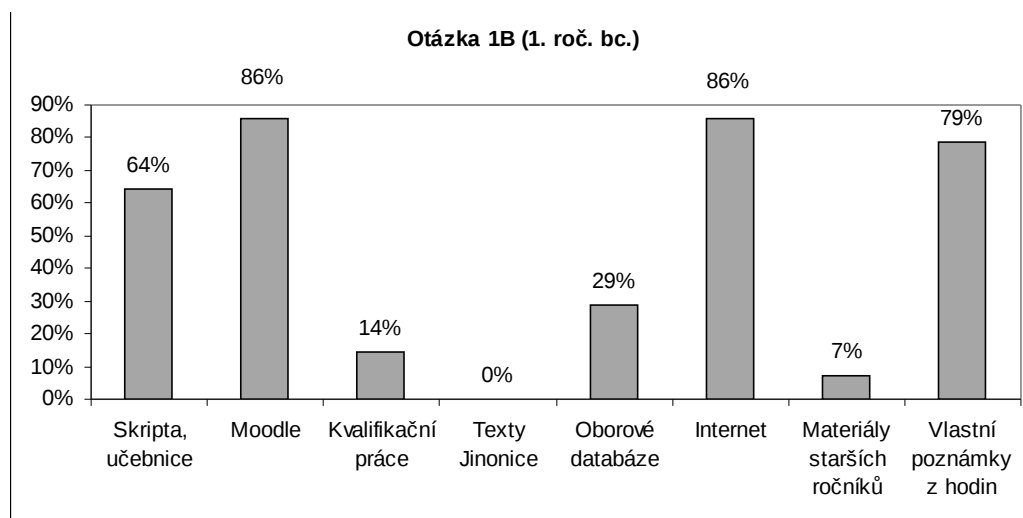
Studenti doktorského studia preferují podle výsledků průzkumu především materiály elektronické, v malé míře pak tištěné a vůbec ručně psané.

Otázka 1.B. Jaké zdroje ke studiu využíváte? (možnost více odpovědí: skripta, učebnice; Moodle; kvalifikační práce; Texty Jinonice; oborové databáze; internet; materiály starších ročníků; vlastní poznámky z hodin)

Odpovědi na otázky týkající se využívání různých druhů informačních zdrojů při studiu jsou poměrně rovnoměrně rozložené. Vyššího počtu odpovědí dosáhly vlastní poznámky z hodin, internetové zdroje a skripta a učebnice. Mezi ročníky lze pozorovat určité rozdíly v preferencích využívaných zdrojů.

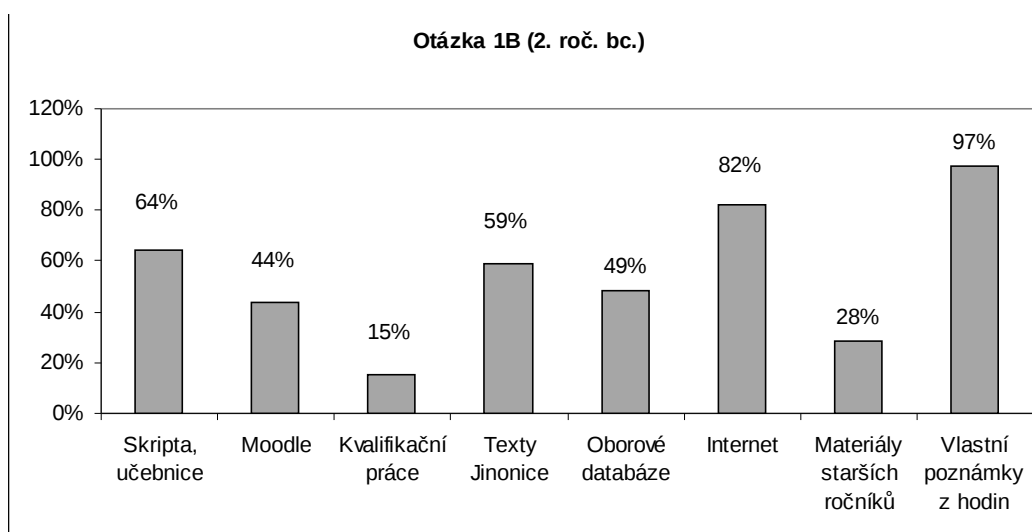
Dle mého názoru představují na ÚISK vlastní poznámky z hodin stále jeden z nejspolehlivějších a především nejrelevantnějších pramenů pro studium a přípravu ke zkouškám. Internetové zdroje jsou mezi studenty pravděpodobně populární především v situacích, kdy musí sami zpracovávat například seminární práce nebo si potřebují v rychlosti dohledat doplňkové informace k problematice, které zcela nerozumí. Skripta a učebnice jsou studenty využívány především v situacích, kdy jim vyučující doporučí konkrétní publikaci k dalšímu studiu. Moodle je studenty vyhledáván pochopitelně u těch předmětů, jejichž výuka jej využívá, v některých ročnících to nemusí být ani jediný předmět. Informovaní studenti podle mého názoru využívají portál elektronických zdrojů Texty Jinonice, jelikož by se dalo říci, že obsahuje materiály typu skript v elektronické podobě. Podle výsledků průzkumu studenti příliš často nevyužívají již vypracované materiály starších ročníků. V případě otázky číslo 7 a 8, ke kterým se budu vyjadřovat později, ale studenti častěji uvádějí, že se z takových materiálů učí ke zkouškám. Mezi nejméně využívané zdroje pak ještě patří oborové databáze a kvalifikační práce. Vzhledem k větší specializaci těchto zdrojů si myslím, že informace získané jejich studiem jsou ve většině případů hodně podrobné a pro potřeby běžného

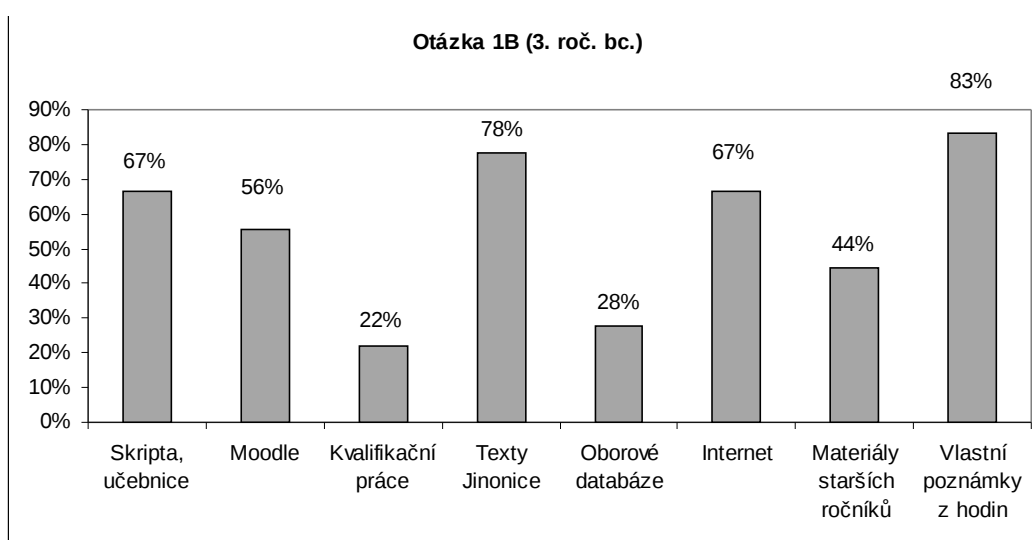
studia nadbytečné. Mohou se dobře uplatnit při vypracovávání seminárních a vlastních kvalifikačních prací.

Studenti 1. ročníku bakalářského studia uvedli, že nejvíce využívají Moodle, internet, vlastní poznámky z hodin a učebnice a skripta. Naopak Texty Jinonice nezískaly ani jedinou odpověď. Je to pravděpodobně způsobeno spíše menší informovaností studentů, protože navštěvují ÚISK teprve prvním rokem a tím, že zde

pro ně určené materiály ani nejsou (s výjimkou identifikačního popisu vyučovaného na VOŠIS).

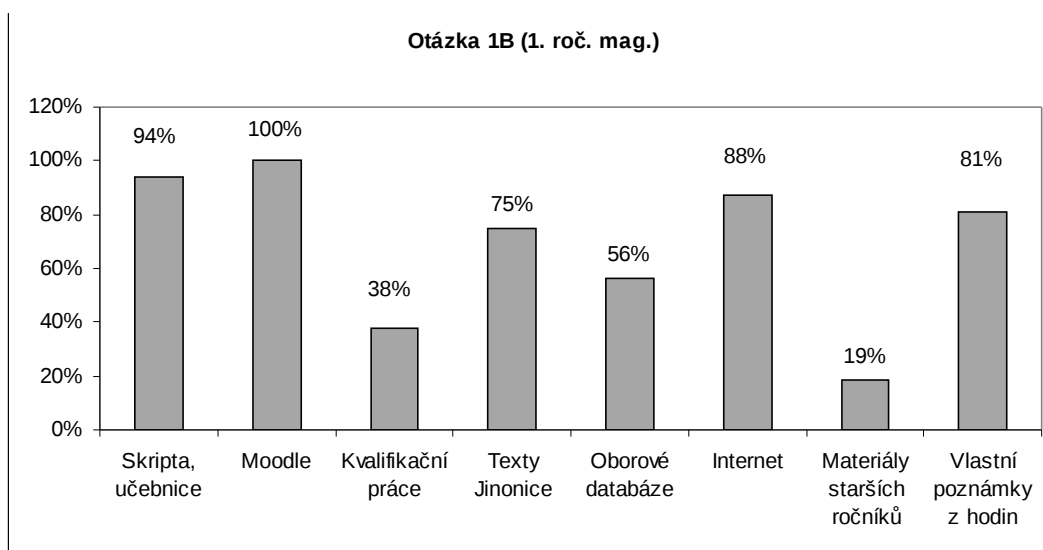

U studentů 2. ročníku bakalářského studia jsou nejvyužívanějšími informačními zdroji vlastní poznámky z hodin a internet. Texty Jinonice se v 2. ročníku zdají být oproti ročníku prvnímu poměrně hodně využívány.

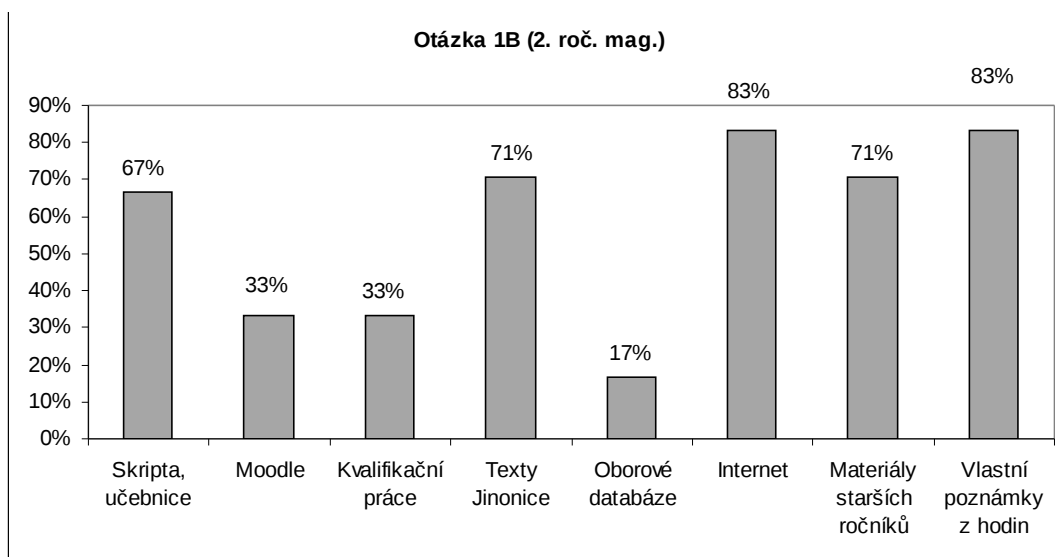

Ve 3. ročníku bakalářského studia je vytiženost jednotlivých informačních zdrojů poměrně vyrovnaná, s výjimkou kvalifikačních prací a oborových databází. Tato skutečnost je způsobena především tím, že respondenti ve velké míře využili možnosti označit více odpovědí a označili všechny zdroje, s nimiž se v průběhu tříletého studia

setkali. Tento výsledek je dán pravděpodobně několikaletými zkušenostmi studentů s výukou na ÚISK.

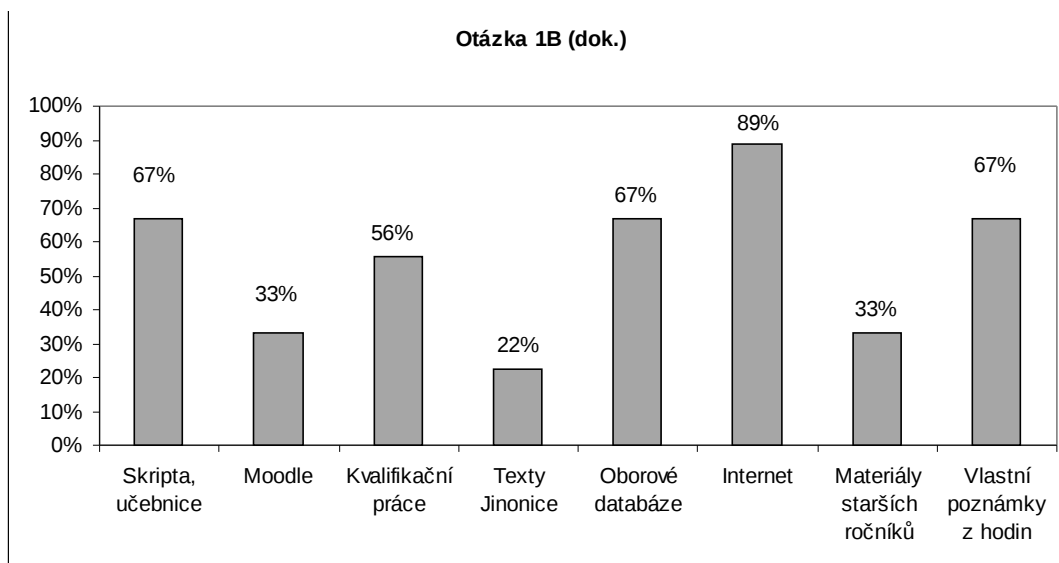

Studenti 1. ročníku navazujícího magisterského studia označili, podobně jako studenti 3. ročníku bakalářského studia, často většinu možností najednou. Využívání jednotlivých zdrojů je tedy v podstatě vyrovnané, až na kvalifikační práce a materiály starších ročníků.

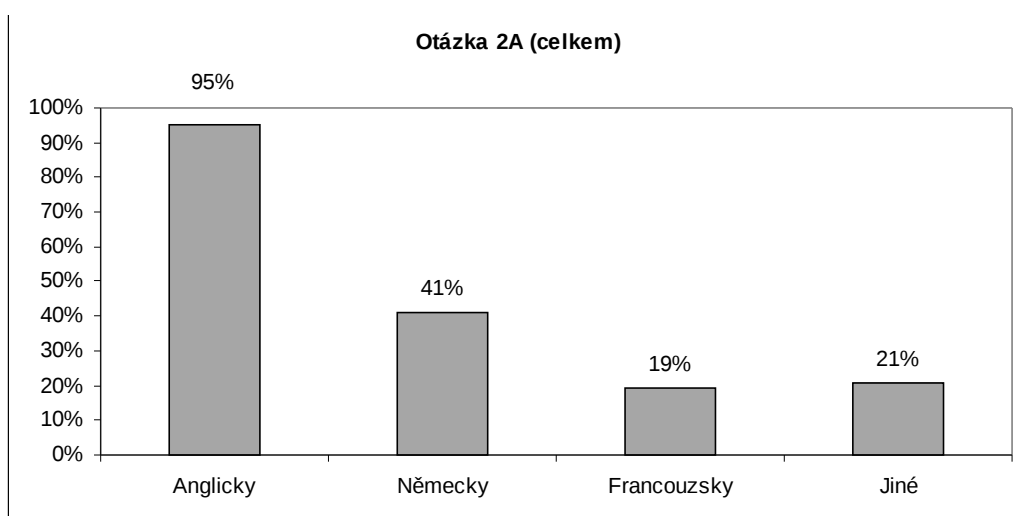
Studenty ze 2. ročníku navazujícího magisterského studia jsou nejméně využívané oborové databáze, kvalifikační práce a Moodle. Ostatní zdroje získaly vyrovnaný počet odpovědí. Materiály od starších ročníků využívají skoro tři čtvrtiny studentů z tohoto ročníku. Takové množství odpovědí opět může být zapříčiněno

dlouholetými zkušenostmi studentů navazujícího studia, během něhož měli dostatek příležitostí s materiály od spolužáků pracovat.

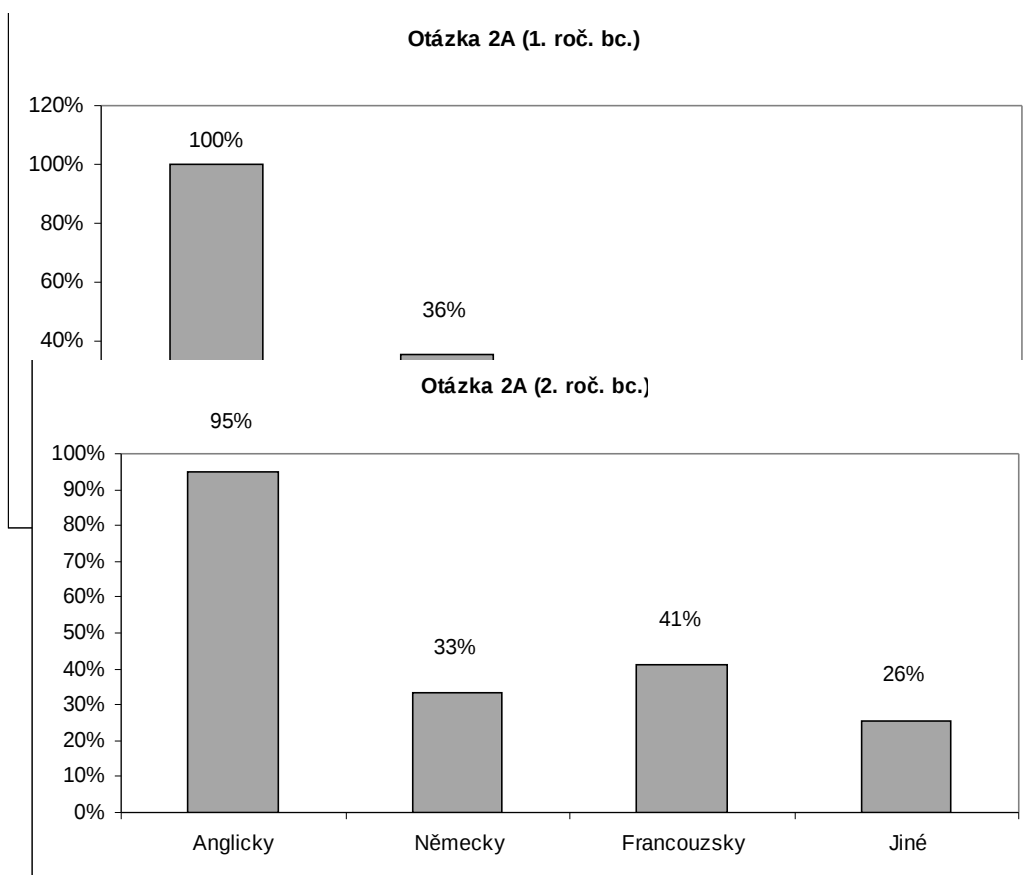
Doktorandi ke svému studiu nejvíce využívají internet, nejméně pak Texty Jinonice, Moodle a materiály starších ročníků. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi odborně zaměřené studium spojené s výukou na ÚISK, uvedla také většina doktorandů, že ke studiu využívá i oborových databází.

Otázka 2.A. Jaké umíte jazyky? Využíváte jejich znalost ke studiu literatury? Umím (možnost více odpovědí: anglicky, německy, francouzsky, jiné - rozepište)

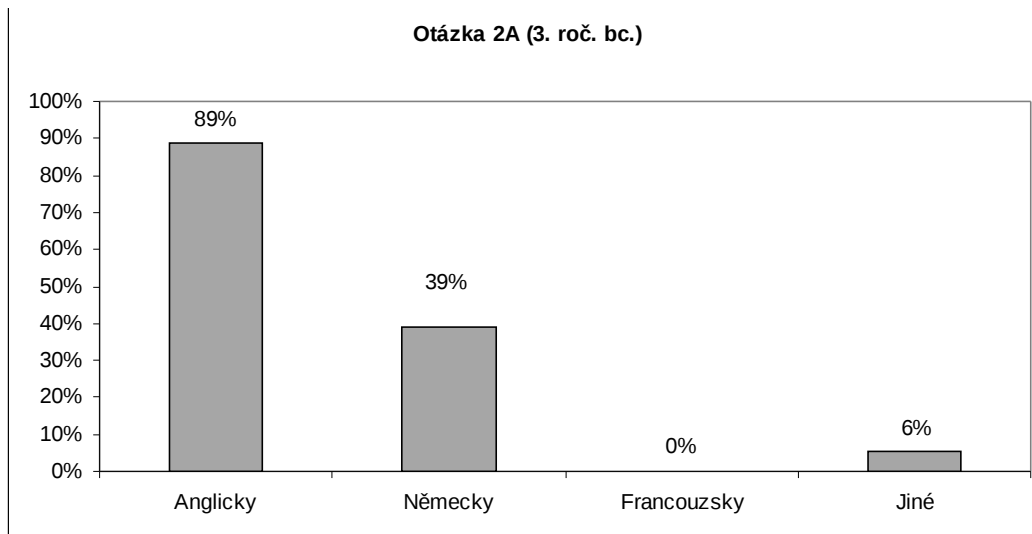
Celkové výsledky ukazují, že 95% dotazovaných studentů na ÚISK umí anglicky, méně než polovina respondentů uvedla, že umí německy a pětina francouzsky. Zbývajícími jazyky, které ovládají někteří studenti ÚISK, jsou španělština, ruština, italština, latina, švédština, polština, slovinština a slovenština. Většina studentů označila znalost dvou jazyků zároveň.

V nastavení této otázky jsem nepočítala s možností, že by některý student mohl uvést, že neovládá žádný cizí jazyk, protože si myslím, že pro vysokoškolské studium je alespoň základní znalost minimálně jednoho světového jazyka již standardem. Můj předpoklad se potvrdil a při vyplňování dotazníků se žádná komplikace s neznalostí cizích jazyků, a tím pádem i nemožností odpovědět na zadanou otázku, nevyskytla. Znalost anglického jazyka u téměř sta procent dotazovaných studentů odpovídá mému předpokladu, že právě znalost angličtiny je pro studium tohoto oboru velmi vhodná. Vzhledem k tomu, že některé světové informační instituce, databáze a literatura jsou založeny v podstatě výhradně na anglickém jazyce, může jeho neznalost studenty znevýhodňovat. Naproti tomu se ukazuje, že ruština v naší zemi není úplně zapomenutý jazyk a znovu se začíná mezi studenty rozšiřovat. Španělština je mezi ostatními, standardně na školách u nás zatím nevyučovanými jazyky (samozřejmě s výjimkami), nejčastěji uváděný jazyk. Podle mého názoru za to může fakt, že se jedná o jeden ze světově rozšířených jazyků, který je navíc poměrně jednoduchý na učení. V posledních letech jsem zaznamenala, že mezi mými vrstevníky získává rapidně na popularitě právě španělština. Pro potřeby studia na ÚISK je španělština dobře uplatnitelná v případě využití možnosti studovat v rámci Erasmu na partnerských univerzitách právě ve Španělsku, případně může pomoci na univerzitách v Portugalsku. V programu Erasmus je možné navštívit ještě například Belgie, kde se uplatní znalost jazyka francouzského, Itálii s italštinou, Švédsko se švédštinou, Polsko s polštinou, Slovinsko se slovinštinou a Slovensko s češtinou i slovenštinou. Na partnerských univerzitách probíhá ale výuka předmětů Erasmu až na výjimky (Španělsko) převážně v angličtině. Předpokládám, že se slovenským jazykem by si v rámci studia cizojazyčné literatury poradilo více studentů, než jeden. Je pravděpodobné, že možnost uvedení slovenštiny jako jazyka cizího, v němž by bylo možno studovat oborovou literaturu, některé studenty ani nenapadla. Slovenština je češtině natolik podobná, že ji běžně za cizí jazyk nepovažujeme.

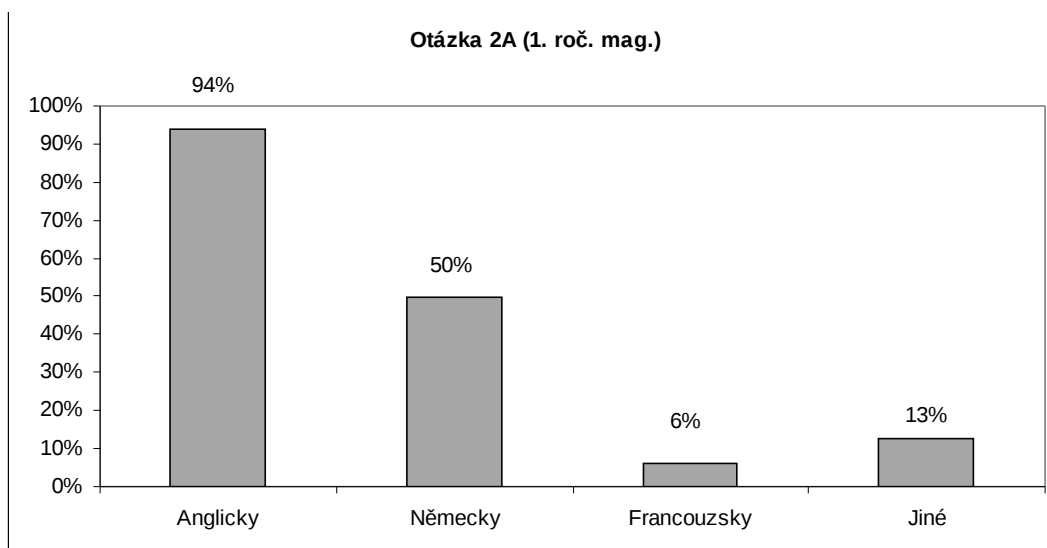

Mezi studenty 1. ročníku bakalářského studia je angličtina známá již všem dotazovaným respondentům. Podle mého názoru to může být způsobeno i tím, že znalost angličtiny je rok od roku považována za samozřejmější. Němčinu ovládá více než třetina dotazovaných studentů. Po jedné odpovědi získaly jazyk francouzský, španělský a švédský.

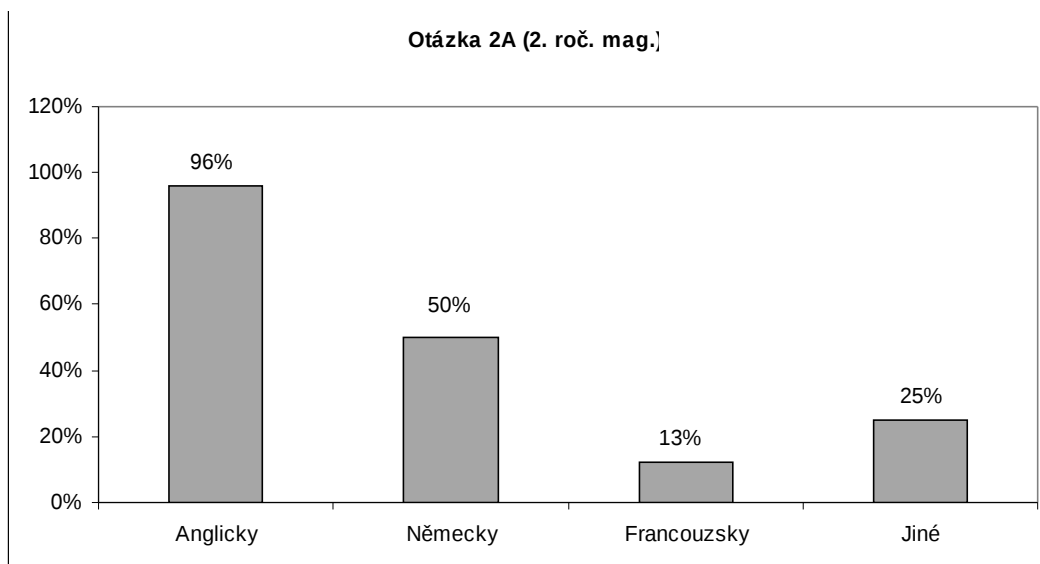
Ve 2. ročníku bakalářského studia ovládá angličtinu opět drtivá většina dotazovaných. Francouzština je zde o něco rozšířenější (necelá polovina odpovědí), stejně jako ostatní jazyky, jmenovitě španělština, italština, ruština, latina a slovenština.

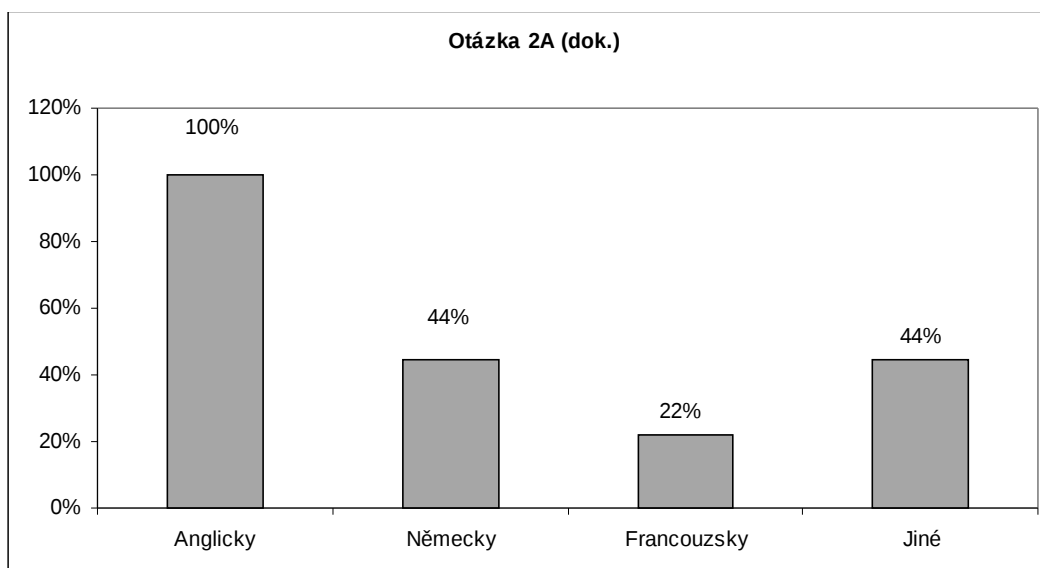
Ze studentů 3. ročníku bakalářského studia uvedlo necelých 90% respondentů znalost anglického jazyka, více než třetina německého jazyka a jeden respondent označil, že ovládá také italštinu. Nižší počet znalosti angličtiny než je celkový průměr může být poněkud zavádějící vzhledem k poměrně malému vzorku studentů. Já sama tento ročník navštěvuji a z vlastní zkušenosti vím, že někteří moji spolužáci angličtinu neovládají.

V 1. ročníku navazujícího magisterského studia získala znalost angličtiny většinu odpovědí, stejně jako při porovnání celkových hodnot. Německy v tomto ročníku umí polovina dotazovaných respondentů. Několik studentů označilo také ruštinu.

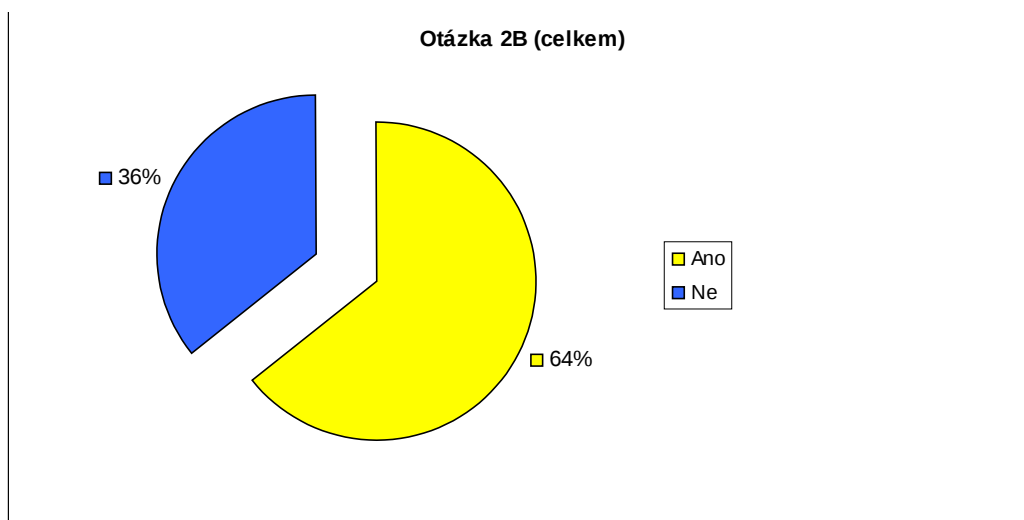

Studenti 2. ročníku magisterského studia opět ovládají především angličtinu, v polovině případů i němčinu. Z jiných jazyků je to pak francouzština, ruština a španělština.

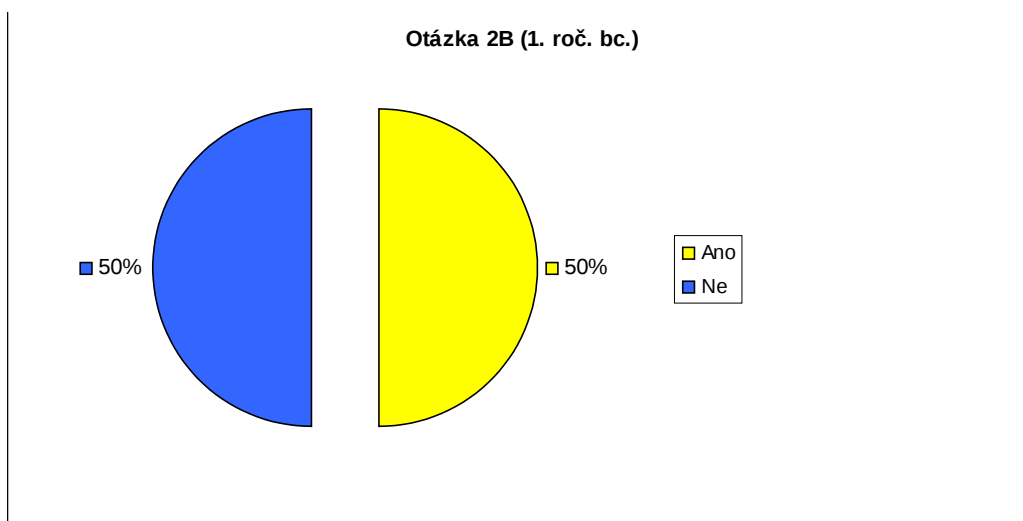

Všichni dotazovaní interní doktorandi na ÚISK umí anglický jazyk, necelá polovina němčinu. Ostatní jednotlivě ovládané jazyky jsou poměrně pestré a zahrnují i jazyky méně obvyklé, jako jsou, krom francouzštiny, španělštiny a ruštiny, ještě italština, polština, švédština a slovinština.

Otázka 2.B. Studuji cizojazyčnou literaturu (ano; ne)

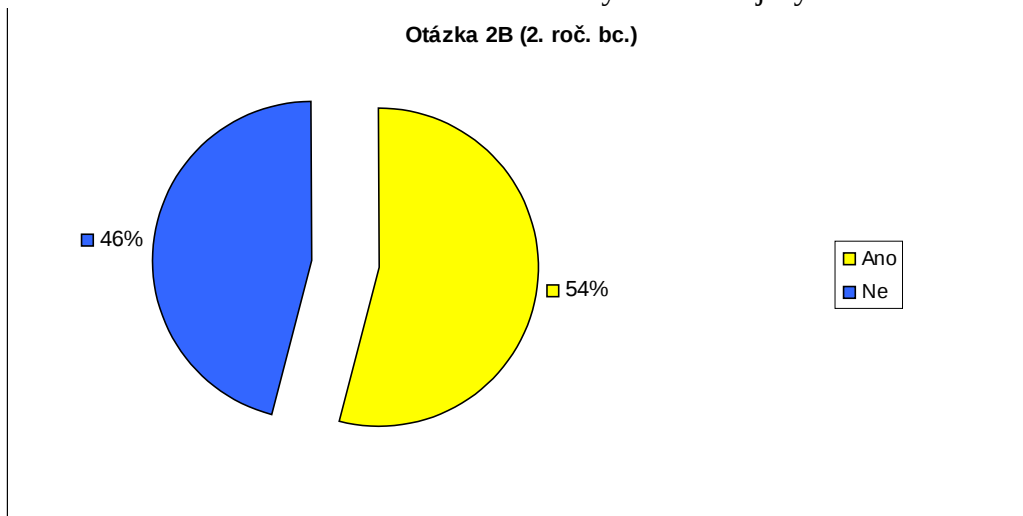

Na otázku, zda využívají znalosti cizích jazyků ke studiu cizojazyčné oborové literatury, odpověděly pouze necelé dvě třetiny dotazovaných respondentů kladně. Můžeme říci, že se poměr kladných odpovědí úměrně zvyšuje s vyšším studovaným ročníkem. Je pravděpodobné, že čím déle studenti na oboru studují a čím vyšší jsou kladené nároky na jejich odbornost ať už při zkouškách či při vypracování seminárních a kvalifikačních prací, tím spíše budou nuceni používat ke studiu i literaturu cizojazyčnou. Všeobecně ale podle výsledků výzkumu platí, že se někteří studenti dokáží bez cizojazyčné literatury v průběhu studia obejít.

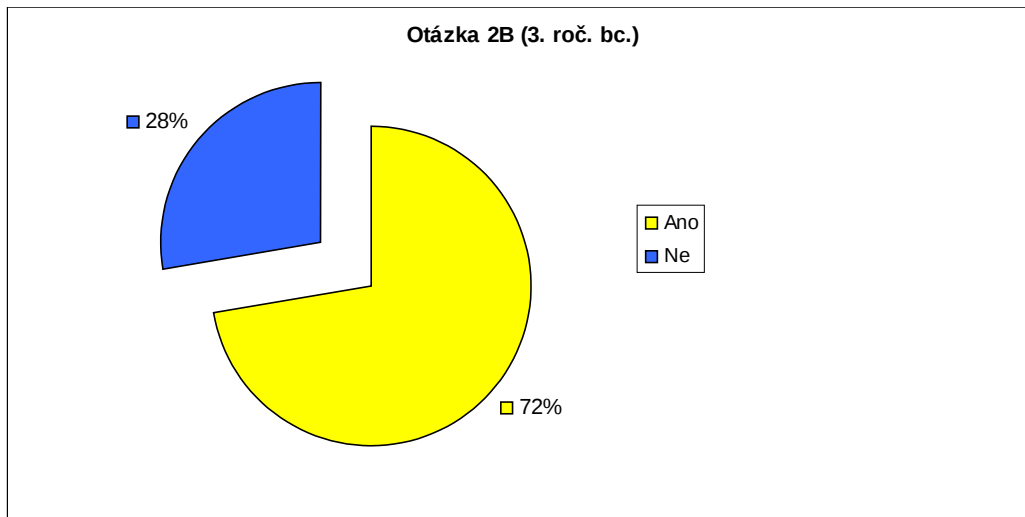

Ve svých odpovědích uvedla pouze polovina studentů 1. ročníku bakalářského studia, že využívá studia literatury v cizích jazycích. Jak jsem již uvedla, považuji to především za důsledek krátkého období studia těchto respondentů.

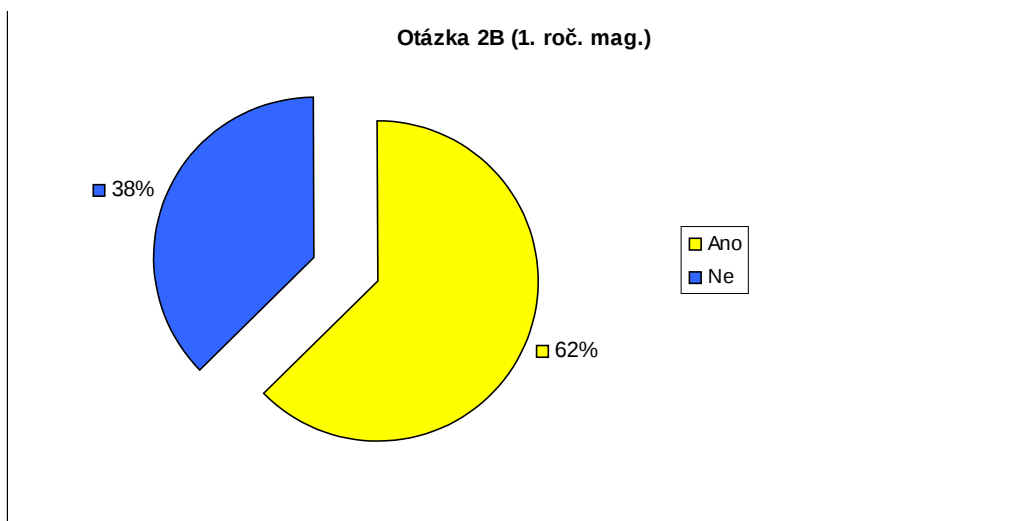
Ve 2. ročníku bakalářského studia využívá cizojazyčnou literaturu více než

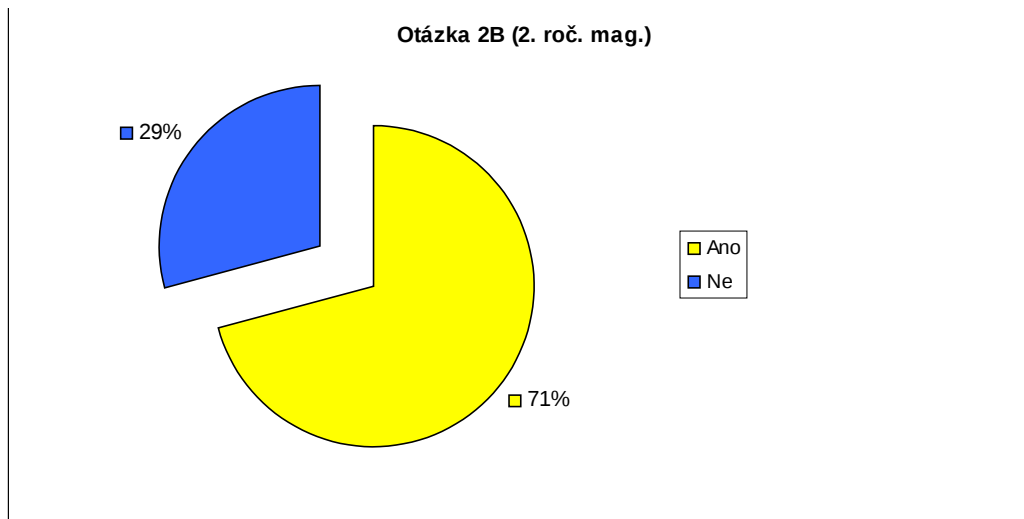
polovina dotazovaných studentů. Je to o něco více, než v ročníku prvním, stále se ale podle mého názoru jedná o poměrně malý počet studentů.

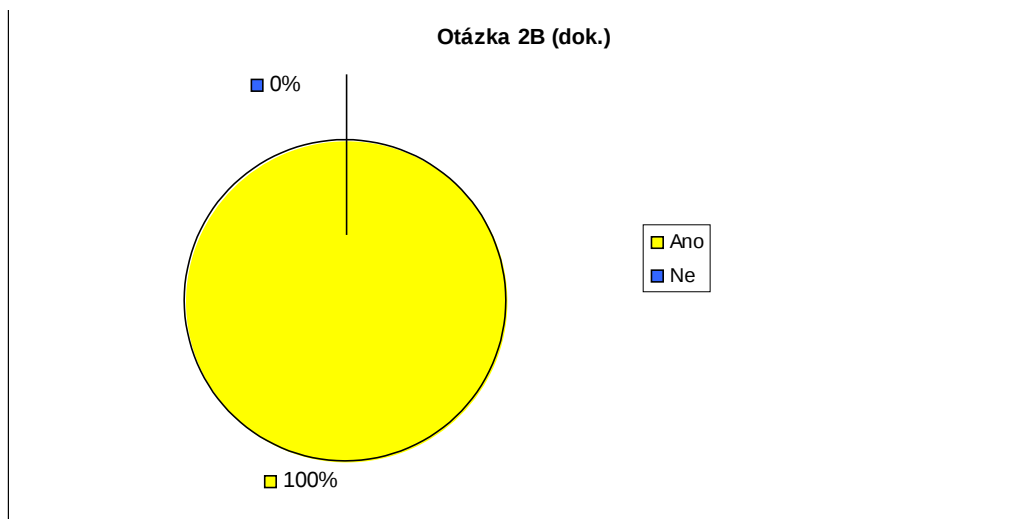
O něco více než čtvrtina studentů 3. ročníku bakalářského studia uvádí, že ke studiu nevyužívá literaturu v cizích jazycích.

V 1. ročníku navazujícího magisterského studia využívají cizojazyčnou literaturu ke studiu necelé dvě třetiny dotazovaných respondentů.

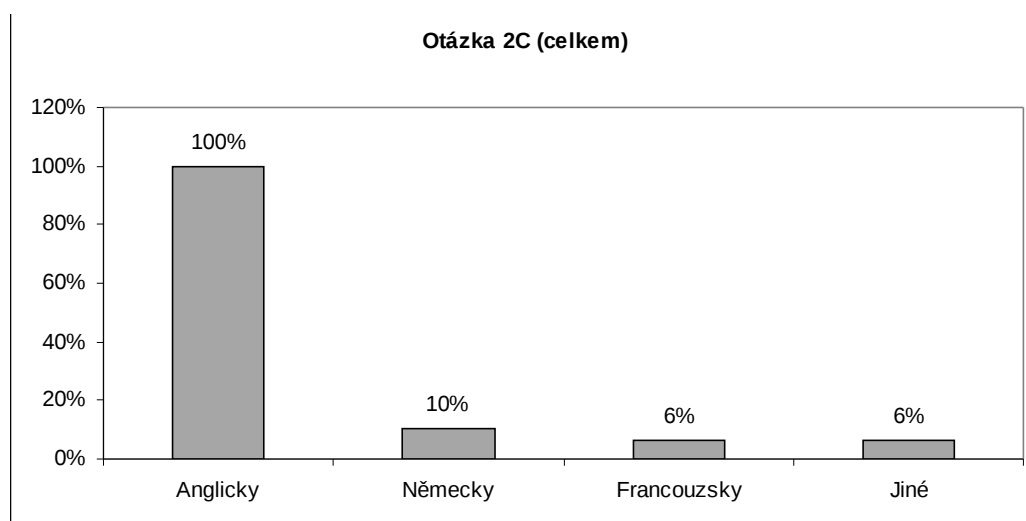

Studenti 2. ročníku navazujícího magisterského studia, podobně jako studenti posledního ročníku bakalářského studia, nevyužívají možnosti studovat oborovou literaturu v cizím jazyce asi ve čtvrtině případů.

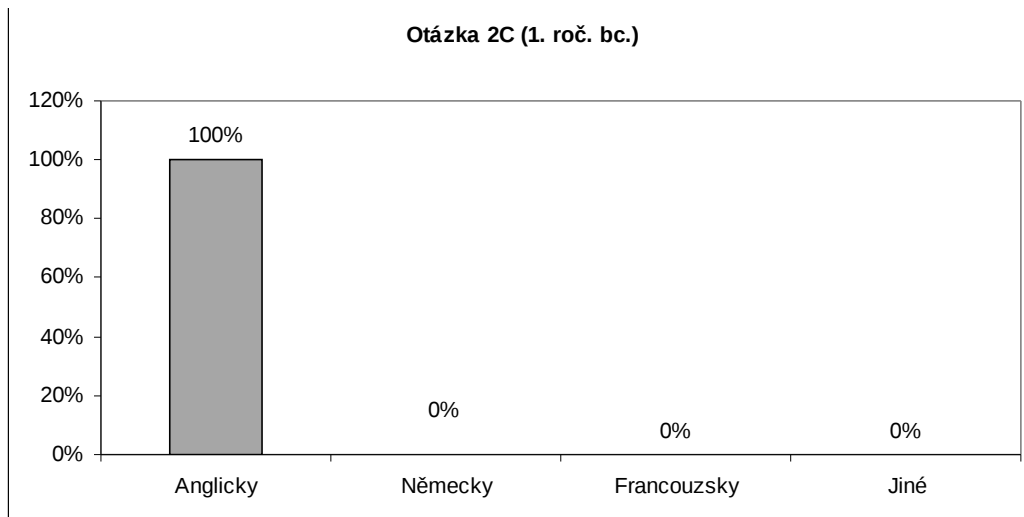
Studenti doktorského studia naproti ostatním ročníkům již všichni ve své odpovědi uvedli, že literaturu v cizích jazycích studují. V případě doktorského studia není tento výsledek nijak překvapivý.

**Otázka 2.C. V jakých jazycích (studujete cizojazyčnou literaturu)?
(možnost více odpovědí: anglicky, německy, francouzsky, jiné - rozepište)**

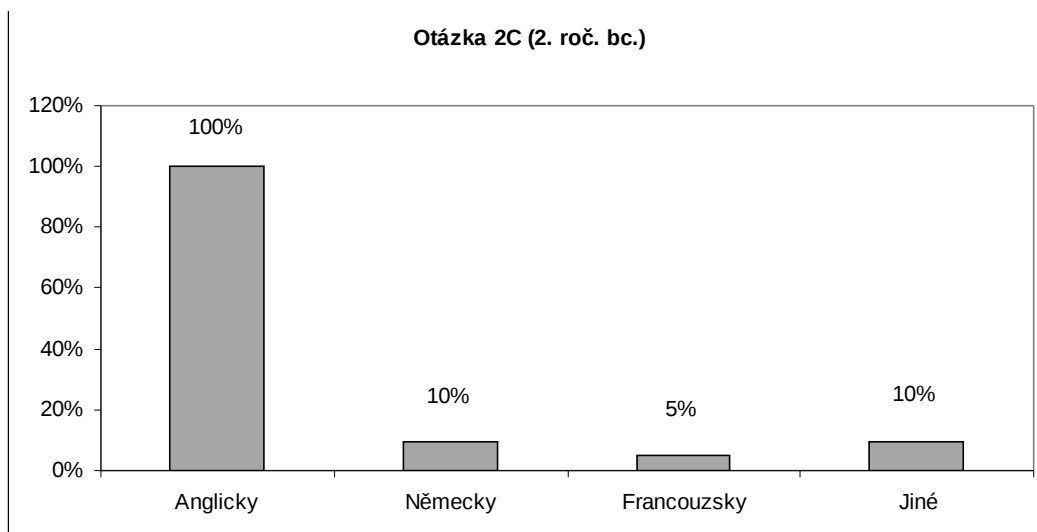

Všichni dotazovaní respondenti, kteří v předchozí otázce odpověděli kladně, že využívají ke studiu cizojazyčnou literaturu, zároveň označili, že se jedná o literaturu v angličtině. Můžeme tedy předpokládat, že žádný z dotazovaných, který odpověděl, že neumí anglický jazyk, také neoznačil využívání studia cizojazyčné literatury.

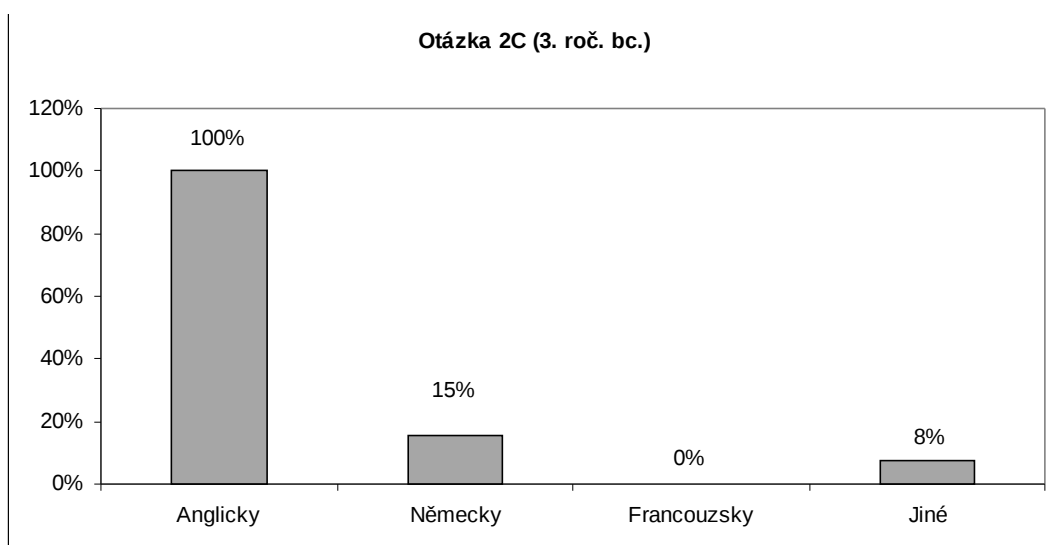
Dle mého názoru právě literatura v anglickém jazyce představuje nejdůležitější cizojazyčné prameny v našem oboru. V nemalé míře je to dáno faktem, že se v Česku používají v knihovnictví především angloamerické standardy a že i problematika informační vědy, internetu a databází k nám přichází většinou z anglicky mluvících zemí. Studium literatury v jiných jazycích než je angličtina označilo jen minimální množství dotazovaných respondentů. Literatura v těchto jazycích je pravděpodobně v Česku také podstatně hůře dostupná.

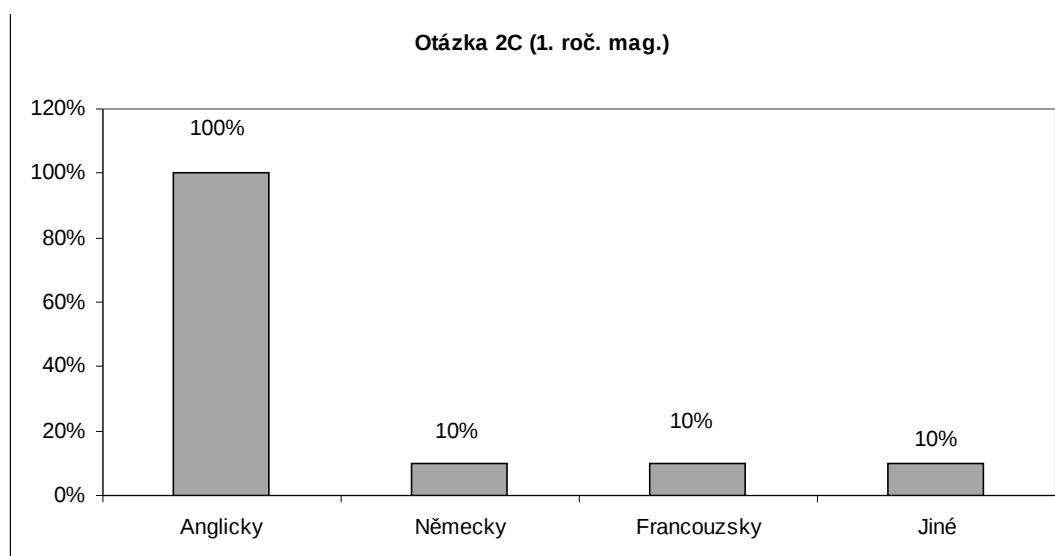
Studenti 1. ročníku bakalářského studia, kteří využívají literaturu v cizím jazyce, využívají podle výsledků průzkumu tuto literaturu výhradně v jazyce anglickém.

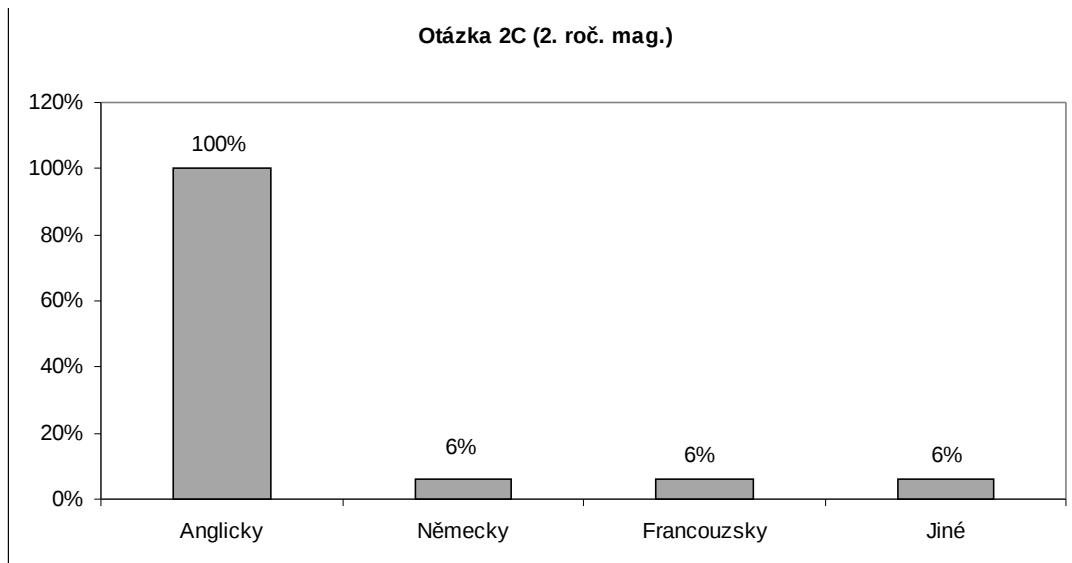
Studenti 2. ročníku bakalářského studia kromě oborové literatury v anglickém jazyce vyhledávají také literaturu v němčině, francouzštině, italštině a slovenštině.

Ve 3. ročníku bakalářského studia respondenti odpověděli, že, kromě obligátní literatury v angličtině, využívají jazyka německého a italského.

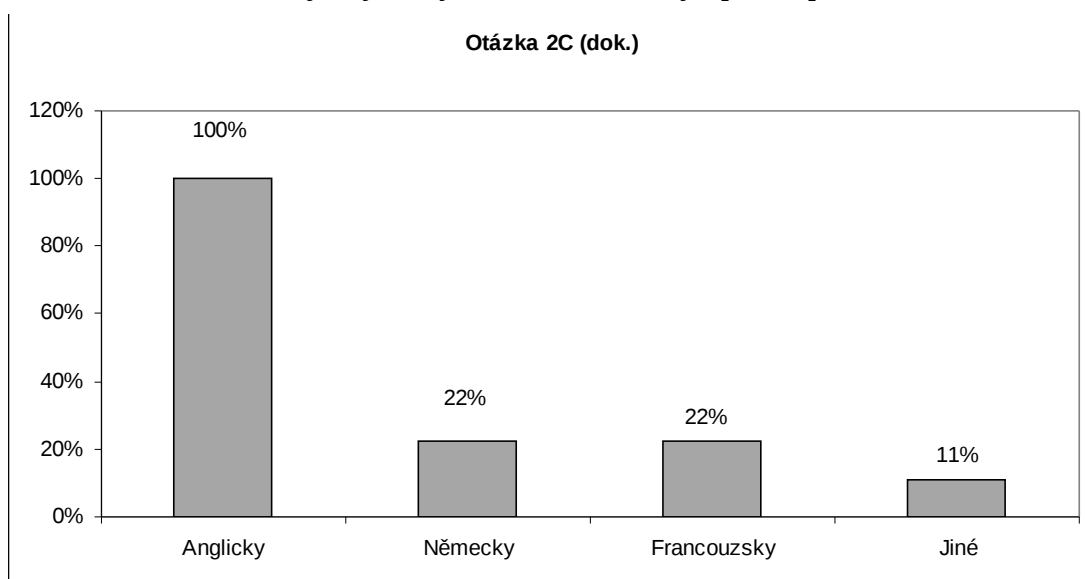

Mimo anglické literatury studují dotazovaní respondenti z 1. ročníku navazujícího magisterského studia literaturu v němčině, francouzštině, španělštině a ruštině.

Také studenti 2. ročníku navazujícího magisterského studia se ve svých odpovědích přiznali ke studiu anglické literatury, okrajově pak také literatury v jazyce francouzském, německém a španělském.

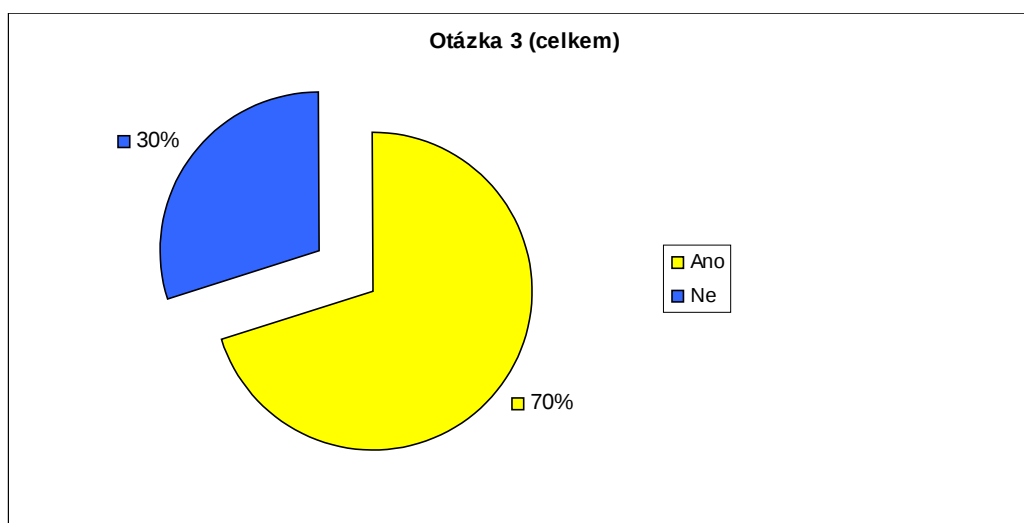
U doktorandů, jak jsem již dříve uvedla, je pravděpodobné, že budou více

využívat literaturu cizojazyčnou. Krom studia zdrojů v angličtině, využívají studenti doktorského studia znalosti německého, francouzského a polského jazyka.

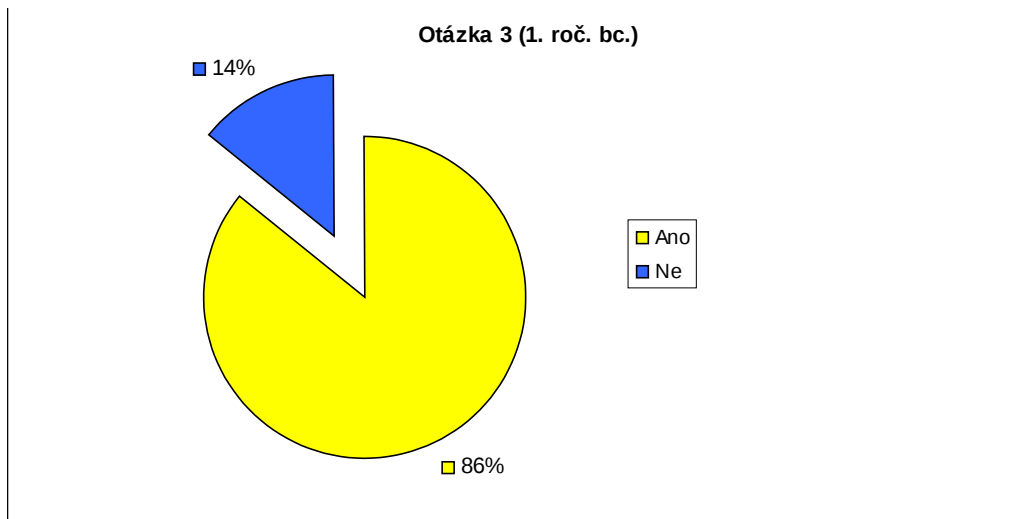
Otázka 3. Chodíte do Knihovny společenských věd T.G.M. v Jinonicích?

(ano; ne)

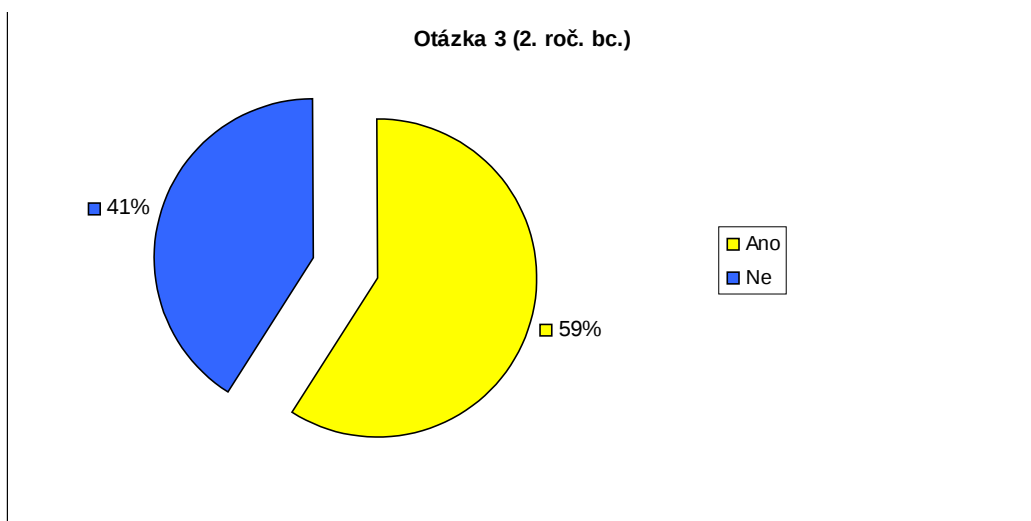

Tato otázka byla pro mou práci jednou z nejdůležitějších, které jsem respondentům položila. Vztah studentů ÚISK k domovské knihovně v Jinonicích jsem na základě vlastních zkušeností považovala za málo rozvinutý. Z celkového počtu dotazovaných respondentů uvedly pouze přibližně dvě třetiny, že knihovnu v Jinonicích navštěvují. Dalo by se říci, že podobný výsledek bylo možné předpokládat. Knihovna v Jinonicích není jedinou knihovnou, která může studentům nabídnout rozsáhlejší sbírku knihovnické literatury.

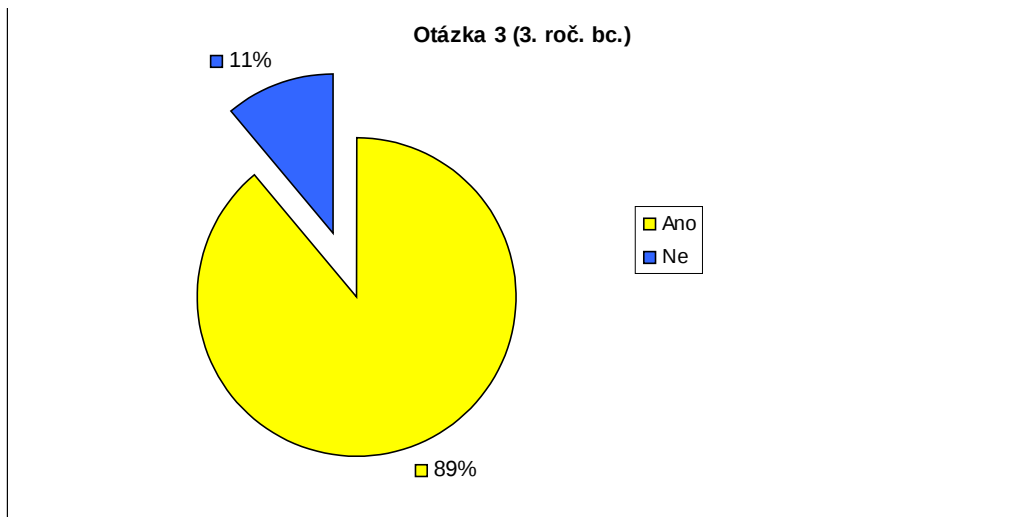
Pokud tedy studenti uvedli, že tuto knihovnu nenavštěvují, odpověděli později kladně na otázku číslo 6A, zda navštěvují jiné knihovny kvůli získávání literatury ke studiu. Pouze ve dvou případech jsem se setkala s odpovědí respondentů, která zněla, že kvůli literatuře ke studiu nenavštěvují ani jinonickou ani žádnou jinou knihovnu. Od studentů oboru zahrnujícího knihovnictví se podle mého názoru jedná o odpověď přinejmenším překvapivou, jelikož nešlo o studenty navazujícího magisterského studia, ale bakalářského programu, kde je knihovnictví přímo vyučováno. Je možné, že tito studenti budou brzy okolnostmi studia nuceni dokumenty dostupné pouze v knihovnách začít také vyhledávat. V případě bakalářského studia může být procento navštěvovanosti knihovny v Jinonicích sníženo tím, že část studentů absolvuje výuku téměř na druhém konci Prahy, v Krči na VOŠIS, a tedy Jinonice příliš nenavštěvují.

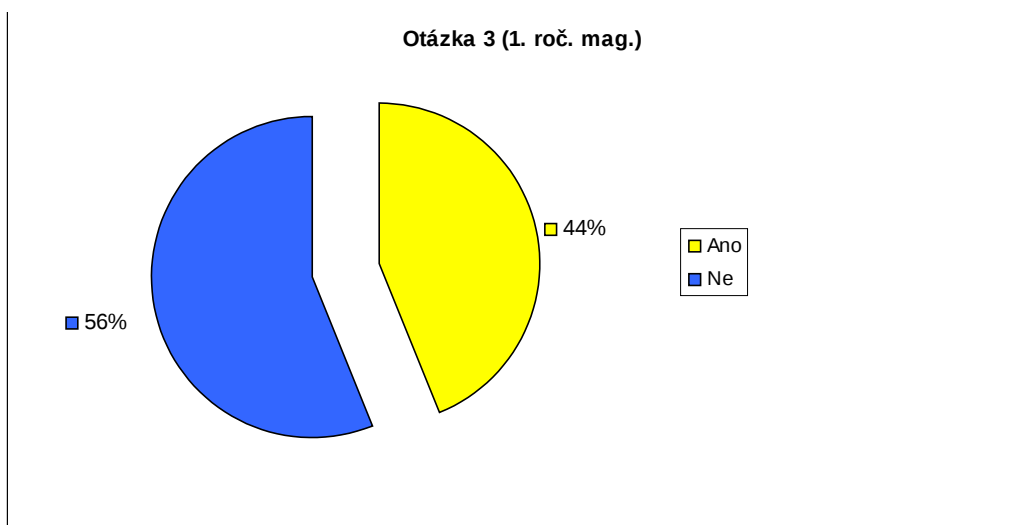
Většina studentů 1. ročníku bakalářského studia uvedla, že knihovnu v Jinonicích navštěvuje. Vzhledem k tomu, že se jedná o nové studenty na ÚISK, je toto číslo poměrně vysoké.

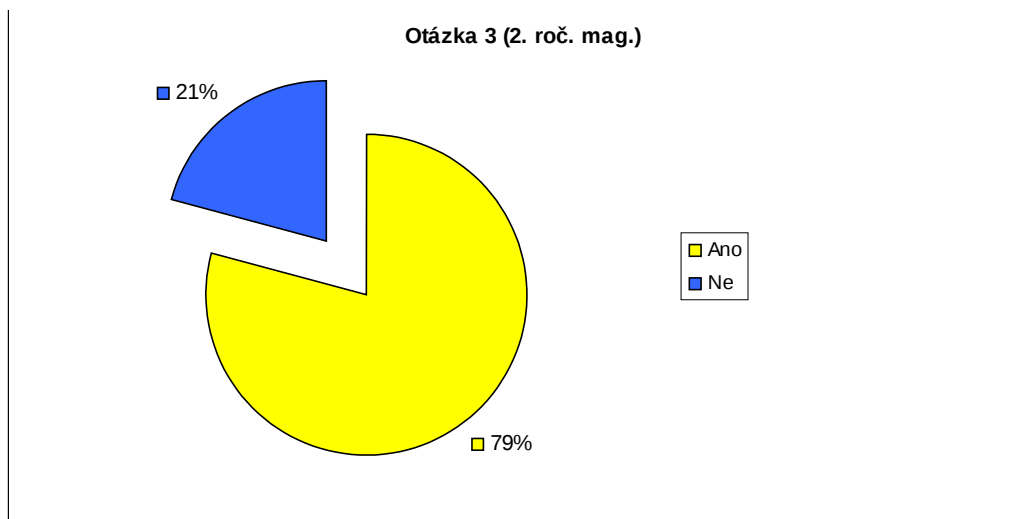
Mezi studenty 2. ročníku bakalářského studia navštěvuje knihovnu v Jinonicích více než polovina dotazovaných. Jak jsem již dříve uvedla, nižší počty studentů na bakalářském stupni ovlivňuje i oddělená výuka mimo Jinonice.

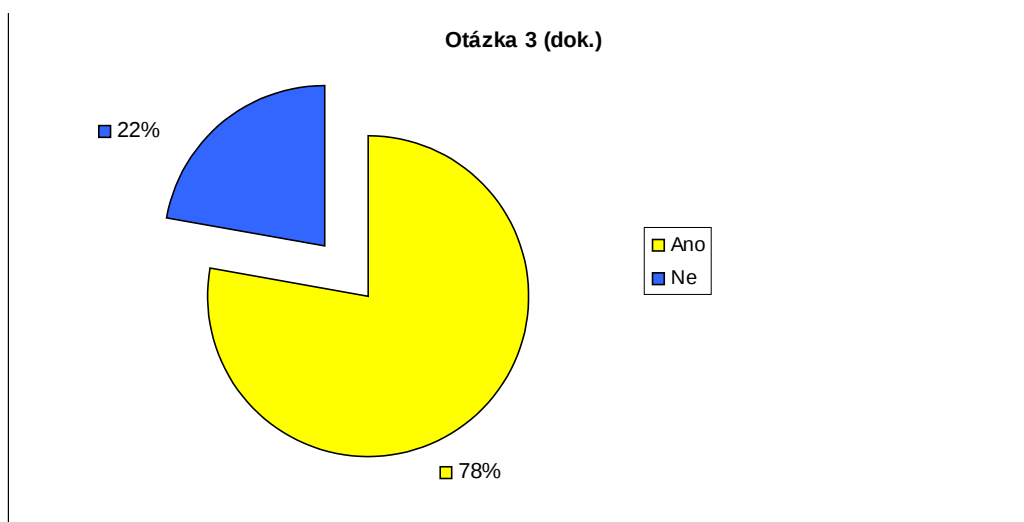
Výsledky odpovědí studentů 3. ročníku bakalářského studia jsou shodné s výsledky v 1. ročníku. Počet studentů, kteří nenavštěvují knihovnu v Jinonicích, není příliš veliký.

Více než polovina studentů 1. ročníku navazujícího magisterského studia odpověděla, že knihovnu v Jinonicích nenavštěvuje. V tomto případě může jít o falešně vysoký počet studentů, protože mezi respondenty v tomto ročníku bylo i několik studentů kombinovaného studia, kteří pravděpodobně nejsou z Prahy, a do knihovny tím pádem nedojíždí.

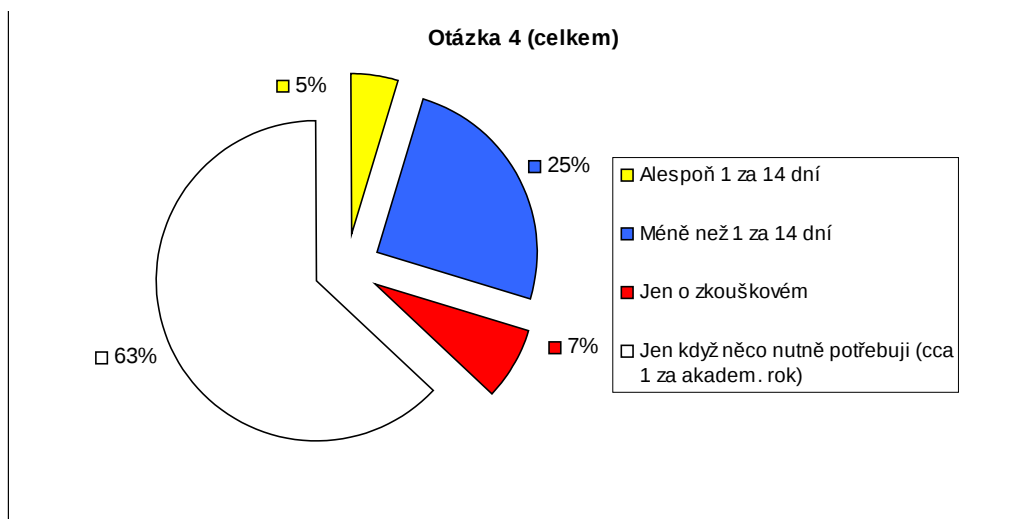

Méně než čtvrtina dotazovaných z 2. ročníku navazujícího magisterského studia uvedla, že jinonickou knihovnu nenavštěvuje. Toto číslo se mi nezdá příliš vysoké.

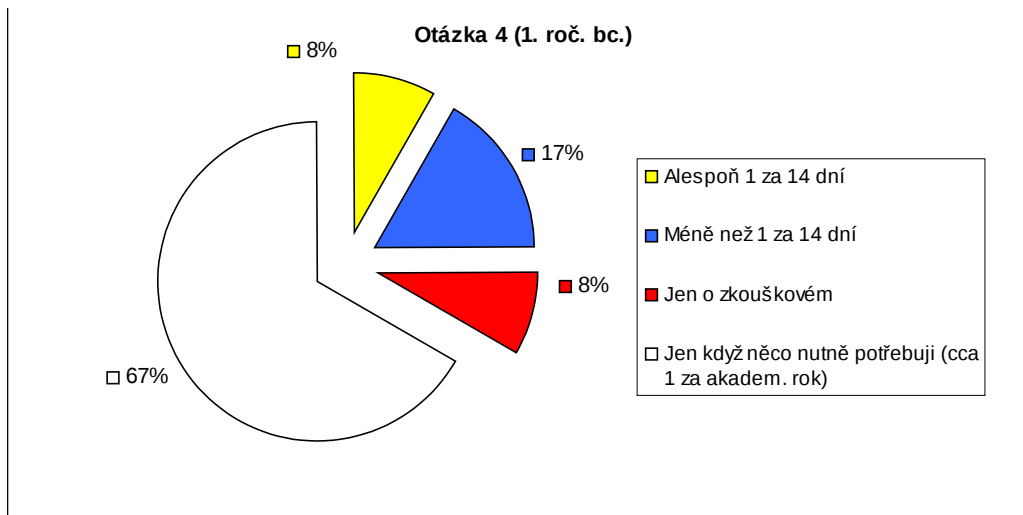
Studenti doktorského studia ve více než třech čtvrtinách odpověděli, že knihovnu v Jinonicích navštěvují. Z těch, kteří do jinonické knihovny nechodí, všichni potvrdili návštěvy jiných knihoven.

Otázka 4. Jak často navštěvujete knihovnu v Jinonicích? (alespoň 1 za 14 dní; méně než 1 za 14 dní; jen o zkouškovém; jen když něco nutně potřebuji – cca 1 za akademický rok)

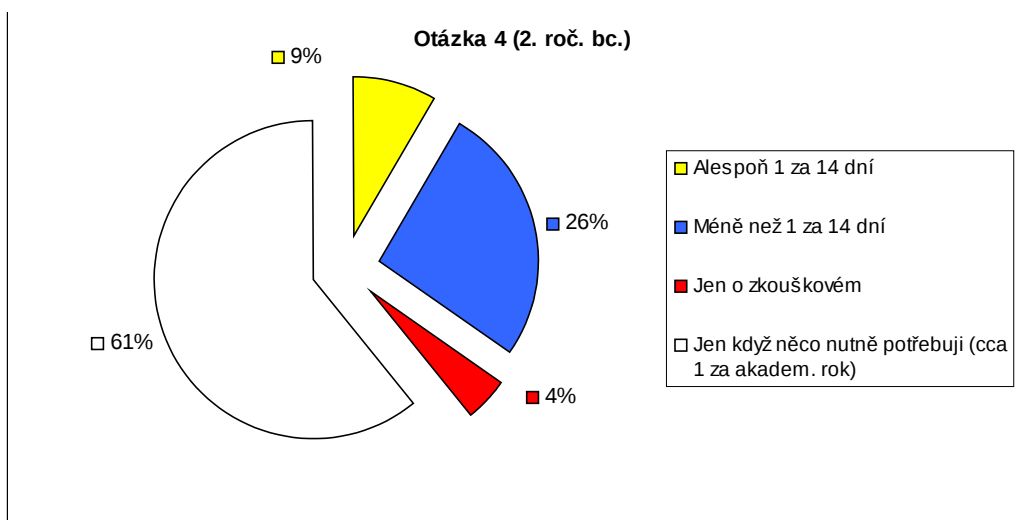

Téměř dvě třetiny dotazovaných studentů, kteří uvedli, že navštěvují knihovnu v Jinonicích, vzápětí odpověděly, že se do knihovny vydají jen v nejnutnějším případě, který nastane asi jednou za akademický rok. Přibližně čtvrtina studentů odpověděla, že do knihovny chodí méně často než jednou za čtrnáct dní, odpovídá to návštěvě jednou měsíčně. Pouze o zkouškovém a nebo alespoň jednou za čtrnáct dní knihovnu v Jinonicích navštěvuje jen velmi malé procento dotazovaných respondentů.

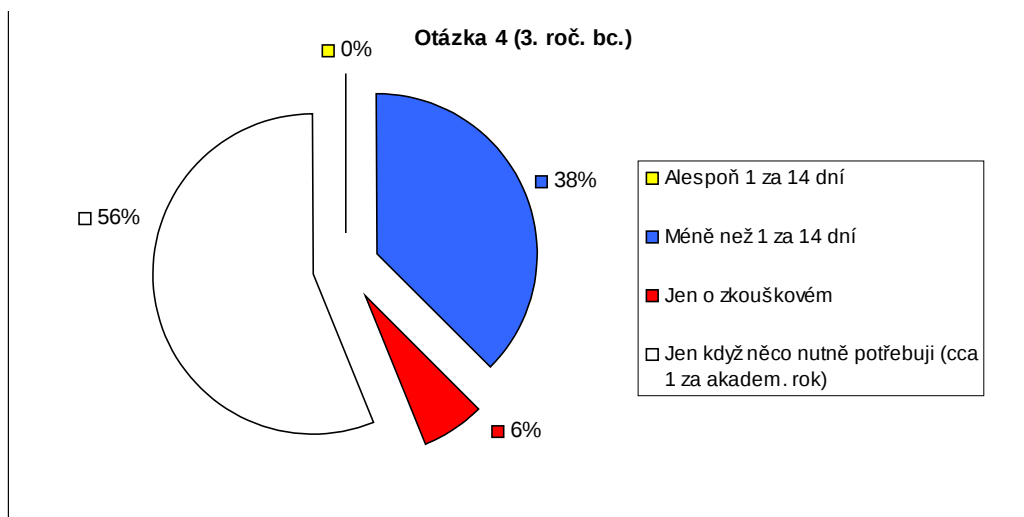
Domnívám se, že tyto výsledky vcelku odpovídají reálné návštěvnosti knihovny a mému očekávání. Podle mého názoru, pokud studenti navštěvují knihovnu asi tak jednou ročně, nedá se příliš hovořit o tom, že by byli jejími pravidelnými uživateli. Zkusila jsem z celkových 70% kladných odpovědí na otázku ohledně navštěvování knihovny, vyloučit 63% těch studentů, kteří zároveň uvedli, že knihovnu navštěvují pouze asi jednou za akademický rok. Vyšlo mi 26% studentů, u kterých můžeme hovořit o pravidelnějších návštěvách Knihovny společenských věd T.G.M. v Jinonicích.

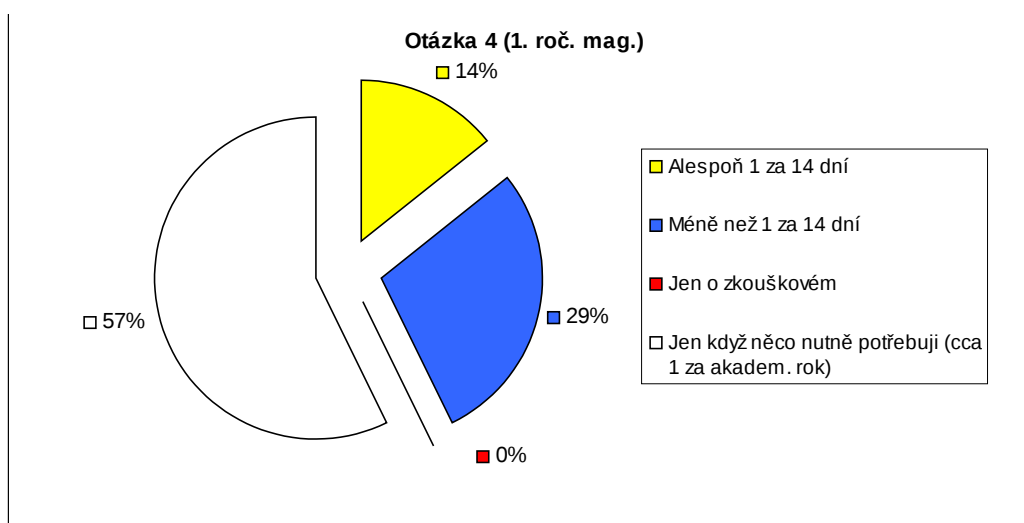
Celkovým výsledkům velmi podobné jsou odpovědi studentů z 1. ročníku bakalářského studia. V tomto případě můžeme předpokládat, že s přibývajícím dobou studia respondenti najdou do knihovny v Jinonicích cestu častěji.

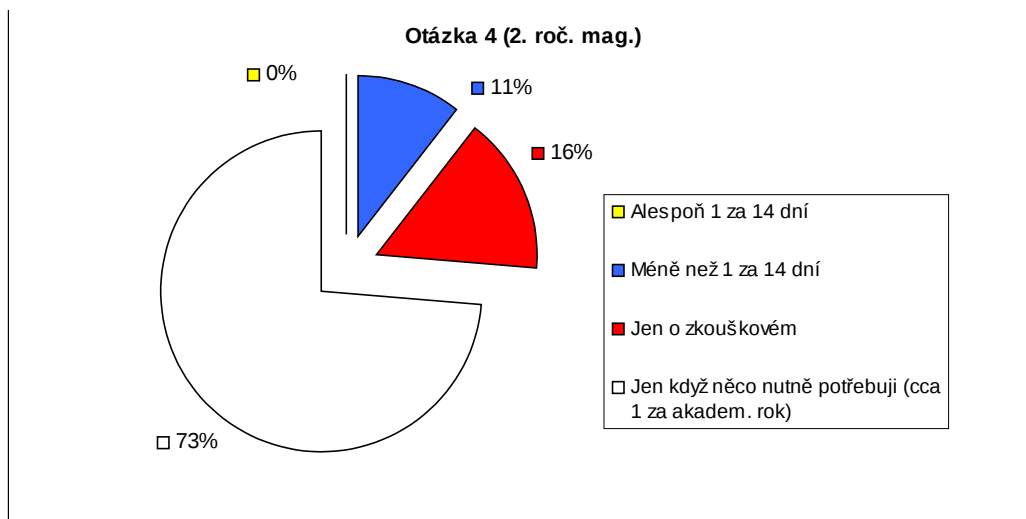
Ani v odpovědích studentů 2. ročníku bakalářského studia není možné pozorovat výraznější odchylky od celkových výsledků.

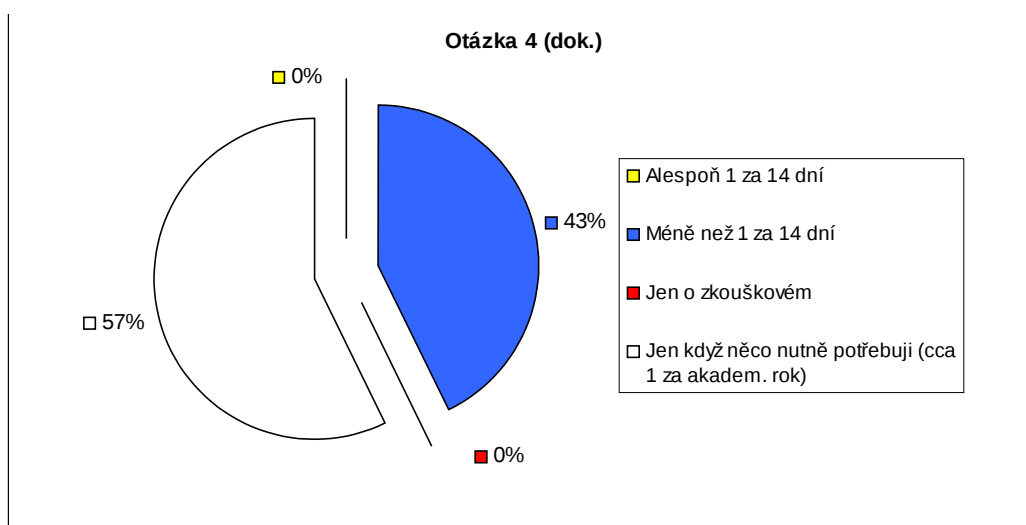
Dotazovaní respondenti z řad studentů 3. ročníku bakalářského studia uvedli ve více než jedné třetině případů, že knihovnu navštěvují méně než jednou za čtrnáct dní, tedy přibližně jednou do měsíce. Více než polovina studentů knihovnu navštěvuje přibližně jednou za akademický rok. Žádný z dotazovaných respondentů do knihovny v Jinonicích nechodí minimálně jednou za čtrnáct dní.

Jak jsem již zmínila výše, v 1. ročníku navazujícího magisterského studia mohlo dojít při sběru odpovědí ke zkreslení reálného počtu studentů navštěvujících jinonickou knihovnu. Z méně než poloviny respondentů v tomto případě 14% odpovědělo, že knihovnu navštěvují minimálně jednou za čtrnáct dní. Většina odpovědí ovšem stejně jako u ostatních ročníků ukazuje, že studenti navštěvují knihovnu pouze v nejnutnějších případech.

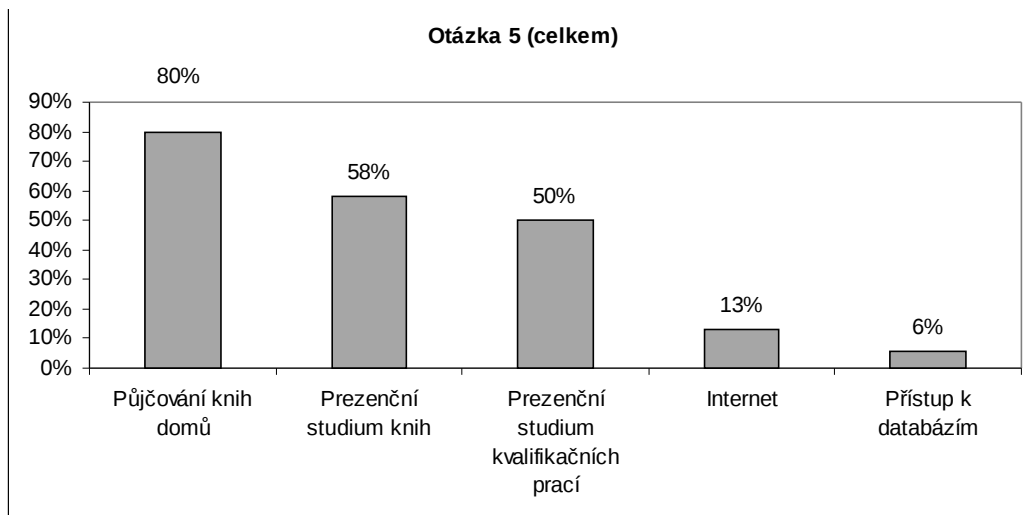

Studenti 2. ročníku navazujícího magisterského studia uvedli téměř ve třech čtvrtinách případů, že do knihovny v Jinonicích chodí přibližně jednou za akademický rok. Nikdo z respondentů neoznačil odpověď alespoň jednou za čtrnáct dní. Poměrně vyrovnaná je návštěvnost méně než jednou za čtrnáct dní a pouze o zkouškovém období.

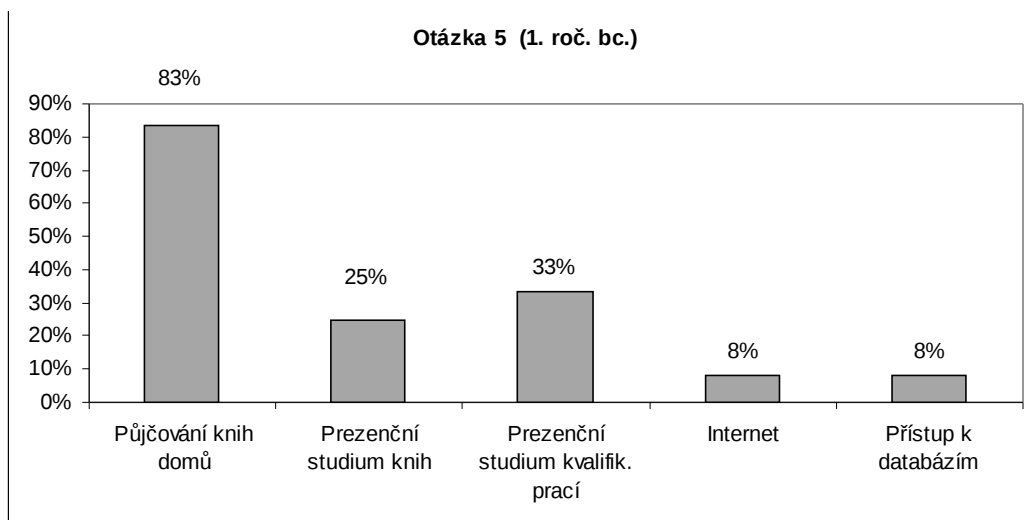

Ze studentů doktorského studia navštěvuje více než polovina dotazovaných knihovnu v Jinonicích asi jednou za akademický rok, ostatní do knihovny chodí přibližně jednou měsíčně.

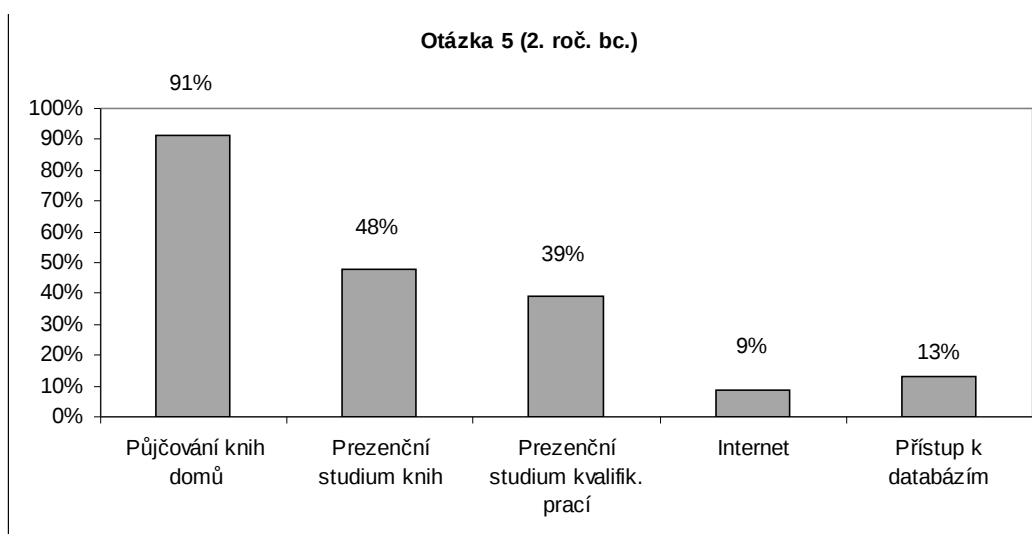
Otázka 5. Co zde (v knihovně v Jinonicích) využíváte? (možnost více odpovědí: půjčování knih domů; prezenční studium knih; prezenční studium kvalifikačních prací; internet; přístup k databázím)

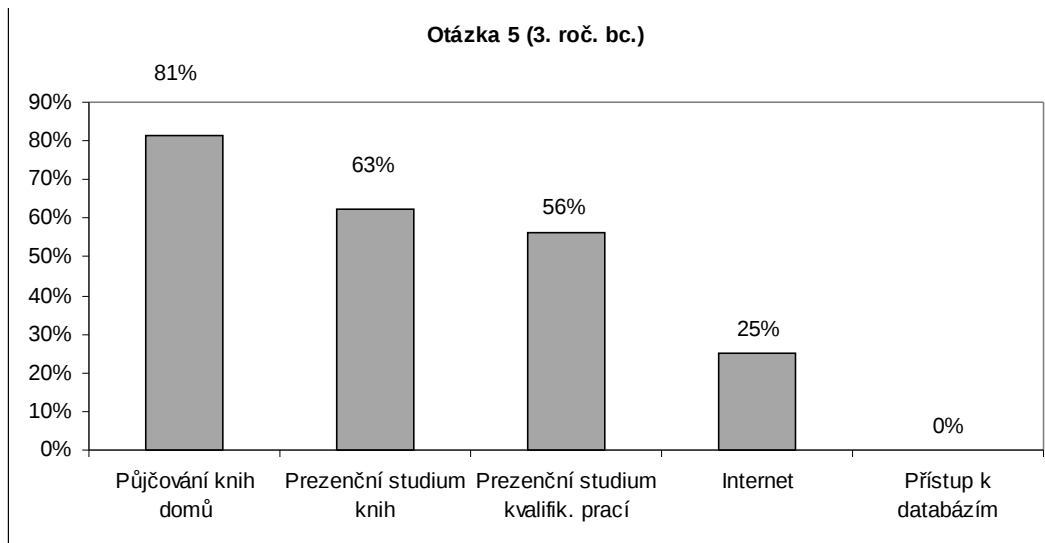
Při návštěvě knihovny v Jinonicích většina dotazovaných respondentů využívá možnost absenčních výpůjček dokumentů. Polovina uvedla, že v knihovně prezenčně studuje knihy a kvalifikační práce. Kvůli přístupu na internet a k databázím navštěvuje jinonickou knihovnu malý počet z dotazovaných studentů. Knihovna v Jinonicích má ve svém fondu dokumenty se statusem absenčních výpůjček i pouze prezenčně dostupné materiály. Stejný přístup k internetu i databázím (až na úplné výjimky) se studentům nabízí z počítačů v počítačových učebnách v celém jinonickém areálu. V případě, že při své práci nevyužívají zároveň knihy i počítač, není důvod, aby chodili do knihovny. Jednu výhodu ale počítačové stanice v knihovně mají, nikdy nejsou, narozdíl od těch v počítačových učebnách, plně obsazené. Opět se potvrzuje, že studenti mají přístup k internetu především z domova a využívají elektronické studijní materiály.

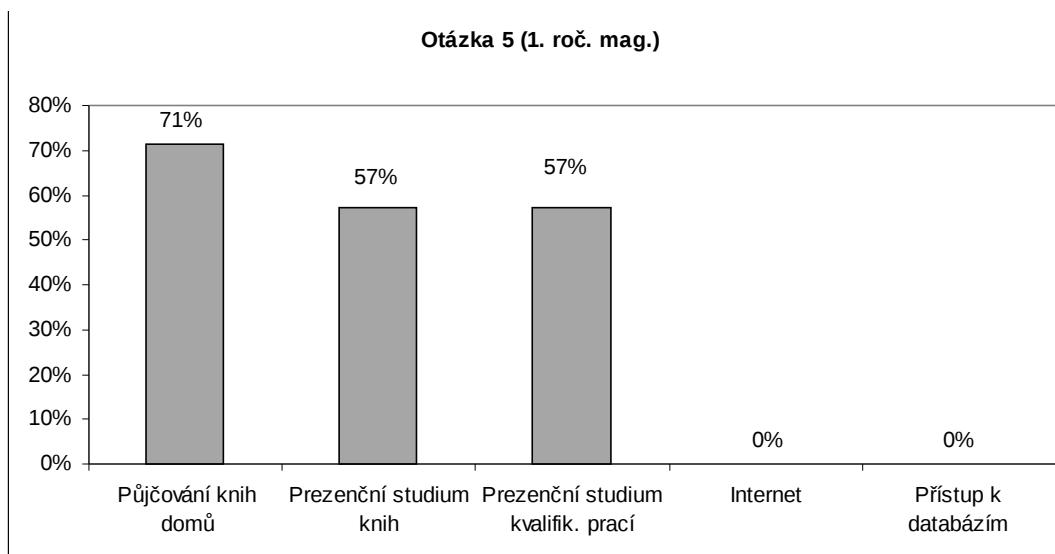
Studenti 1. ročníku bakalářského studia navštěvují knihovnu především z důvodu absenčního půjčování knih. Prezenční studium kvalifikačních prací je v tomto případě o něco využívanější než prezenční studium knih.

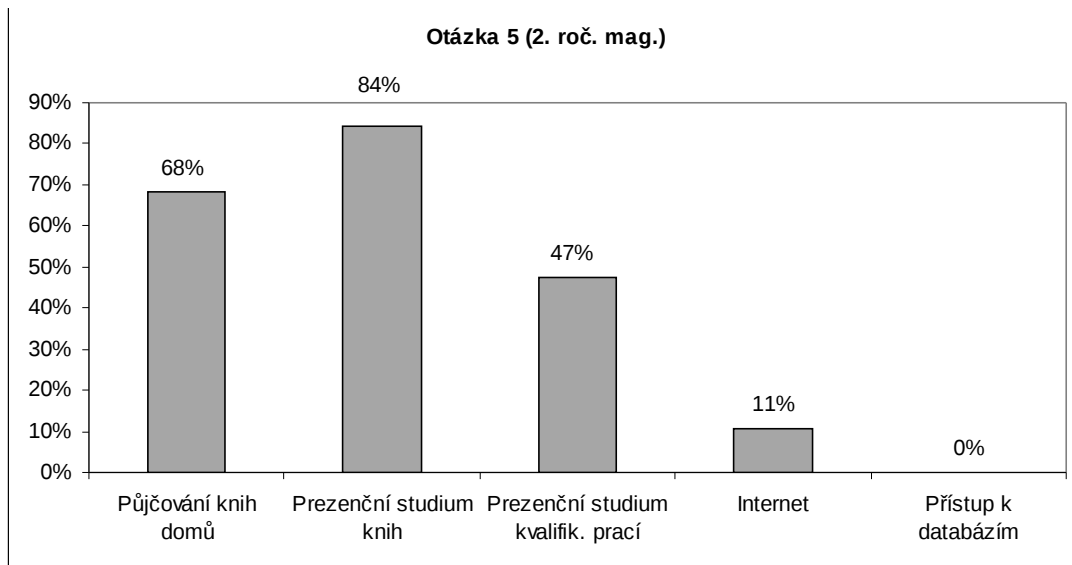
Přes 90% studentů z 2. ročníku bakalářského studia si v knihovně půjčuje knihy absenčně a skoro polovina prezenčně. Za kvalifikačními pracemi chodí do knihovny v Jinonicích dvě pětiny z dotazovaných studentů.

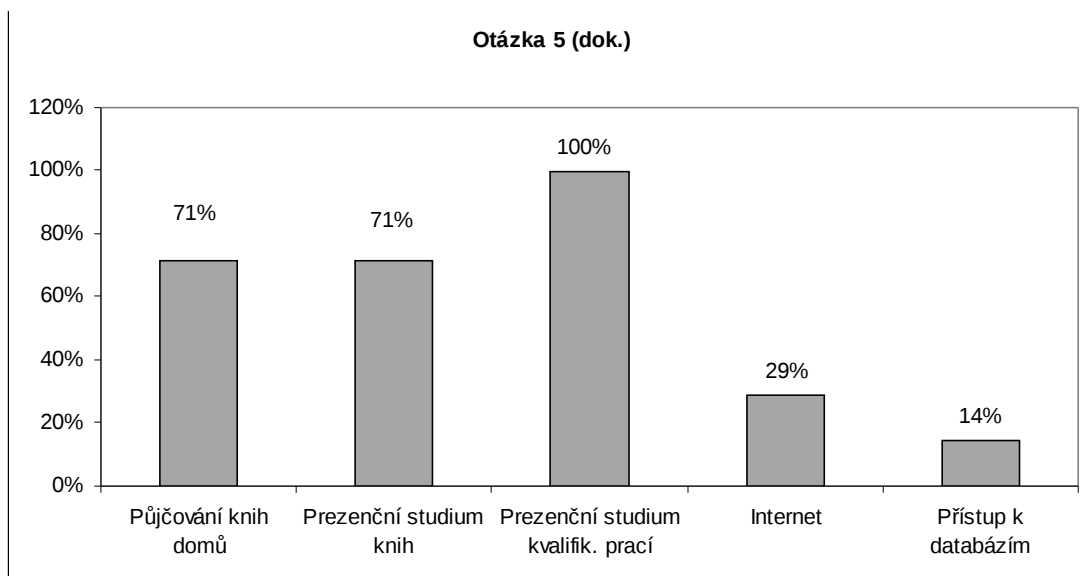
Největší počet studentů 3. ročníku bakalářského studia využívá v knihovně v Jinonicích půjčování knih domů. Více než polovina dotázaných uvedla, že v knihovně prezenčně studuje knihy a kvalifikační práce. Čtvrtina respondentů se v knihovně připojuje na internet. Žádný z dotazovaných studentů v knihovně nevyužívá přístup k databázím.

Odpovědi studentů 1. ročníku navazujícího magisterského studia jsou ohledně absenčního půjčování a prezenčního studia knih a kvalifikačních prací celkem vyrovnané přibližně na dvou třetinách odpovědí. Internet ani přístup k databázím v jinonické knihovně tyto studenti nevyužívají.

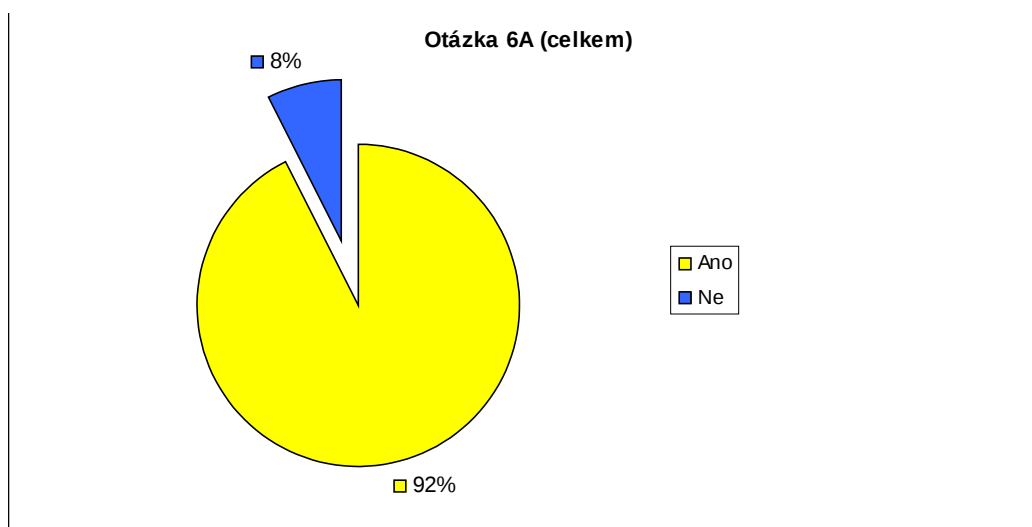

Oproti ostatním ročníkům je mezi studenty 2. ročníku navazujícího magisterského studia nejvyužívanější službou jinonické knihovny prezenční studium knih následované absenčními výpůjčkami a prezenčním studiem kvalifikačních prací. Někteří studenti využívají v knihovně i přístupu na internet.

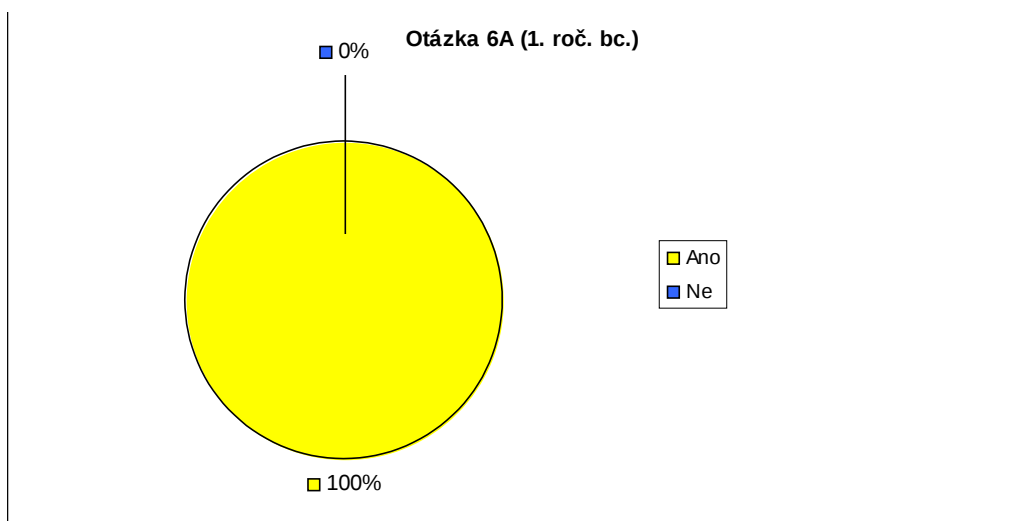

Všichni dotazovaní doktorandi uvedli, že v knihovně v Jinonicích prezenčně studují kvalifikační práce. Prezenční studium knih i absenční výpůjčky využívají necelé tři čtvrtiny respondentů. Několik doktorandů uvedlo také užití přístupu k internetu a databázím.

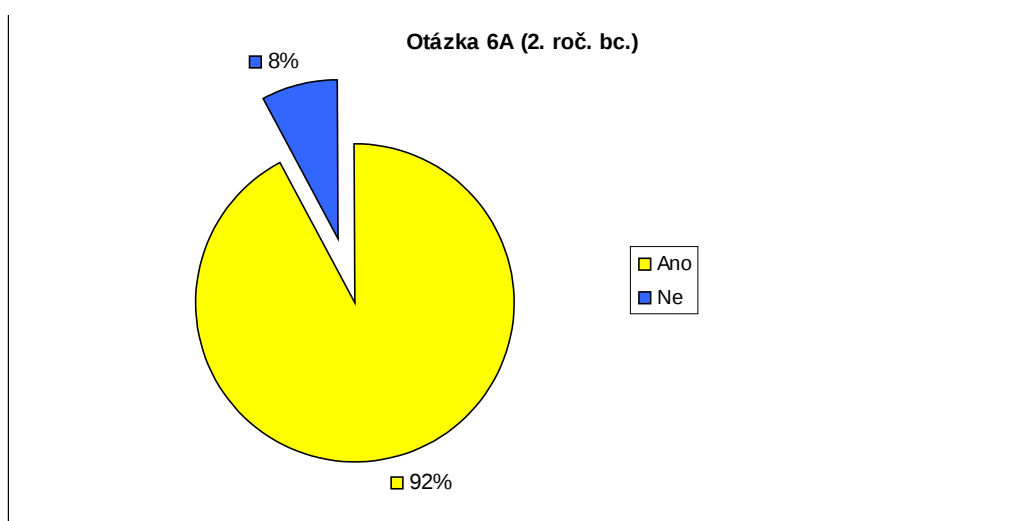
Otázka 6.A. Chodíte do jiných knihoven kvůli získávání literatury ke studiu? Vyberte (ano; ne)

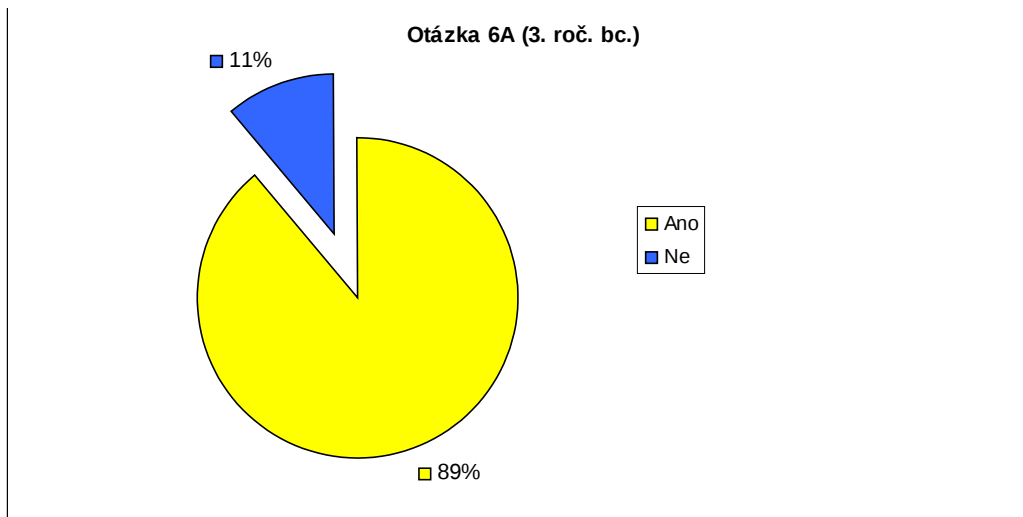
Ať už studenti využívají nebo nevyžívají služeb, které jim nabízí knihovna umístěná ve stejné budově jako ÚISK, je velmi pravděpodobné, že budou navštěvovat i jiné knihovny mající ve svém fondu literaturu, která uspokojí jejich informační potřeby. Pouze 8% z celkového počtu dotazovaných respondentů odpovědělo na tuto otázku záporně. Jak jsem již uvedla dříve, byli mezi nimi i studenti, kteří kvůli studiu nenavštěvují žádnou knihovnu. Myslím si, že především z důvodu snadné přístupnosti Knihovny knihovnické literatury v Národní knihovně a dalších velkých pražských knihoven pro studenty, kteří studují v Praze, je velmi pravděpodobné, že většina z nich bude vyhledávat i jiné knihovny než jen tu jinonickou.

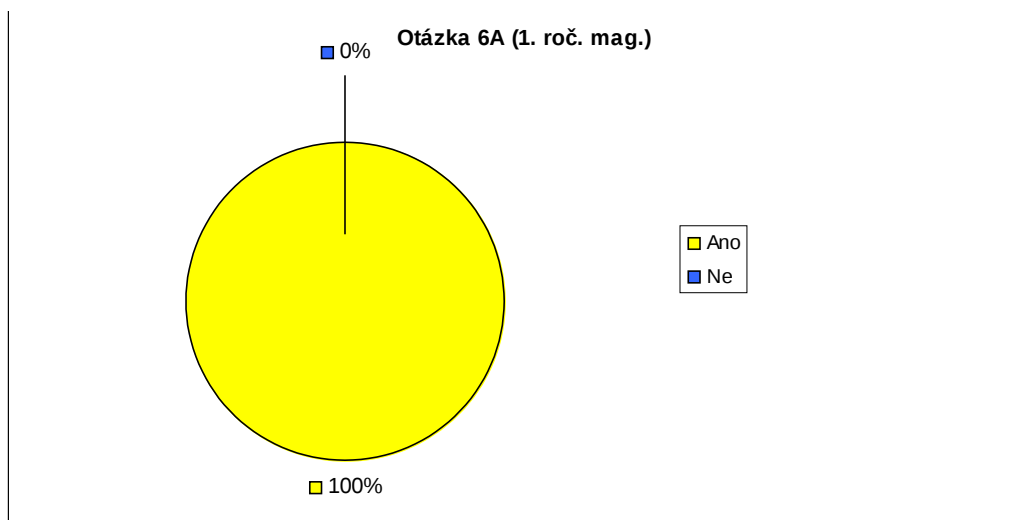
Všichni studenti 1. ročníku bakalářského studia uvedli, že navštěvují jiné knihovny kvůli získávání literatury ke studiu.

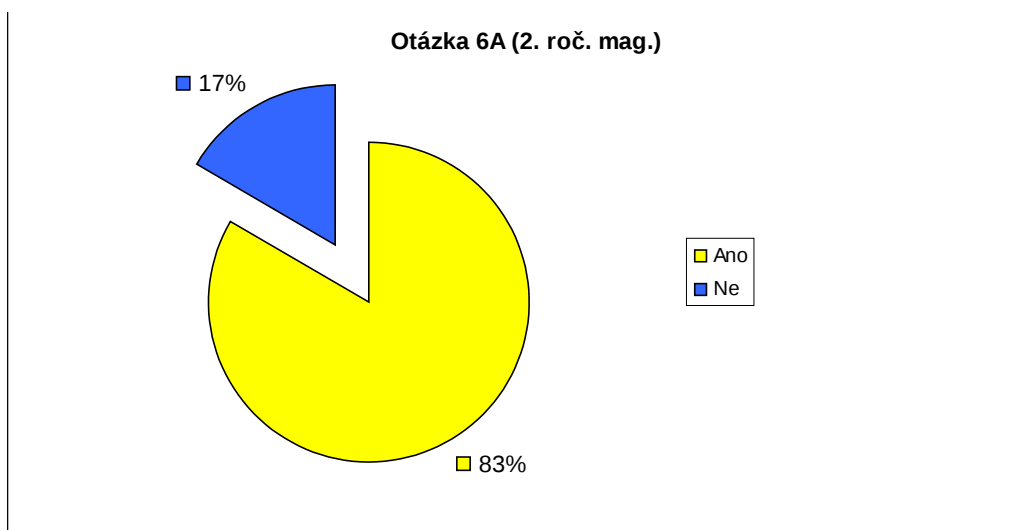
Odpovědi dotazovaných respondentů z 2. ročníku bakalářského studia se nelišily od celkových výsledků.

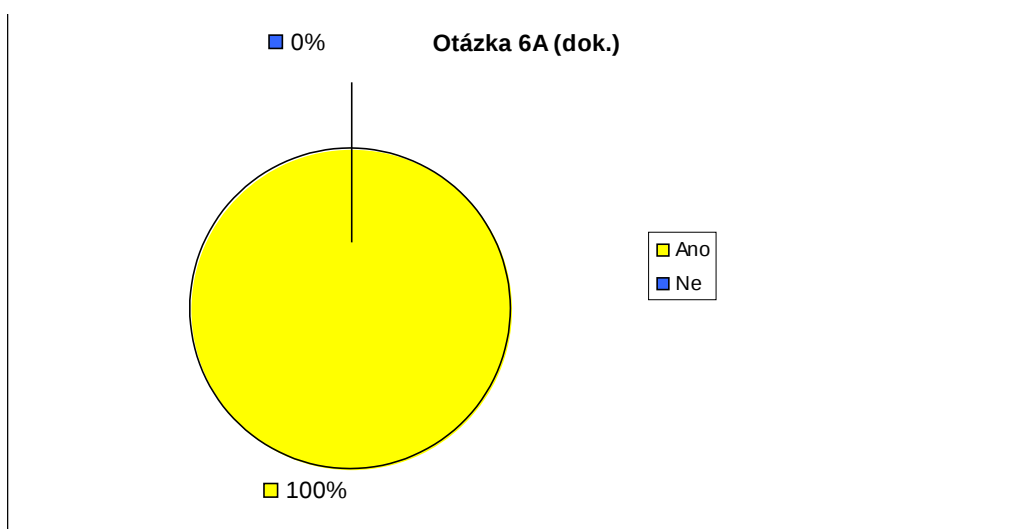
Několik studentů ze 3. ročníku bakalářského studia uvedlo, že nenavštěvují jiné knihovny kvůli získávání literatury ke studiu.

100% dotazovaných respondentů studujících 1. ročník navazujícího magisterského studia chodí pro studijní literaturu do jiných knihoven.

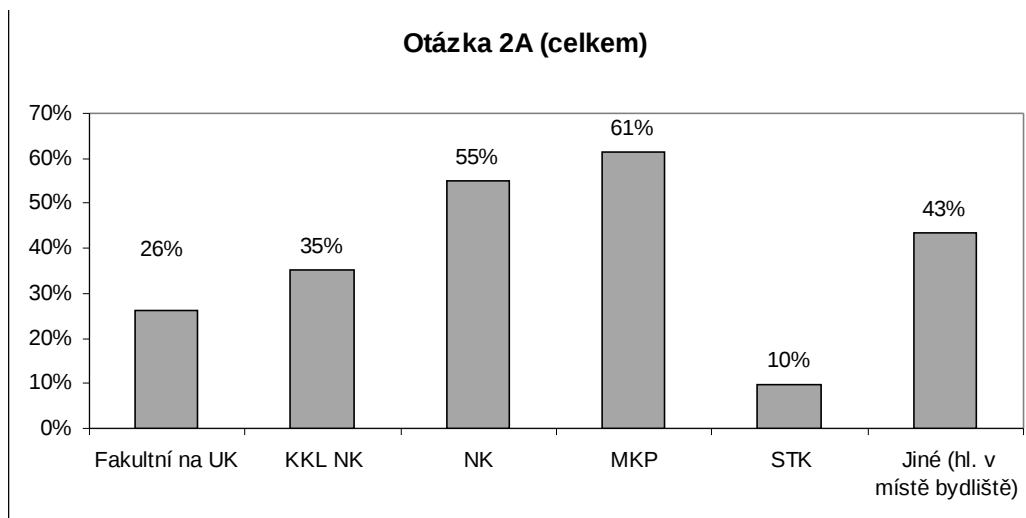

Téměř pětina studentů 2. ročníku navazujícího magisterského studia odpověděla, že nenavštěvuje (kromě knihovny v Jinonicích) žádné další knihovny kvůli oborové literatuře.

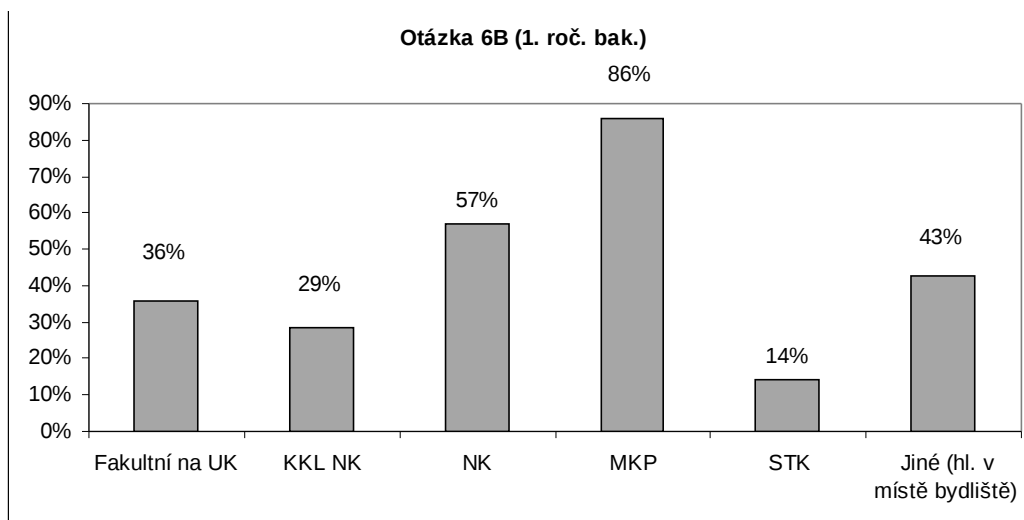
Všichni doktorandi uvedli, že chodí do jiných knihoven kvůli získávání literatury ke studiu.

Otázka 6.B. Pokud ano, do jakých (chodíte knihoven)? (možnost více odpovědí: Fakultní na UK; Knihovna knihovnické literatury Národní knihovny – KKL NK; Národní knihovna – NK; Městská knihovna v Praze – MKP; Státní technická knihovna – STK; jiné – hlavně v místě bydliště)

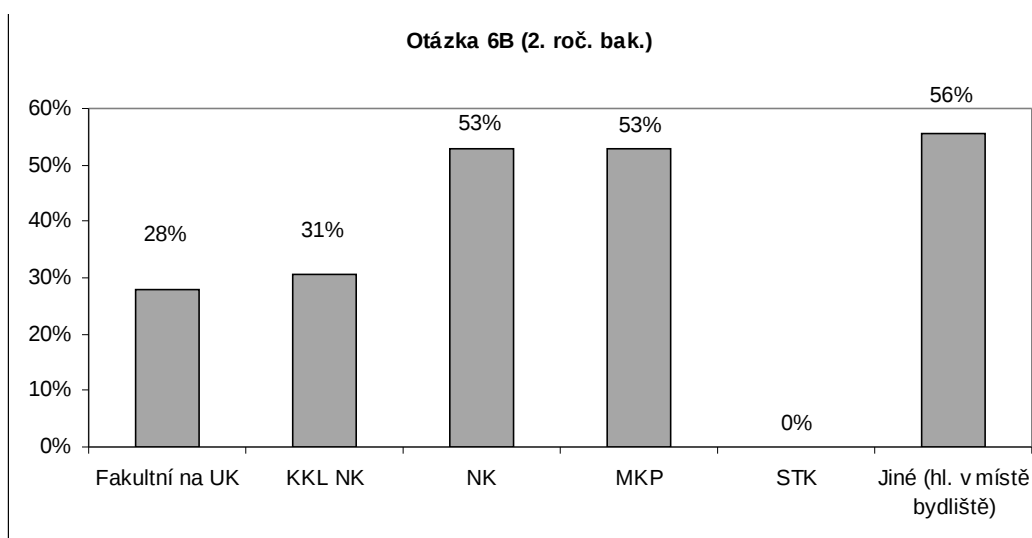

Nejčastěji navštěvovanou knihovnou z důvodu získávání literatury ke studiu je Městská knihovna v Praze následovaná Národní knihovnou a ostatními knihovnami, především těmi mimopražskými, které sídlí v místě bydliště studentů. Městská knihovna v Praze nemůže nabídnout takové množství oborové literatury, jako třeba Národní knihovna spolu se svou Knihovnou knihovnické literatury. Součástí jejího fondu jsou v omezené míře všechny základní publikace vztahující se k problematice knihovnictví a dalších oborů, s jejichž výukou se studenti na ÚISK setkají, jako jsou internetové technologie, filozofie, psychologie, ekonomie aj. V MKP je možné dostat se ke svazkům, které jsou v oborově zaměřených knihovnách rozpůjčovány nebo přístupné pouze prezenčně.

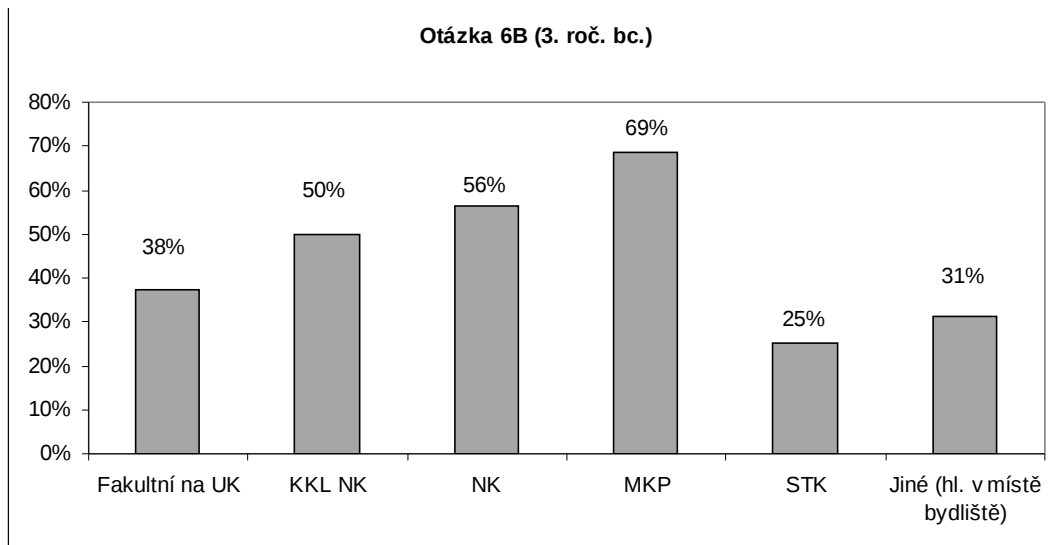
Předpokládala jsem, že většina studentů označí ve své odpovědi Knihovnu knihovnické literatury NK, jelikož se jedná o národní centrum literatury vztahující se k oboru knihovnictví. Možná se na nižším využívání této knihovny podepsal i fakt, že většina jejího fondu je přístupná pouze prezenčně. Velmi málo dotazovaných respondentů využívá ke studiu fond Státní technické knihovny.

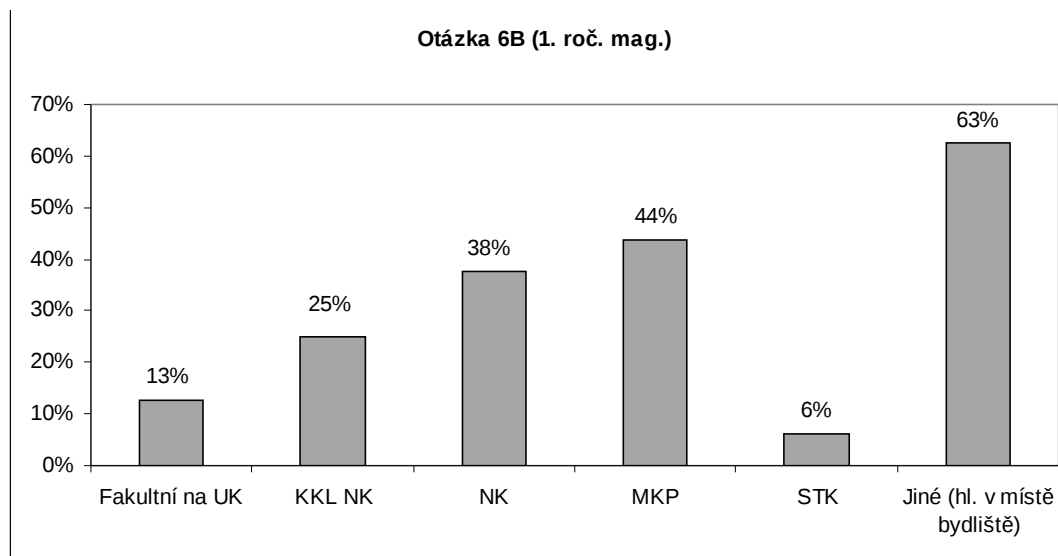
Studenti 1. ročníku bakalářského studia navštěvují většinou Městskou knihovnu v Praze. Více než polovina dotazovaných uvedla, že kvůli studiu navštěvují Národní knihovnu. Asi dvě pětiny studentů chodí do jiných než nabízených knihoven, především do knihoven v místě jejich bydliště. Knihovnu knihovnické literatury využívá ani ne třetina těchto studentů.

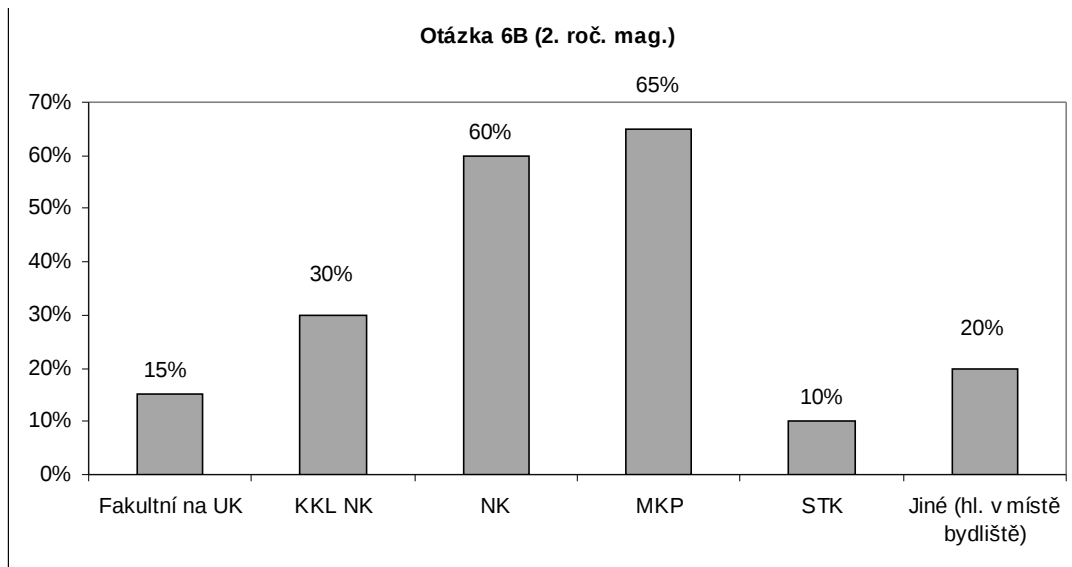
Nejvíce studentů z 2. ročníku bakalářského studia využívá fondů jiných knihoven zahrnujících hlavně knihovny mimopražské z oblasti bydliště dotazovaných respondentů. Přes polovinu odpovědí získaly také Národní knihovna a Městská knihovna v Praze. Asi třetina respondentů uvedla, že kvůli literatuře potřebné ke studiu na ÚISK navštěvuje Knihovnu knihovnické literatury a fakultní knihovny na UK.

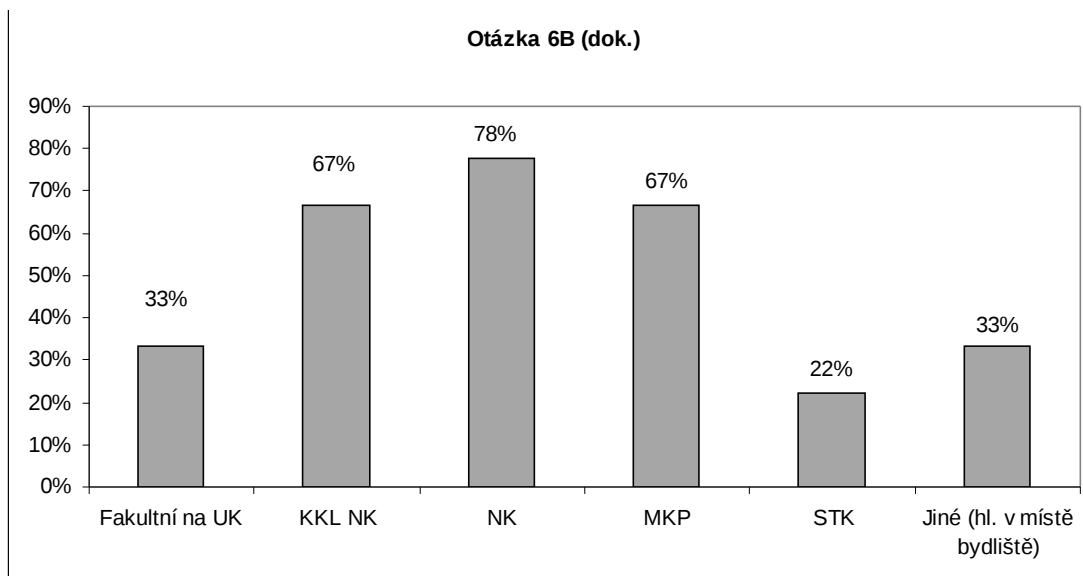
Mezi studenty 3. ročníku bakalářského studia je nejnavštěvovanější knihovnou opět Městská knihovna v Praze. Přibližně polovinu odpovědí získaly Národní knihovna i její Knihovna knihovnické literatury.

Studenti 1. ročníku navazujícího magisterského studia, mezi nimiž byli i studenti kombinované formy studia, uvedli, že nejvíce využívají služeb jiných knihoven – v místě bydliště. Více než třetinu odpovědí získala ještě Městská knihovna v Praze a Národní knihovna.

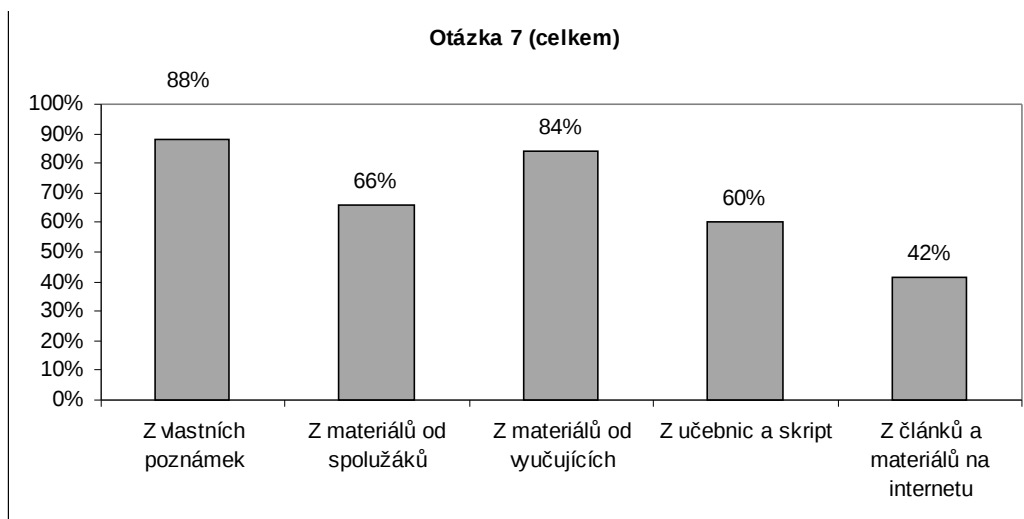

Téměř dvě třetiny studentů 2. ročníku navazujícího magisterského studia navštěvují Městskou knihovnu v Praze a Národní knihovnu. Fond Knihovny knihovnické literatury ke studiu využívá přibližně třetina dotazovaných respondentů.

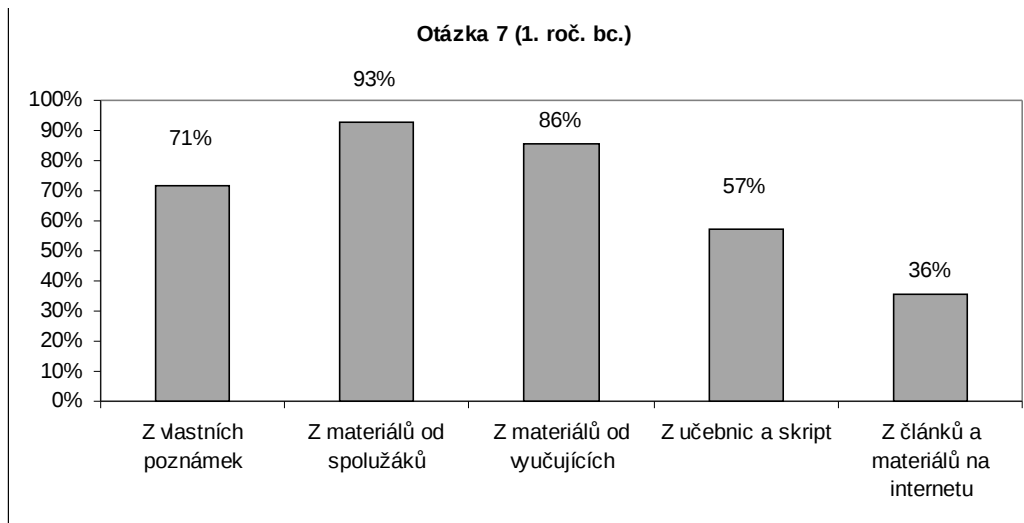

Doktorandi ve více než třech čtvrtinách případů navštěvují Národní knihovnu. Dvě třetiny odpovědí získaly shodně Knihovny knihovnické literatury a Městská knihovna v Praze. Podle mého názoru je vysoká návštěvnost Knihovny knihovnické literatury studenty doktorského studia způsobena především jejich vyššími nároky na odbornost a specializaci informačních zdrojů.

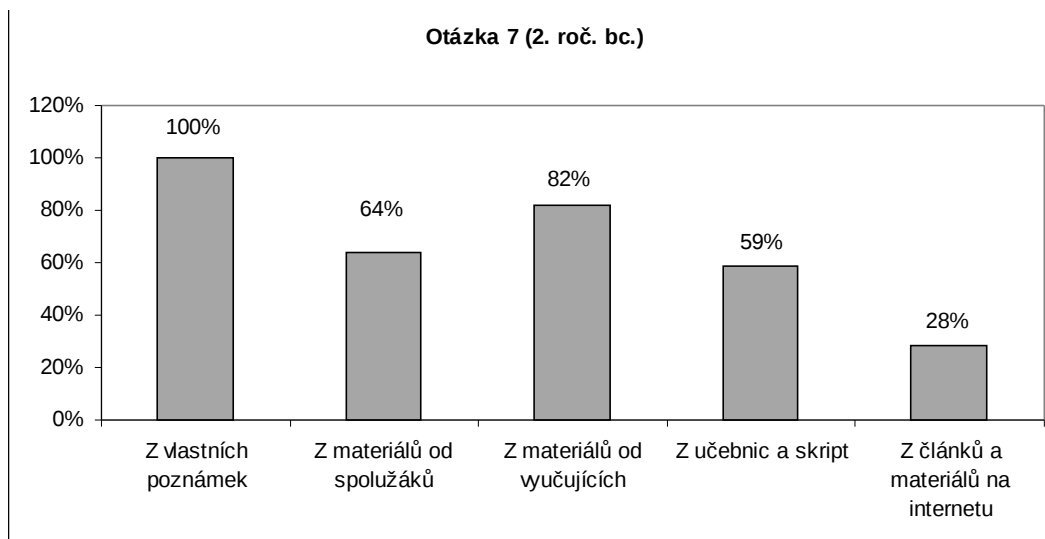
Otázka 7. Z čeho se učíte ke zkouškám na konci semestru? (možnost více odpovědí: z vlastních poznámek; z materiálů od spolužáků – vypracované otázky; z materiálů od vyučujících; z učebnic a skript; z článků a propagačních materiálů na internetu)

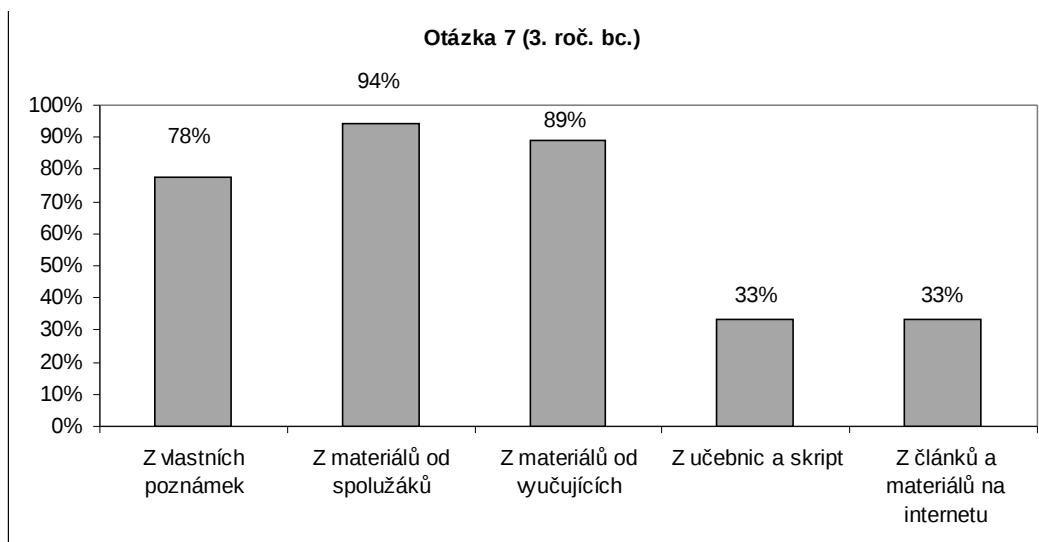
Cílem této otázky bylo především zjistit, jaké množství studentů používá k přípravě na závěrečné zkoušky vypracované materiály od spolužáků a starších ročníků. Tento způsob přípravy přiznaly dvě třetiny dotázaných respondentů. V největší míře se studenti připravují z vlastních poznámek a materiálů poskytovaných přímo vyučujícími jednotlivých předmětů. Nejméně využívanými jsou články a propagační materiály na internetu. Všeobecně se dá říci, že studenti často využili možnosti označit několik odpovědí a nezdědk označili rovnou všechny. Využívání všech těchto zdrojů informací k přípravám na zkoušky získalo mezi respondenty poměrně vysoké počty odpovědí.

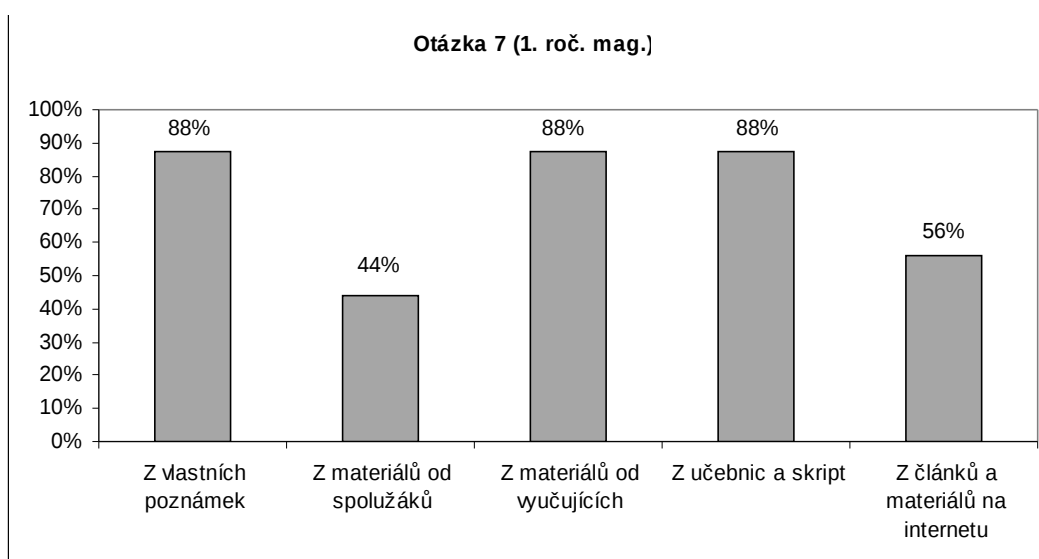
Studenti 1. ročníku bakalářského studia přiznali, že pro přípravu ke zkouškám nejvíce využívají materiály od starších ročníků, pak materiály poskytované vyučujícími a také vlastní poznámky z hodin.

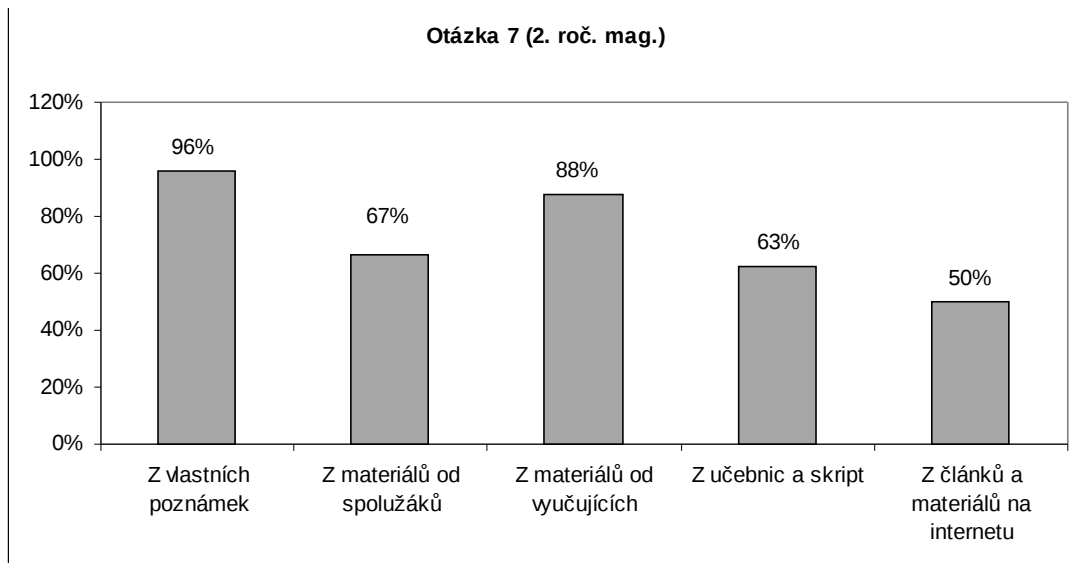
Všichni studenti 2. ročníku bakalářského studia uvedli, že se ke zkouškám připravují na základě vlastních poznámek z hodin, většina z nich také z materiálů od vyučujících. Používání vypracovaných otázek od starších ročníků přiznaly necelé dvě třetiny dotazovaných studentů.

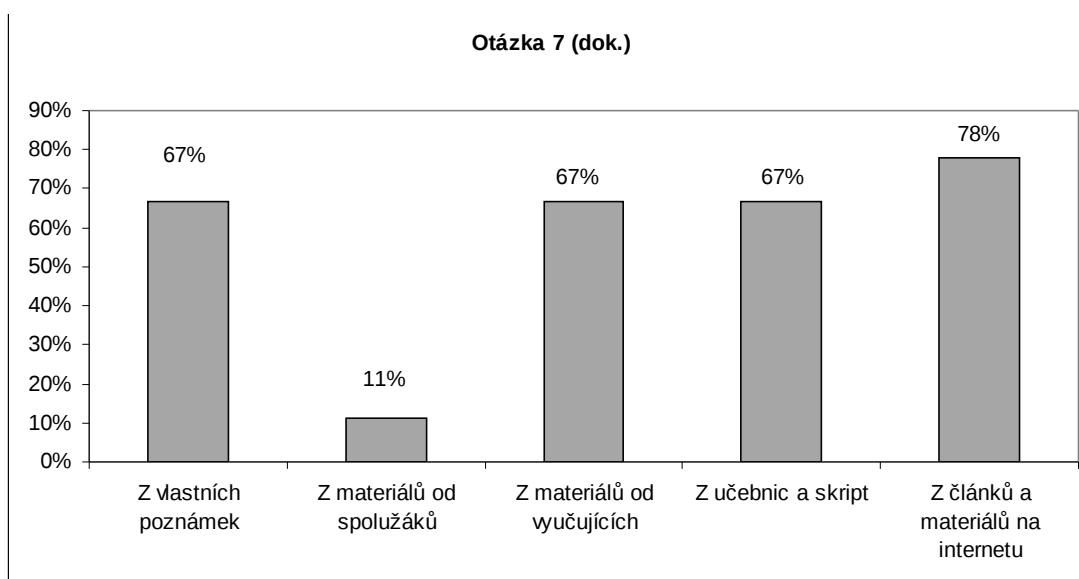
Ve 3. ročníku bakalářského studia převládá mezi studenty příprava založená na již vytvořených materiálech od starších ročníků. Více než tři čtvrtiny respondentů uvedly, že se připravují z materiálů od vyučujících a vlastních poznámek.

Mezi studenty 1. ročníku navazujícího magisterského studia získaly shodný počet odpovědí vlastní poznámky, materiály od vyučujících a učebnice a skripta. Používání vypracovaných materiálů uvedla méně než polovina z dotazovaných respondentů.

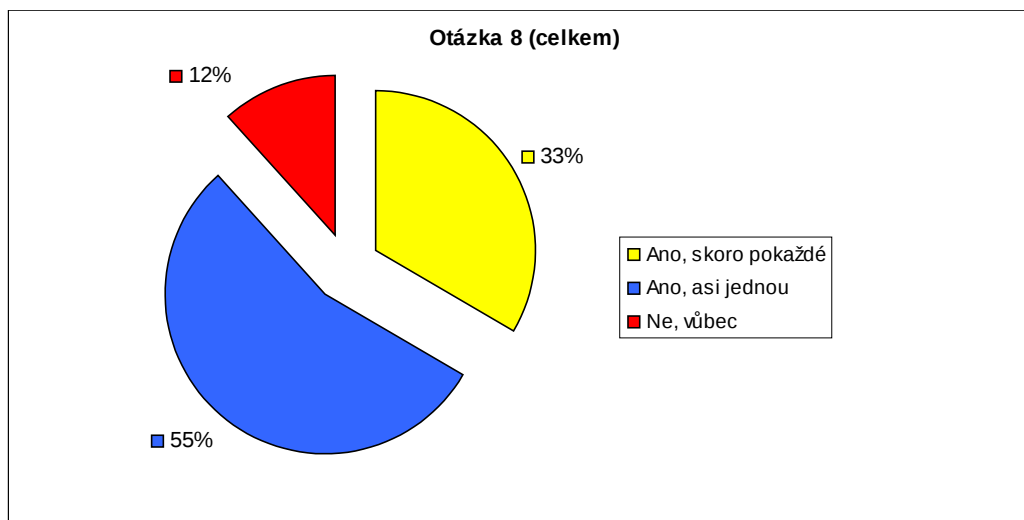

Studenti 2. ročníku navazujícího magisterského studia se téměř všichni ke zkouškám připravují za pomoci vlastních poznámek. Často využívají materiály poskytované vyučujícími a ve dvou třetinách také materiály vypracované staršími spolužáky.

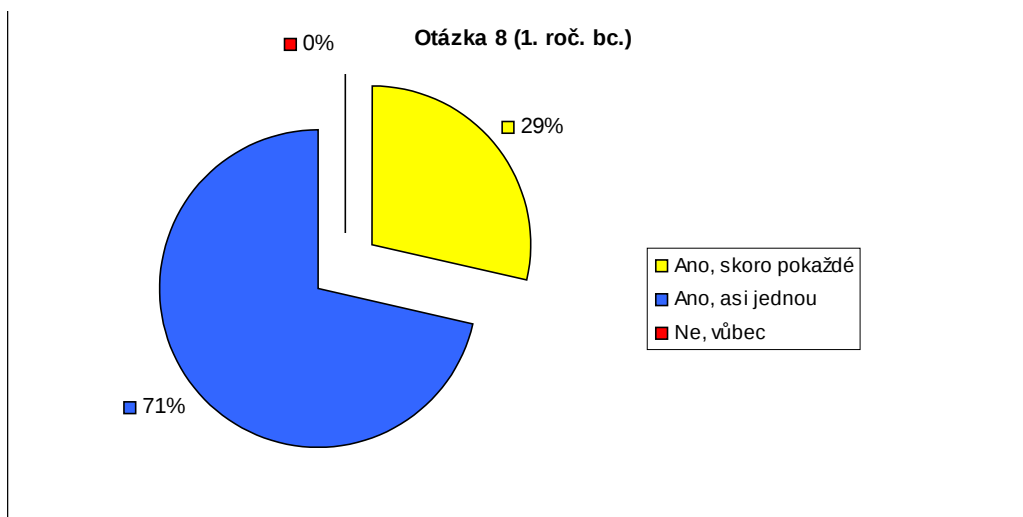
Vzhledem k tomu, že na doktorském studiu je sdílení vypracovaných otázek poměrně problematické a zbytečné, získala tato možnost zanedbatelný počet odpovědí. Nejčastěji doktorandi využívají ke své přípravě články a materiály přístupné na internetu. Dvě třetiny se připravují také za pomoci učebnic a skript a materiálů od vyučujících.

Otázka 8. Zpracováváte někdy sami materiály ke zkouškám a poskytujete své práce spolužákům? (ano, skoro pokaždé; ano, asi jednou jsem zpracoval/a a poskytl/a; ne, vůbec)

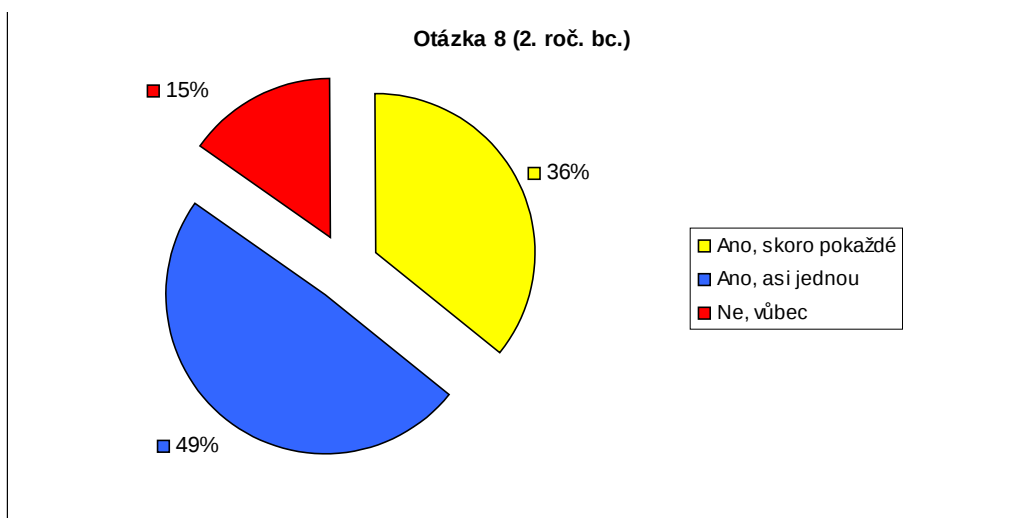

Vzhledem k tomu, že jsou mezi studenty vypracované otázky ke zkouškám velmi rozšířené a používané, zaměřila jsem se v následující otázce na zjištění, kolik ze studentů vlastní pílí šíření těchto materiálů napomáhá. Jinými slovy, kolik studentů solidárně vytváří zjednodušené studijní materiály, které dále mezi ostatní distribuuje.

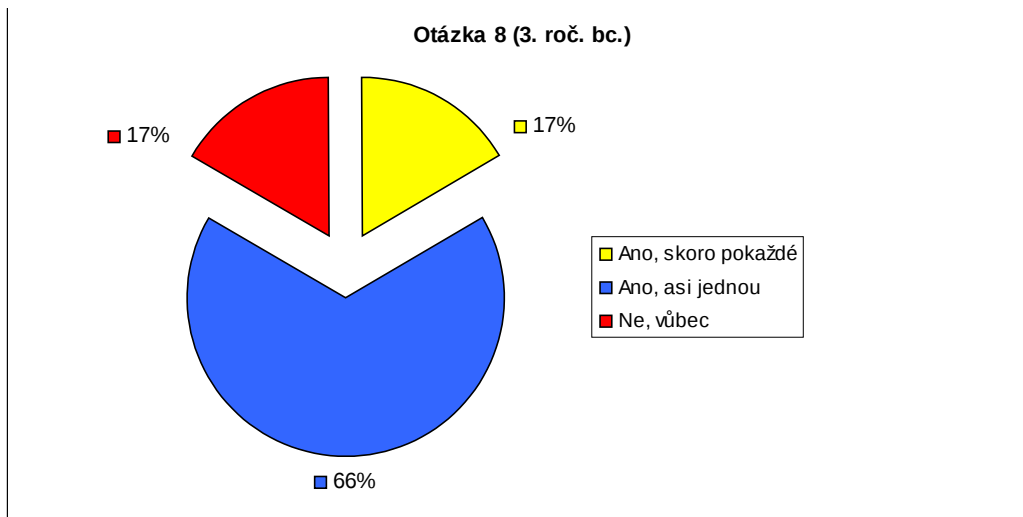
Téměř 90% dotazovaných studentů připustilo, že alespoň jednou takový studijní materiál vytvořilo. Celá třetina z tohoto počtu poskytuje své vypracované materiály ostatním pravidelně. Napadá mě, jestli tento fakt nesouvisí s tím, že jsem distribuovala své dotazníky při vyučování a přítomni tím pádem byli spíše ti pilní studenti z každého ročníku.

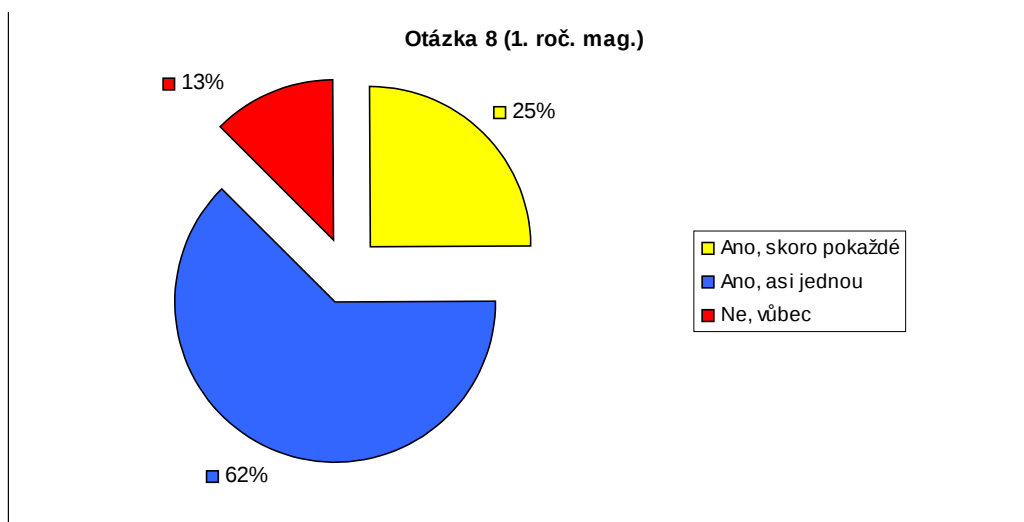
Mezi respondenty z 1. ročníku bakalářského studia nebyl nikdo, kdo takové materiály nikdy nevypracoval a neposkytl. Necelá třetina uvedla, že vypracovává materiály i pro ostatní skoro pokaždé.

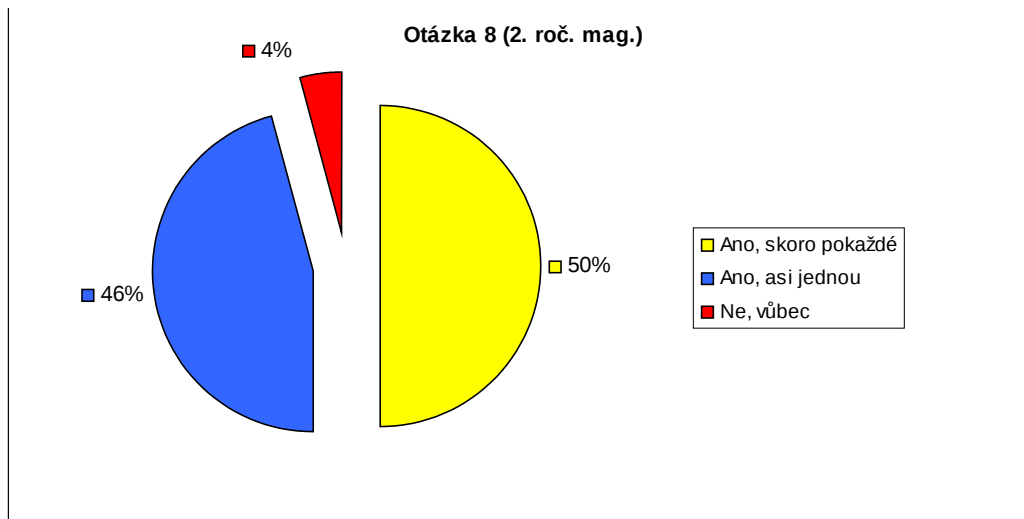
Přibližně polovina studentů 2. ročníku bakalářského studia jednou vytvořila souhrnné studijní materiály pro přípravu ke zkouškám a poskytla je ostatním, přes jednu třetinu dotazovaných tak činí pravidelně. 15% studentů nikdy materiály nevypracovalo.

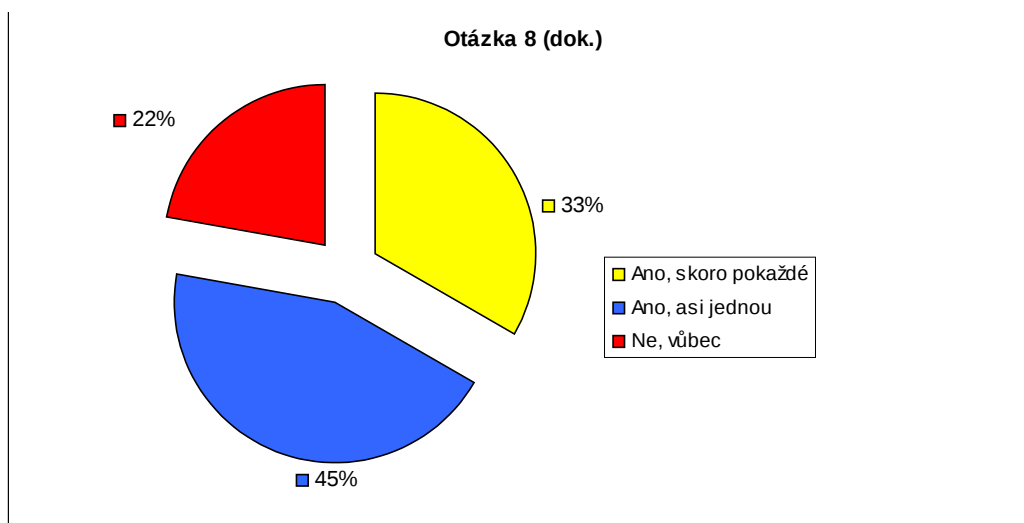
Dvě třetiny studentů 3. ročníku bakalářského studia jednou vypracovaly a poskytly materiály ke zkouškám. Necelá pětina nikdy nic nevypracovala a další pětina vypracovává pravidelně.

Čtvrtina respondentů z 1. ročníku navazujícího magisterského studia zpracovává materiály ke zkouškám skoro pokaždé a necelé dvě třetiny tak učinily asi jednou.

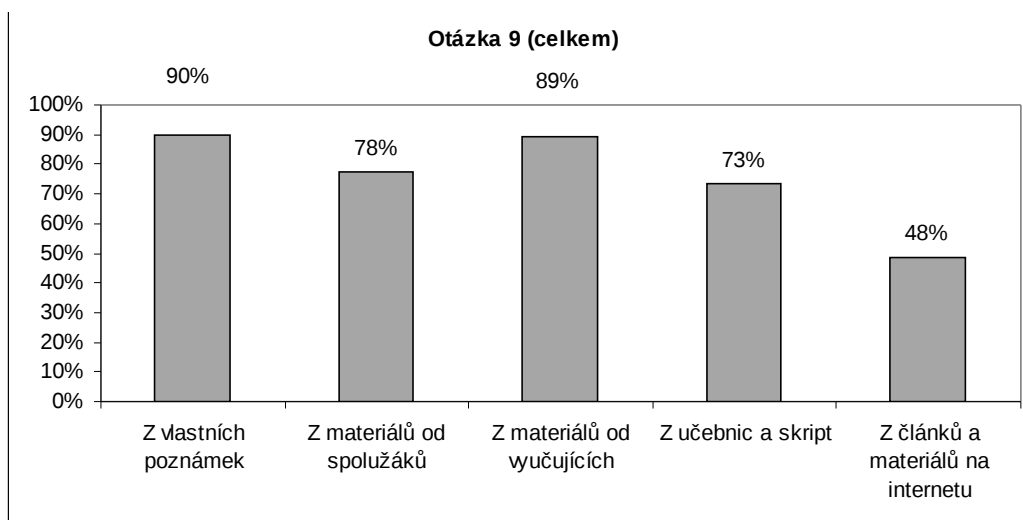

Polovina studentů 2. ročníku navazujícího magisterského studia přiznává, že skoro pokaždé vypracovávají materiály pro přípravu ke zkouškám a poskytují své práce ostatním spolužákům. Necelá druhá polovina zpracovala materiály přibližně jednou.

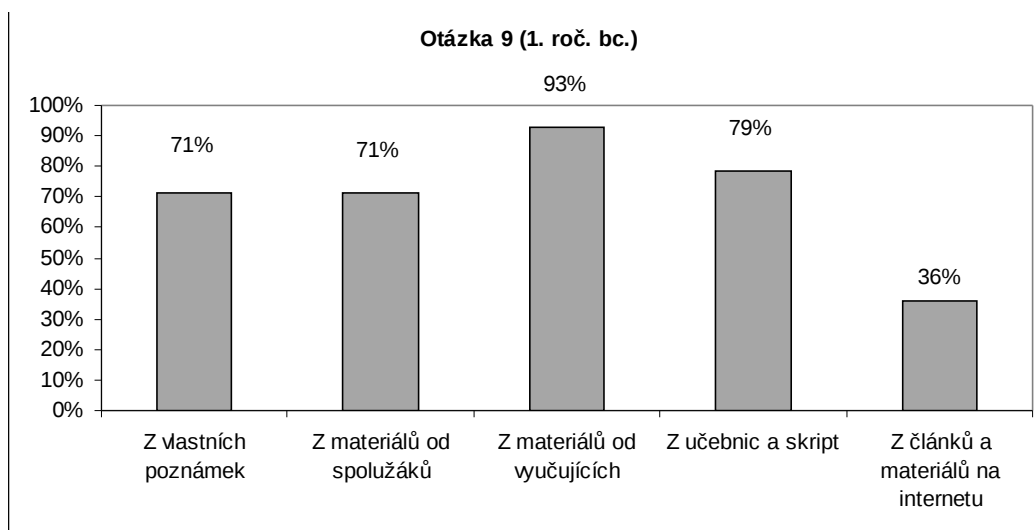
Mezi doktorandy necelá polovina vypracovala materiály pro ostatní jednou, třetina skoro pokaždé a asi pětina vůbec zpracované materiály ke zkouškám neposkytuje.

Otázka 9. Z čeho se učíte (máte v plánu učit) k bakalářským či magisterským zkouškám? (možnost více odpovědí: z vlastních poznámek; z materiálů od spolužáků – vypracované otázky; z materiálů od vyučujících; z učebnic a skript; z článků a propagačních materiálů na internetu)

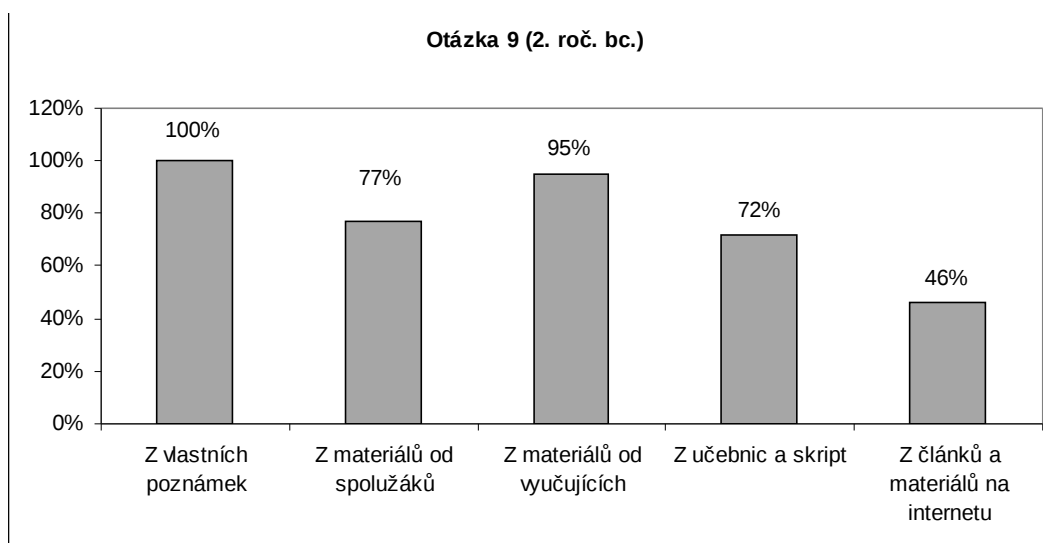

Při svém studiu a především těsně před ukončením posledního semestru bakalářského studia jsem se několikrát, stejně jako moji spolužáci, setkala s varováním vyučujících, že mezi studenty kolují již několik let velmi nepřesné a nekvalitní vypracované bakalářské otázky. Bylo nám doporučeno, abychom se při přípravě na státní zkoušky spoléhali na vlastní snahu. Tato otázka tak, stejně jako otázka č. 7, vznikla za účelem zjistit, kolik studentů má v plánu se k důležitým závěrečným státním zkouškám učit z některých kolujících vypracovaných materiálů.

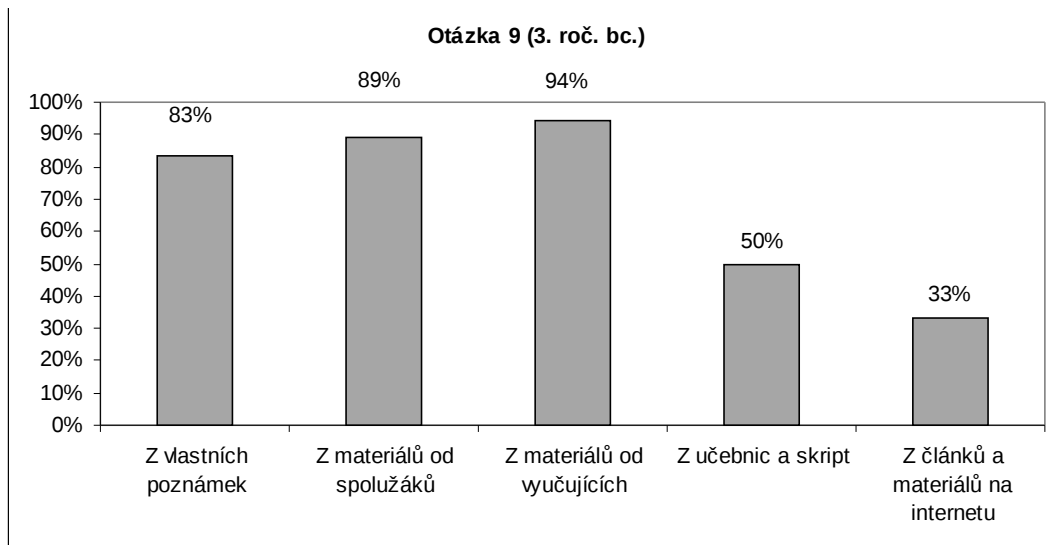
Při odpovídání na tuto otázku studenti ještě více využívali možnosti označit více nabízených možností a často zaškrtnuli všechny. Kromě materiálů z internetu, které jsou využívány nejméně, mají všechny ostatní možnosti relativně vyrovnaný počet odpovědí, nad 70%.

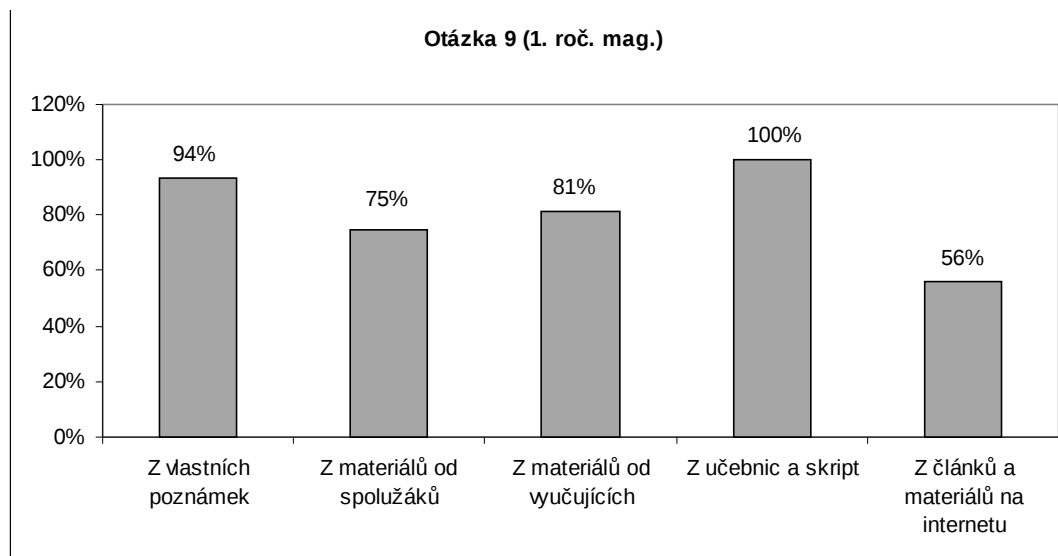
Studenti 1. ročníku bakalářského studia mají v plánu učit se ke státním zkouškám především z materiálů poskytovaných vyučujícími a z učebnic a skript. Méně studenti počítají s materiály od spolužáků a vlastními poznámkami z hodin.

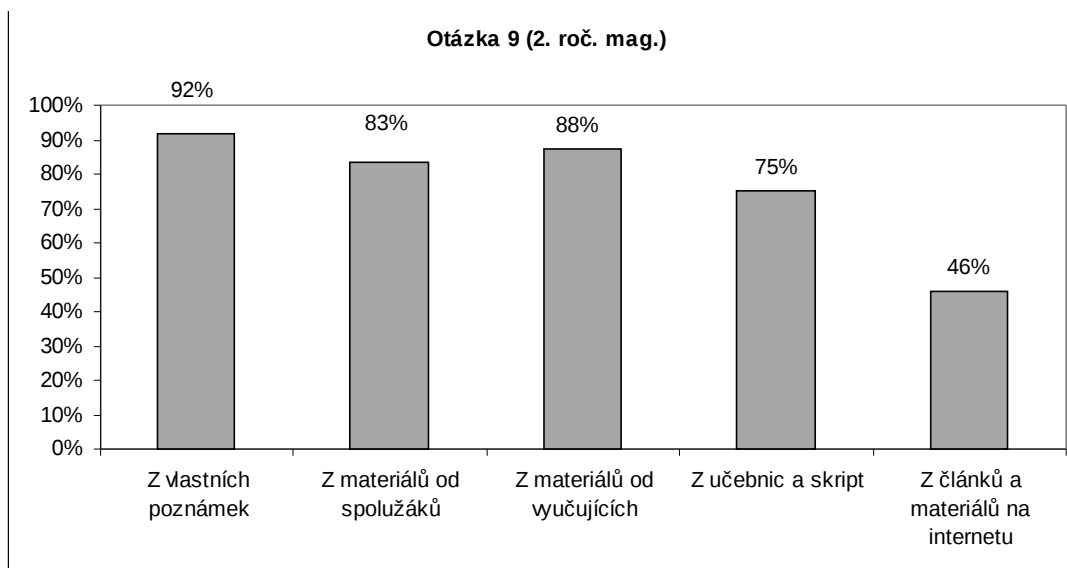
Všichni studenti 2. ročníku bakalářského studia plánují, že se k závěrečným státním zkouškám budou učit z vlastních poznámek z hodin, téměř všichni uvádějí také materiály od vyučujících. Asi tři čtvrtiny dotazovaných respondentů předpokládají, že se budou učit z materiálů vypracovaných spolužáky.

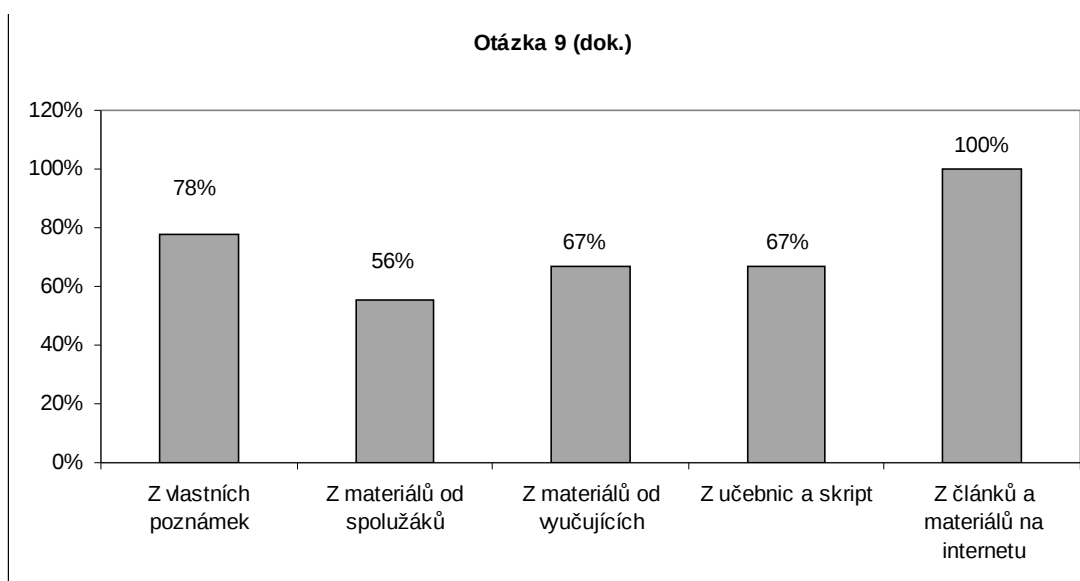
Téměř všichni studenti 3. ročníku bakalářského studia se ke státním zkouškám připravují nebo budou připravovat z materiálů od vyučujících a z vypracovaných otázek. Většina z nich použije i vlastní poznámky z hodin.

100% studentů 1. ročníku navazujícího magisterského studia se chce k závěrečným zkouškám připravovat podle učebnic a skript. Dále studenti chtějí využívat vlastní poznámky z hodin a materiály od vyučujících. S vypracovanými otázkami počítají tři čtvrtiny dotazovaných.

Studenti 2. ročníku navazujícího magisterského studia se ke státním zkouškám připravují nebo mají v plánu připravovat především z vlastních poznámek z hodin, z materiálů od vyučujících i z vypracovaných otázek. Tři čtvrtiny se připravují také za pomoci učebnic a skript.

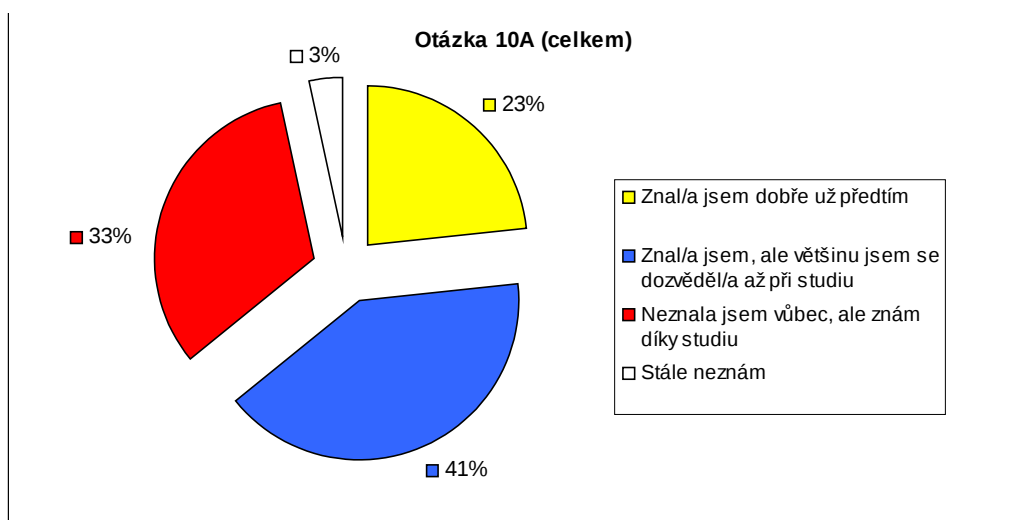

Doktorandi ke své přípravě na závěrečné zkoušky využívají ve 100% případech článků a materiálů na internetu. Většina se připravuje i za pomoci vlastních poznámek a materiálů od vyučujících.

Otázka 10. Zamyslete se, které z následujících informací, znalostí a dovedností jste se převážně naučili jen díky svému studiu na ÚISK.

V následujících čtyřech podotázkách, spadajících pod otázku č. 10, jsem se snažila zjistit, jaké znalosti a dovednosti si studenti při studiu na ÚISK osvojili. Zaměřila jsem se na znalosti, které by studentům mohly usnadnit orientaci v problematice knihoven, informačních služeb a zjišťování informací potřebných při studiu.

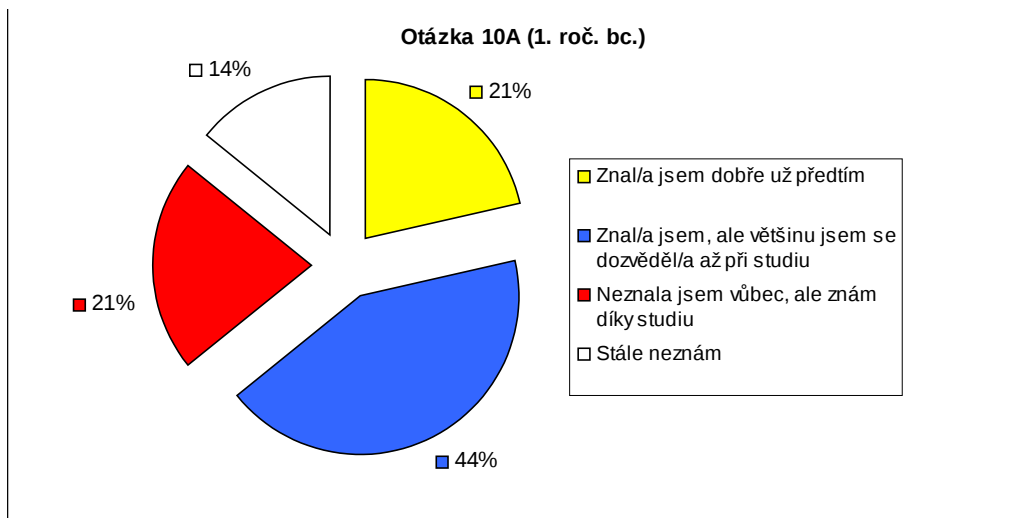
Otázka 10.A. Porozumění prostředí knihovny a procesům, které se v něm odehrávají (znal/a jsem dobře už předtím; znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu; neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu; stále neznám)

Do odpovědí na tuto otázku se dle mého názoru do určité míry promítl fakt, že někteří studenti přichází na ÚISK již z knihovnických oborů ze středních nebo vyšších odborných škol, případně i vysokých knihovnických škol. Studenti, kteří před studiem na ÚISK studovali jiný knihovnický obor, pravděpodobně odpovídali, že prostředí knihovny a její organizaci rozuměli před nástupem na ÚISK.

Necelá čtvrtina z dotazovaných studentů odpověděla, že jim bylo prostředí knihovny dobře známé již před tímto studiem. Skoro polovina studentů se většinu informací o knihovnách dozvěděla až při studiu. Třetina respondentů uvedla, že jim knihovny a procesy odehrávající se v nich byly dříve neznámé, ale díky studiu se s nimi

seznámila. Zanedbatelný počet z celkových dotazovaných studentů přiznal, že mu je tato problematika stále ještě neznámá. Jednalo se výhradně o studenty 1. ročníků jak

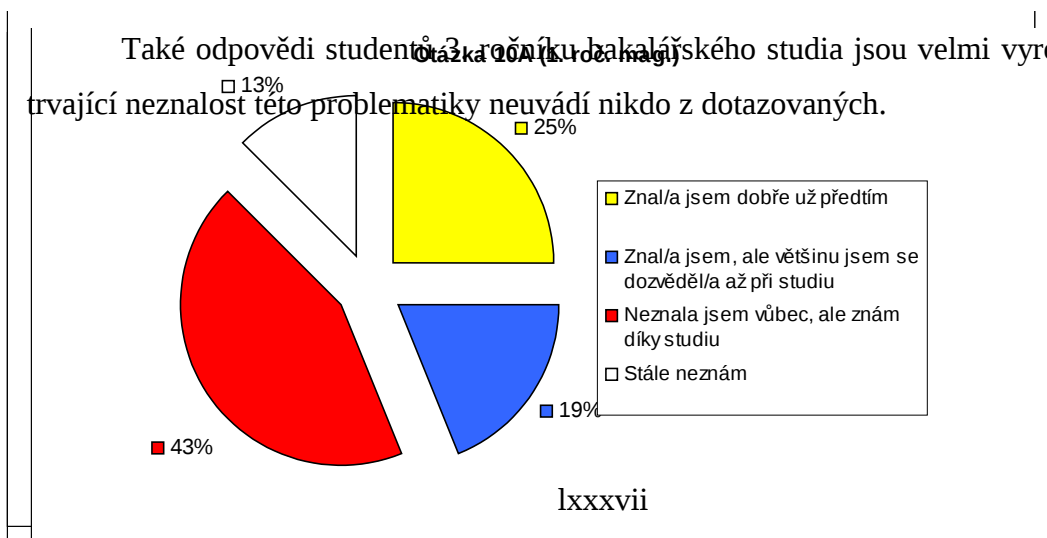

v bakalářském, tak navazujícím magisterském studiu.

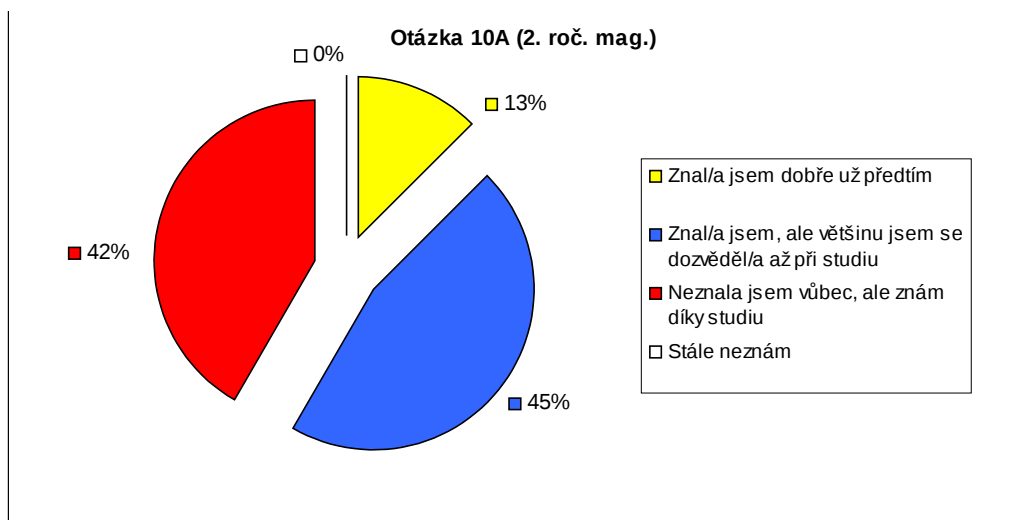
Necelá polovina studentů 1. ročníku bakalářského studia uvedla, že se většinu informací o knihovnách dozvěděla na ÚISK, ačkoliv jim některé byly známy již před začátkem studia. Pětina respondentů se v této problematice orientovala dobře již předtím, další pětina oproti tomu před začátkem studia o prostředí knihoven nevěděla nic. 14% studentů přiznalo, že o knihovnách a knihovněch procesech stále nic neví. Předpokládám, že tyto odpovědi byly způsobeny tím, že se jednalo o nové studenty na ÚISK.

U studentů 2. ročníku bakalářského studia jsou počty odpovědí na tuto otázku poměrně vyrovnané, možnost „stále neznám“ neoznačil nikdo. Nejvíce studentů odpovědělo, že se většinu informací o knihovnách dozvěděli při studiu, ale základy už znali předtím.

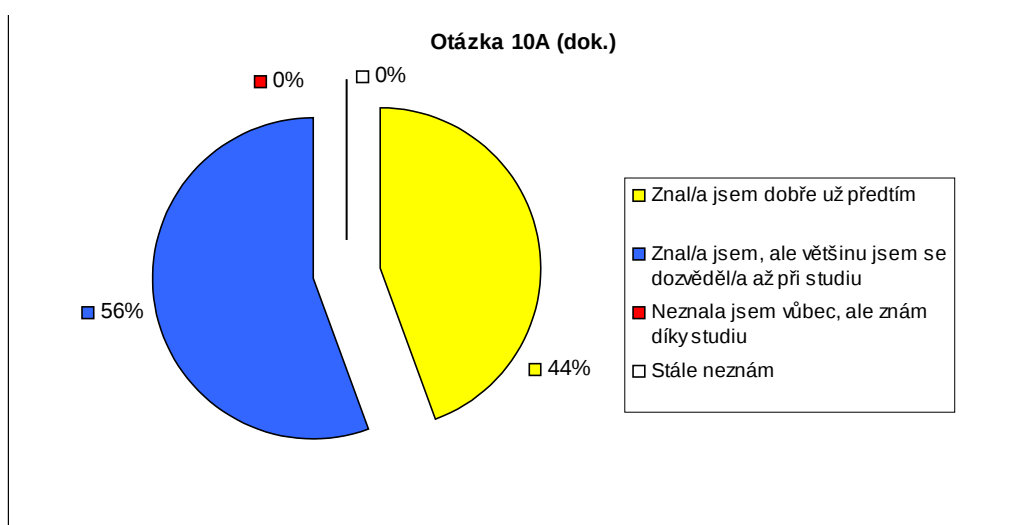
Také odpovědi studentů 3. ročníku bakalářského studia jsou velmi vyrovnané a trvající neznalost této problematiky neuvádí nikdo z dotazovaných.

Nejvíce respondentů 1. ročníku navazujícího magisterského studia uvedlo, že před svým studiem neznalo informace o procesech v knihovnách ani jejich prostředí, ale dozvěděl se o nich při studiu. 13% přiznává, že knihovny stále nezná. I v tomto případě si myslím, že to je způsobeno tím, že někteří studenti přichází na ÚISK z neknihovnických oborů a studují knihovnictví teprve prvním rokem.

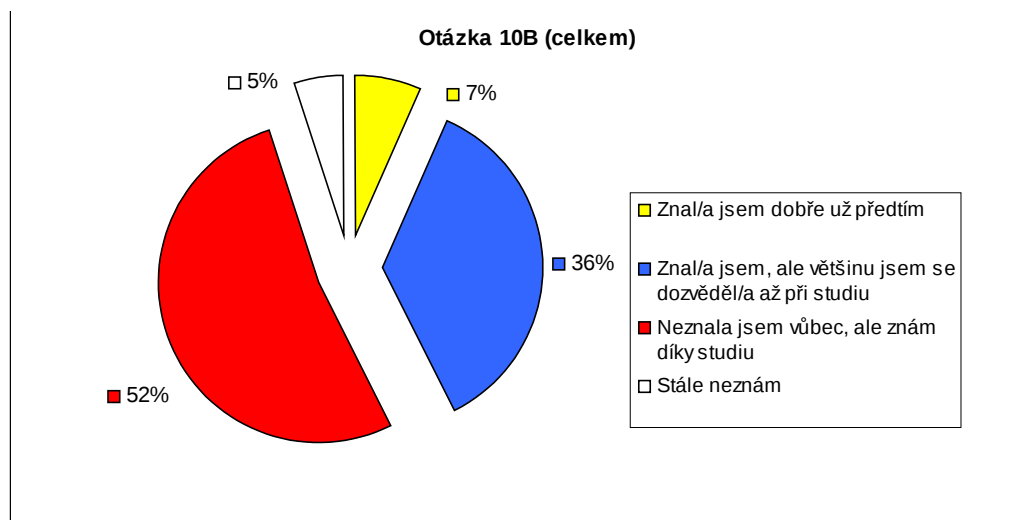

Studenti 2. ročníku navazujícího magisterského studia na tuto otázku nejčastěji odpovídali, že se většinu nebo všechny informace dozvěděli až díky studiu na ÚISK. Nikdo z dotazovaných neodpověděl, že prostředí knihoven stále nezná.

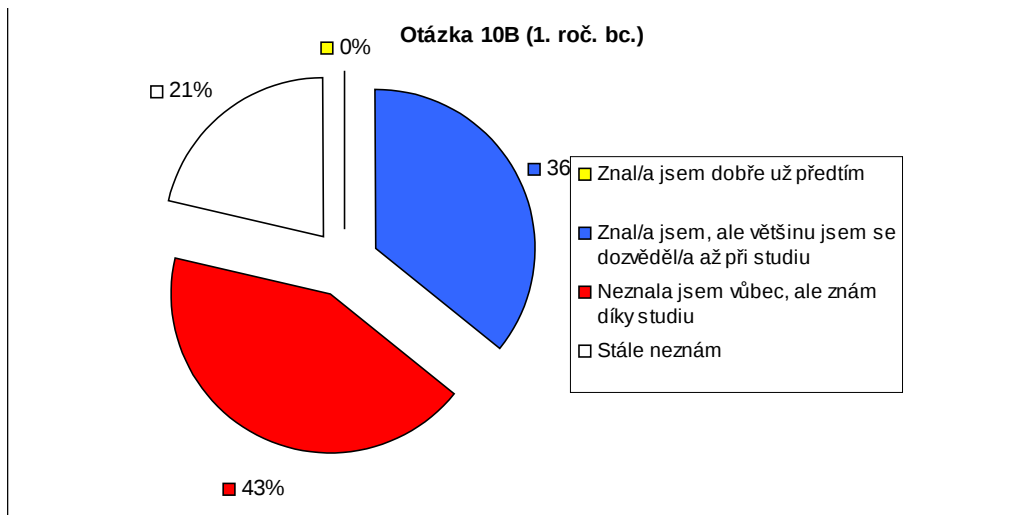
Studenti doktorského studia v necelé polovině případů znali prostředí knihovny dobře již před svým studiem na ÚISK, zbytek jej znal také, ale většinu informací se dozvěděl díky studiu.

Otázka 10.B. Identifikace a hodnocení informačních zdrojů (znal/a jsem dobře už předtím; znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu; neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu; stále neznám)

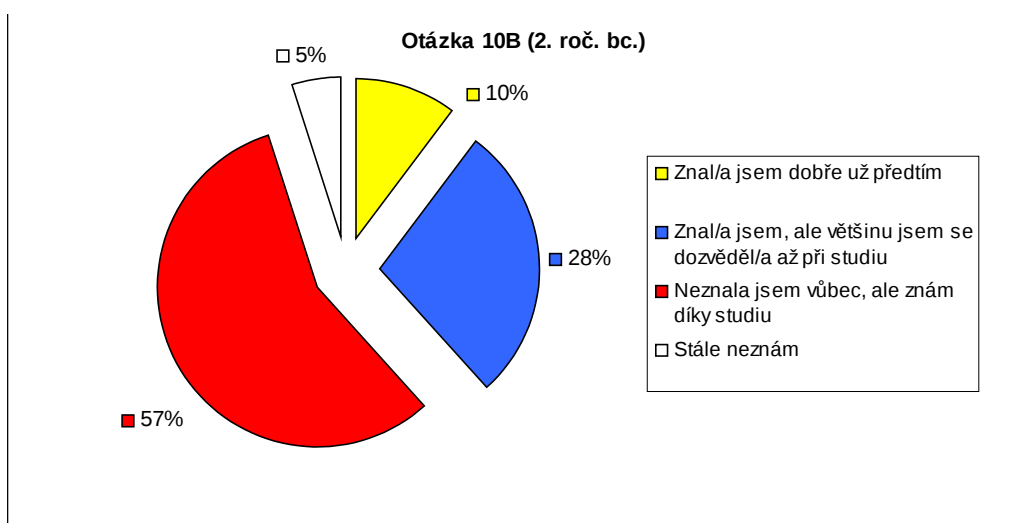

V této otázce jsem zjišťovala, do jaké míry se studenti při svém studiu na ÚISK naučili vyhledávat pouze relevantní informační zdroje a čerpat z nich informace, které potřebují. V podstatě tedy na kolik jsou studenti schopni poznat, zda je pro ně z hlediska uspokojování jejich informačních potřeb daný informační zdroj vhodný.

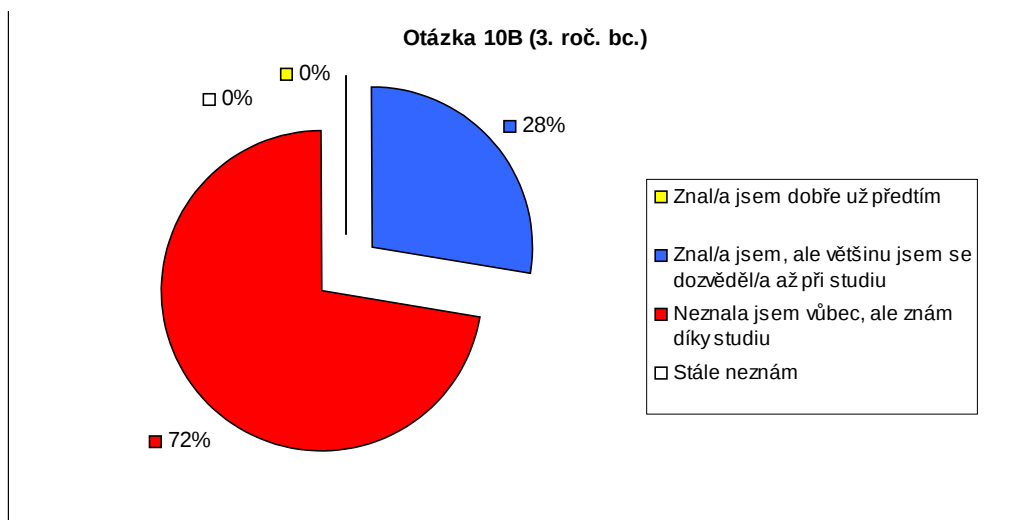
Více než polovina z celkového počtu dotazovaných uvedla, že tuto dovednost dříve neměla a získala ji až při svém studiu na ÚISK. Více než třetina se většinu naučila během studia. Jen zanedbatelný počet respondentů dovedl hodnotit informační zdroje již před nástupem na ÚISK, podobné množství studentů přiznává, že tuto dovednost ještě nezískalo.

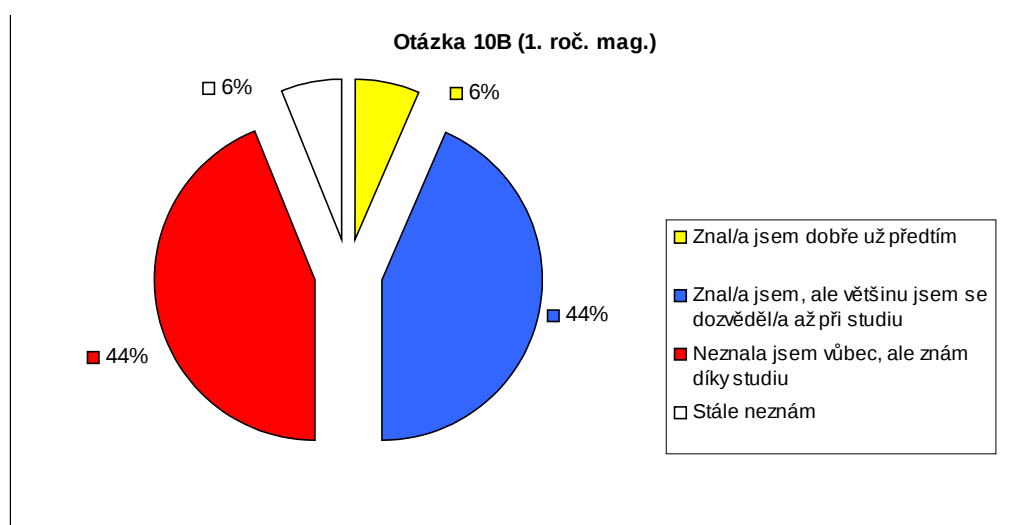
Studenti 1. ročníku bakalářského studia v jedné pětině případů uvedli, že se v identifikaci a hodnocení informačních zdrojů stále nevyznají. Vzhledem k tomu, že se jedná o první ročník, není takový výsledek příliš překvapivý. Ostatní odpověděli, že se s většinou nebo všemi z těchto dovedností seznámili až při studiu. Žádný ze studentů nedovedl efektivně posuzovat informační zdroje před přijetím na ÚISK.

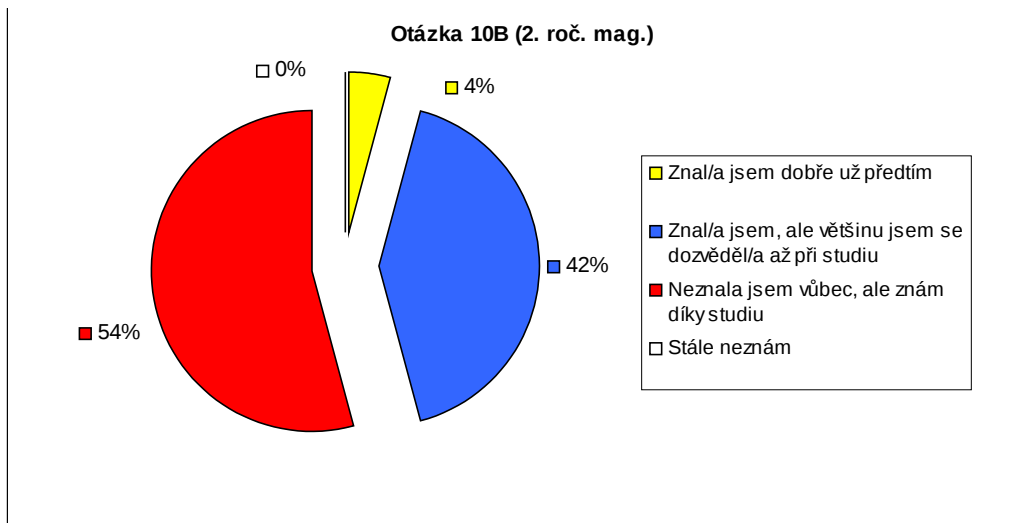
Mezi studenty 2. ročníku bakalářského studia dokáže většina posuzovat relevantní informační zdroje díky studiu na ÚISK. Někteří respondenti uvedli, že to uměli již dříve a někteří se v této problematice stále neorientují.

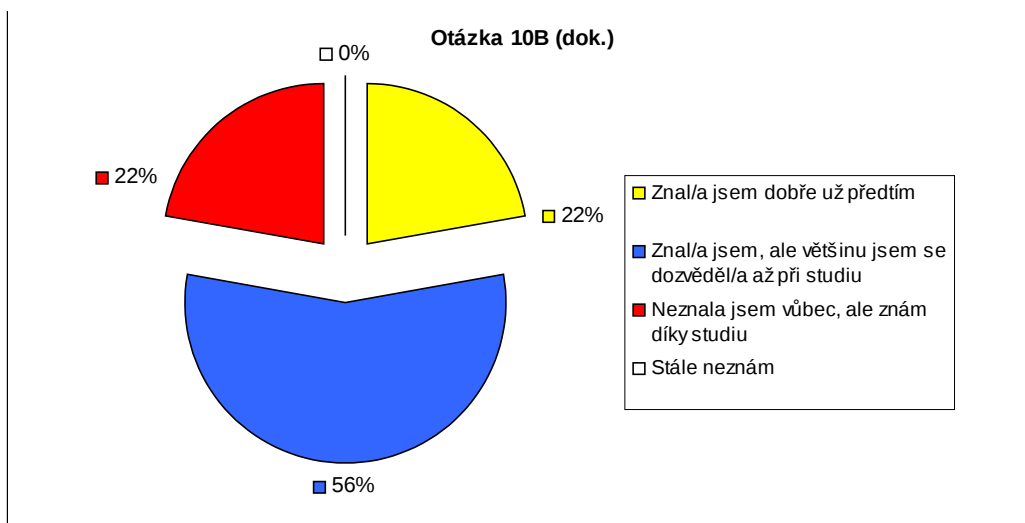
Asi tři čtvrtiny studentů 3. ročníku bakalářského studia na tuto otázku odpověděly, že hodnocení informačních zdrojů před začátkem studia neznaly. Ostatní dotazovaní uvedli, že se většinu dozvěděli také až při studiu.

Necelá polovina studentů 1. ročníku navazujícího magisterského studia odpověděla, že informace ohledně hodnocení informačních zdrojů získala výhradně díky studiu ÚISK. Malý počet respondentů dovedl identifikovat relevantní informační zdroje již předtím a několik studentů to stále nedovede.

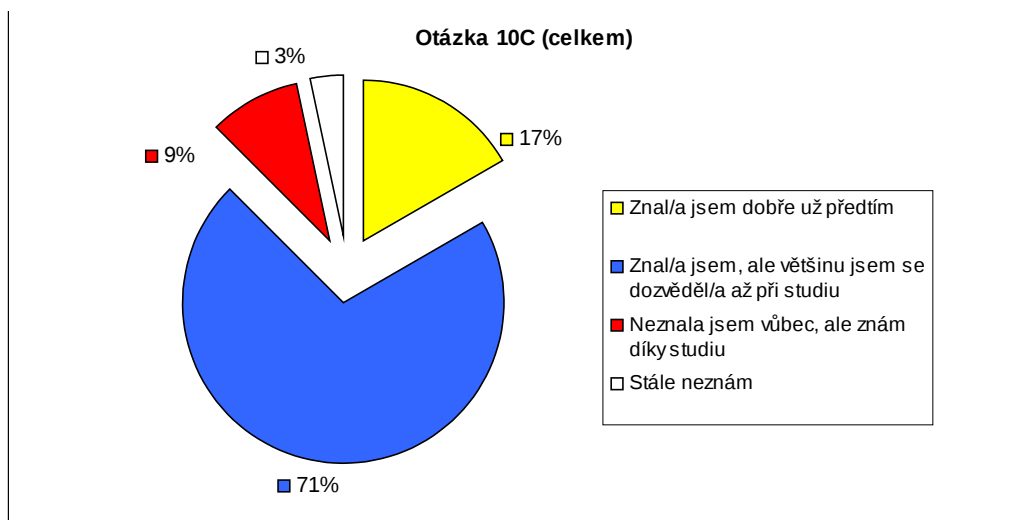

Žádný ze studentů 2. ročníku navazujícího magisterského studia nevedl, že se v informačních zdrojích neorientuje, většina pak získala své znalosti díky ÚISK.

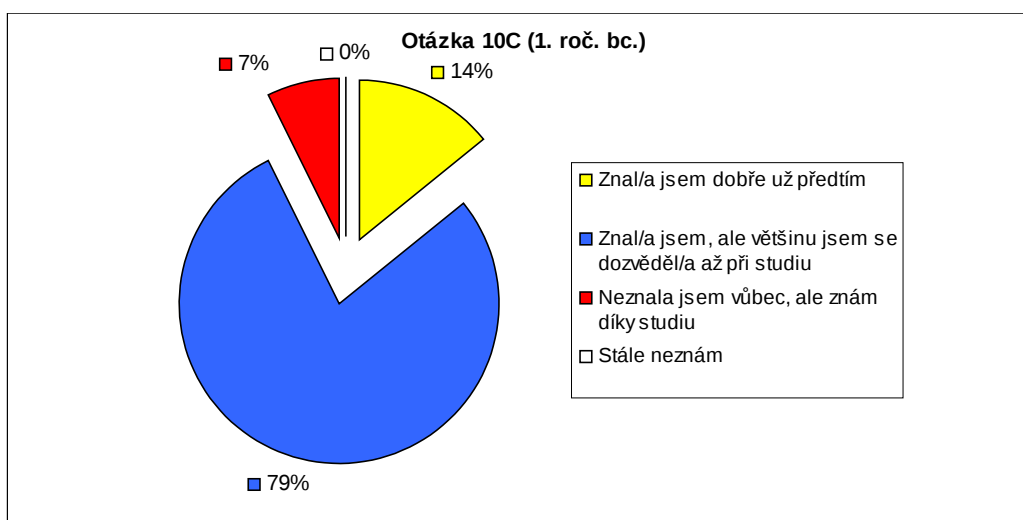
Necelá čtvrtina respondentů z řad doktorandů znala problematiku identifikace a hodnocení informačních zdrojů již před začátkem studia na ÚISK, žádný nevedl, že ji stále neovládá.

Otázka 10.C. Vyhledávání informací (znal/a jsem dobře už předtím; znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu; neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu; stále neznám)

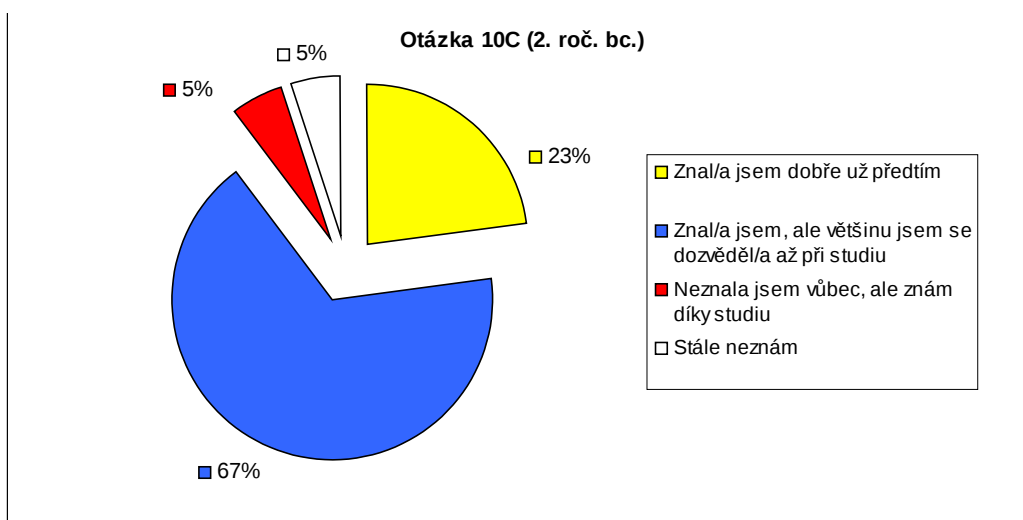

Předmětů, které se věnují výuce vyhledávání informací, se na ÚISK přednáší několik. Zajímalo mě, kolik z dotazovaných studentů dokáže informace efektivně vyhledávat právě díky této výuce. Schopnost vyhledávat informace napomáhá velkou měrou efektivnímu uspokojování informačních potřeb studentů.

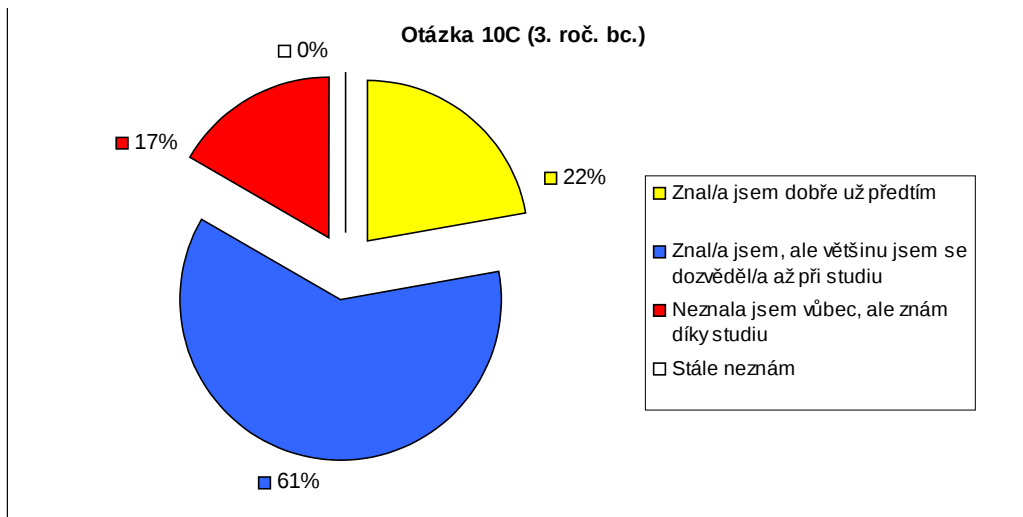
Téměř tři čtvrtiny všech dotazovaných studentů odpověděli, že vyhledávat informace dovedly již před začátkem studia na ÚISK a většinu efektivních znalostí získaly následně díky tomuto studiu. Několik studentů uvedlo, že vyhledávat informace stále nedovede.

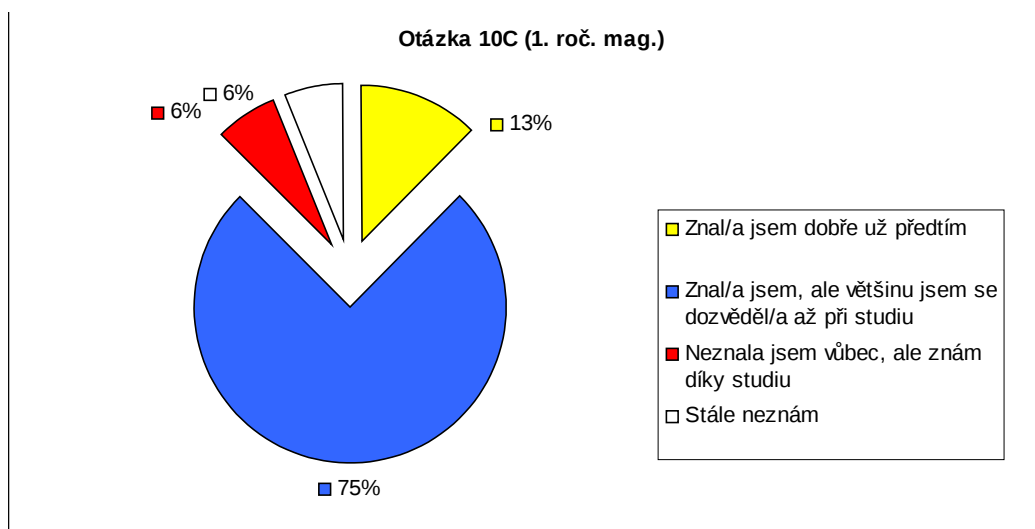
V 1. ročníku bakalářského studia se nevyskytl nikdo, kdo by vyhledávat informace stále nedokázal. Většina studentů získala hlavní znalosti díky studiu na ÚISK.

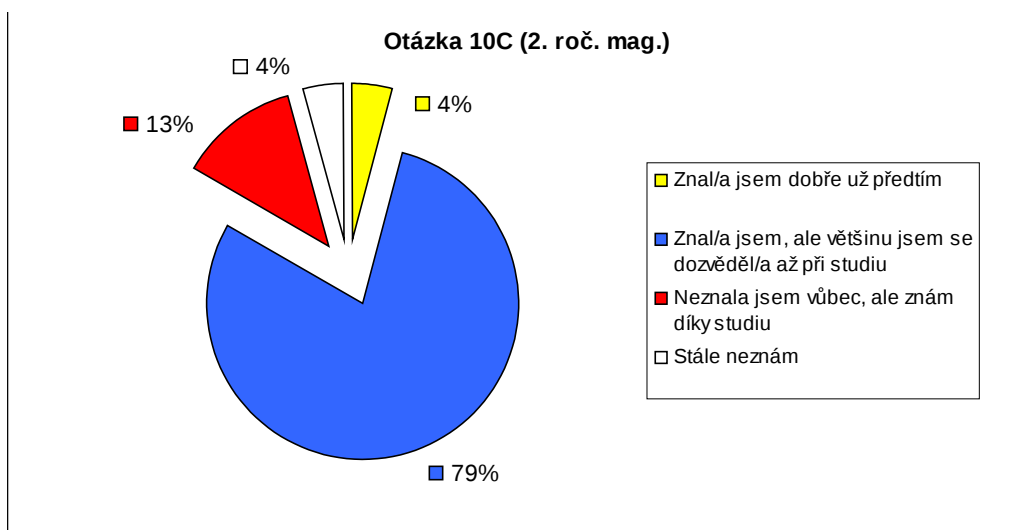
Také ve 2. ročníku bakalářského studia se respondenti často domnívají, že vyhledávání informací znali ještě před nástupem na ÚISK a zde si tyto dovednosti rozšířili. Několik z nich uvedlo, že vyhledávání informací nerozumí.

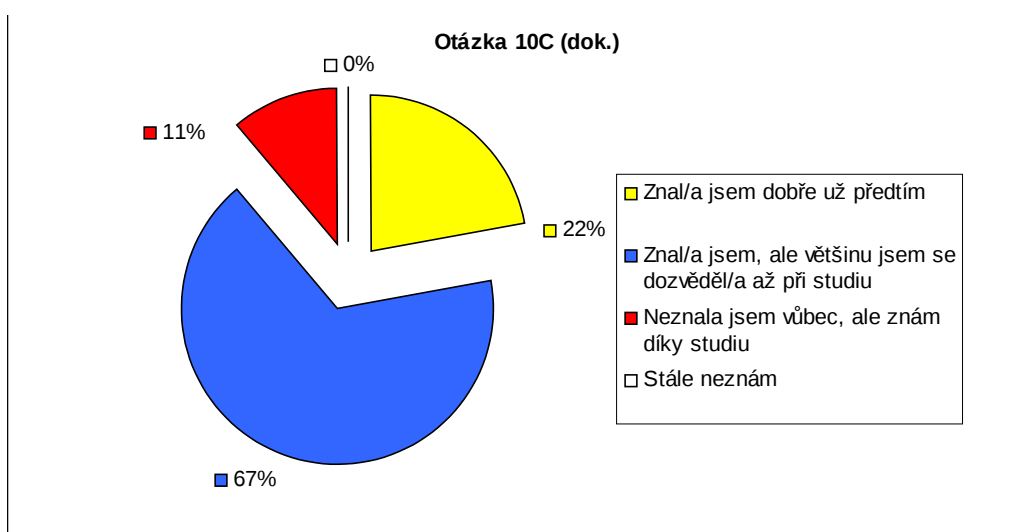
Nikdo ze studentů 3. ročníku bakalářského studia na položenou otázku neodpověděl „stále neznám“. Většina studentů si díky studiu na ÚISK své schopnosti vyhledávat relevantní informace prohloubila.

Také několik studentů 1. ročníku navazujícího magisterského studia uvedlo, že vyhledávat informace stále nedokáže, tři čtvrtiny se většinu z této dovednosti naučily při studiu.

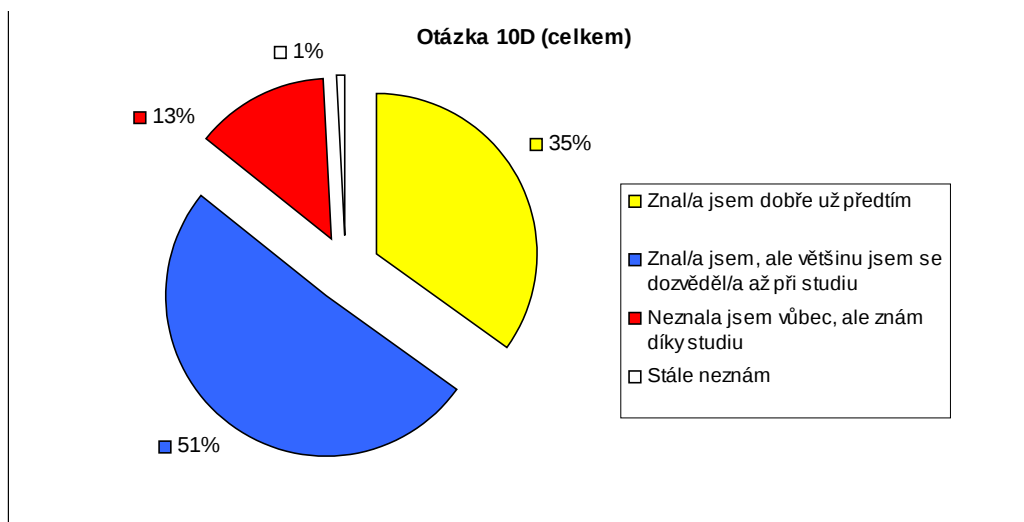

Ačkoliv ve 2. ročníku navazujícího magisterského studia bych nepředpokládala neznalost vyhledávání informací, odpovědělo takto 4% dotázaných respondentů.

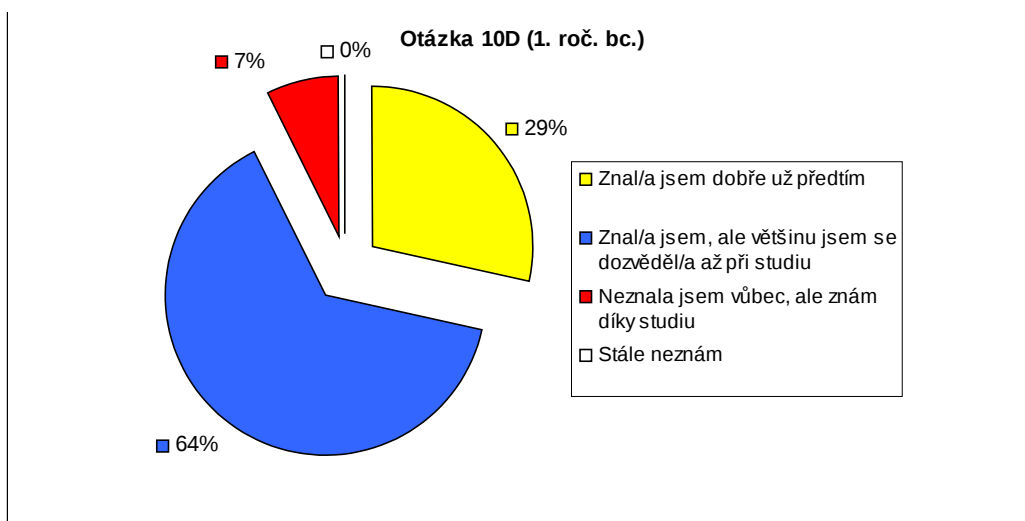
Všichni doktorandi uvedli, že vyhledávat informace dokáží, více než tři čtvrtiny především díky výuce na ÚISK.

Otázka 10.D. Služby v knihovnách (znal/a jsem dobře už předtím; znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu; neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu; stále neznám)

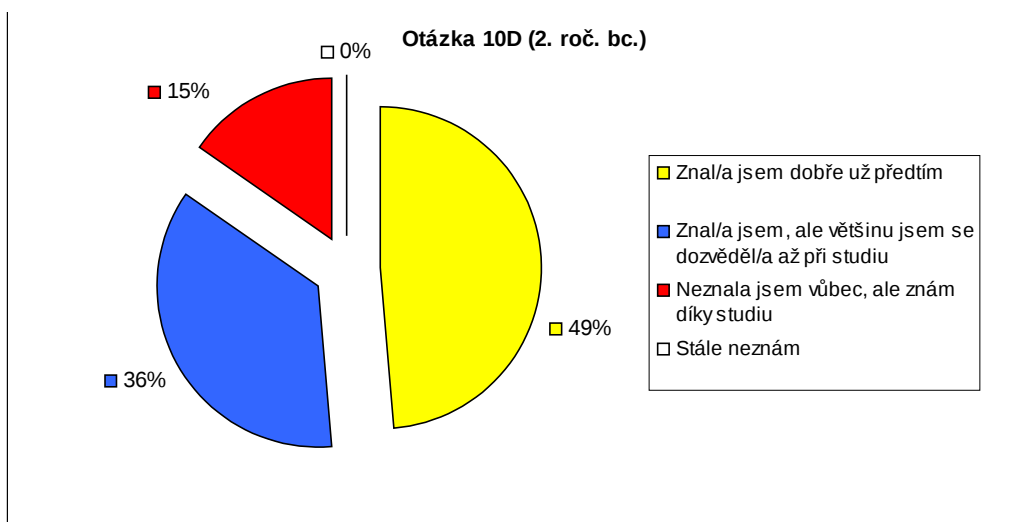

Seznámit se službami, které poskytují knihovny, se může v běžném životě každý jejich aktivní uživatel. Troufnu si tvrdit, že většina čtenářů ale zná jen ty služby, které někdy využila. Studenti oboru zahrnujícího knihovnictví by oproti tomu měli mít přehled o službách, které knihovny poskytují nebo by poskytovat mohly či měly.

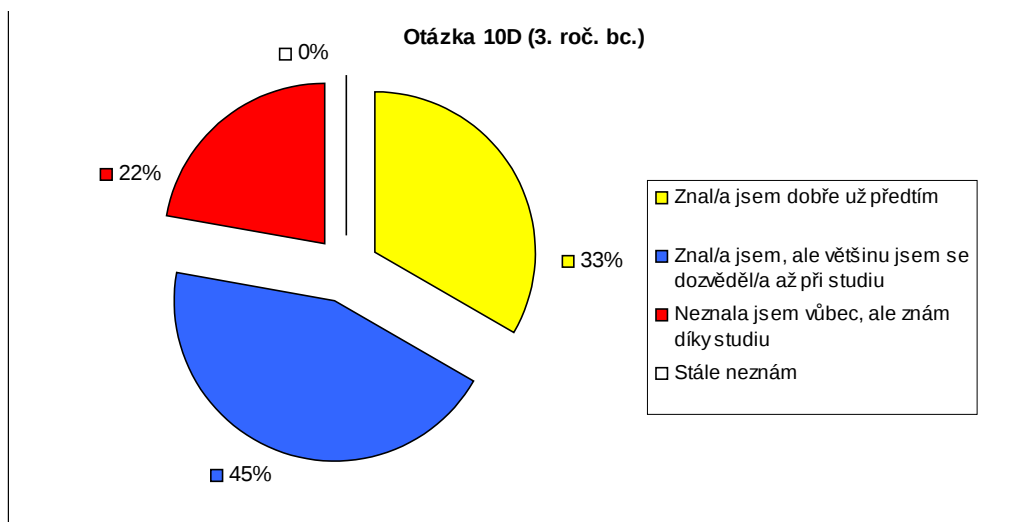
K mému překvapení jeden dotazovaný student (v 1. ročníku navazujícího magisterského studia) odpověděl, že služby knihoven nezná. Více než třetina z celkového počtu studentů je přesvědčena, že dobře znala služby poskytované v knihovnách již před začátkem svého studia na ÚISK. Přibližně jedna pětina se se službami knihoven seznámila výhradně díky studiu.

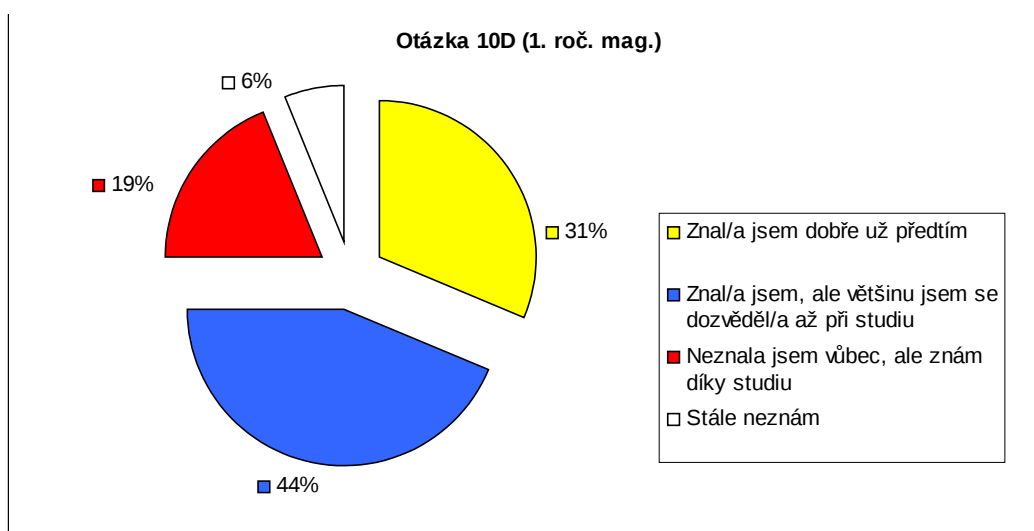
Necelá třetina studentů 1. ročníku bakalářského studia znala služby knihoven velmi dobře již před začátkem studia na ÚISK, jen 7% uvedlo, že se s nimi seznámilo až díky studiu.

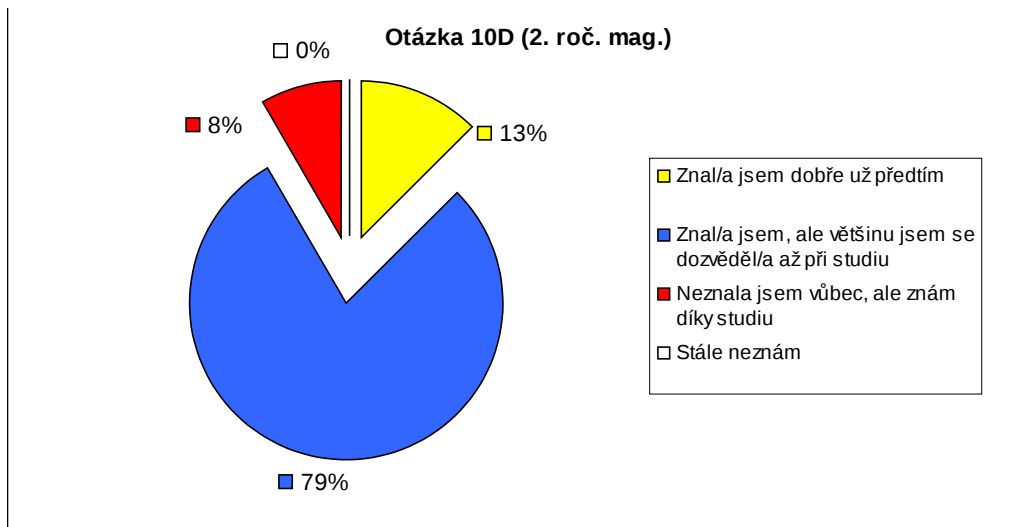
Studenti 2. ročníku bakalářského studia uvedli v polovině případů, že se v problematice knihovnických služeb orientovali dobře před začátkem studia na ÚISK.

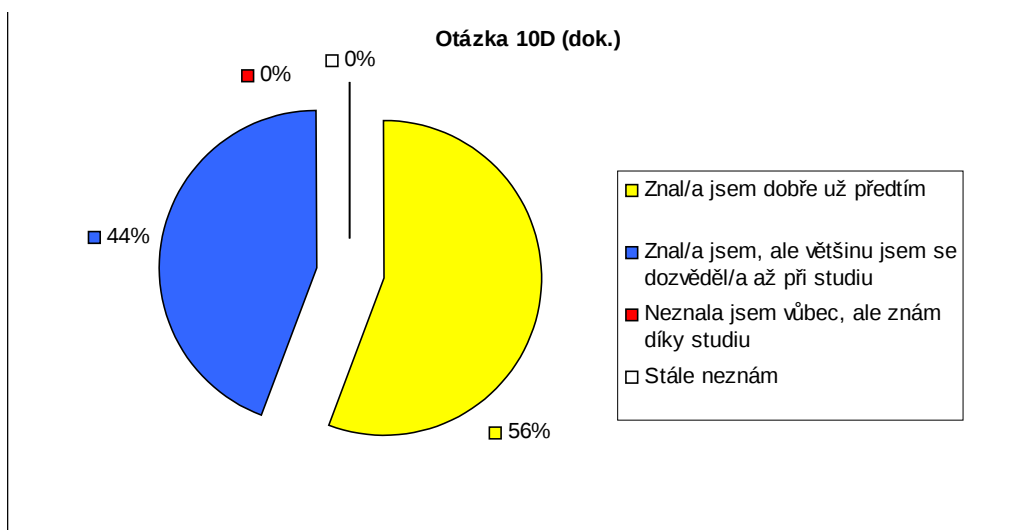
Třetina respondentů ze 3. ročníku bakalářského studia se domnívá, že služby knihoven znala dobře dříve, než začala studovat obor informační studia a knihovnictví.

Jak jsem již uvedla, jeden student 1. ročníku navazujícího magisterského studia odpověděl, že stále nezná knihovní služby. Pětina z dotazovaných pak uvedla, že tyto služby neznala před začátkem svého studia.

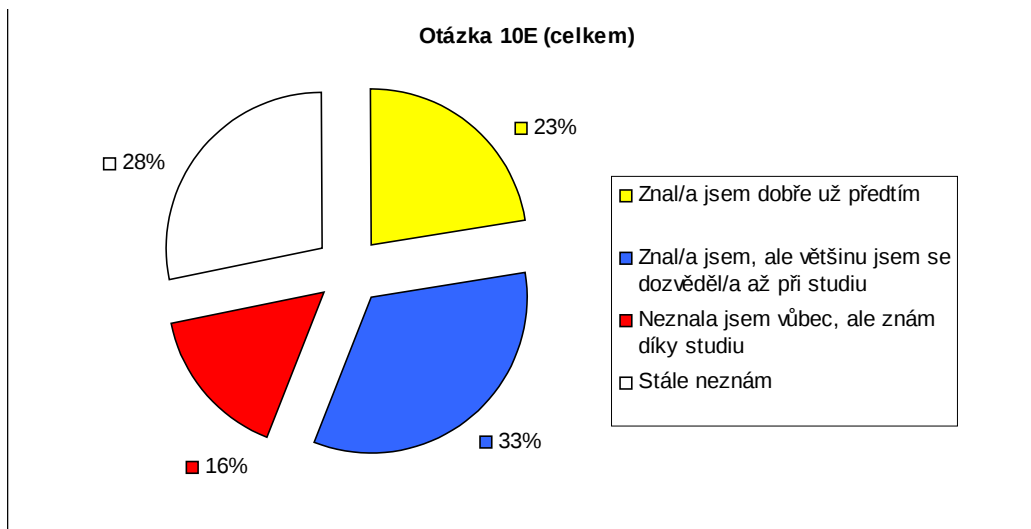

79% respondentů z 2. ročníku navazujícího magisterského studia se domnívá, že většinu ze svých znalostí služeb poskytovaných v knihovnách se dozvěděl v důsledku výuky na ÚISK.

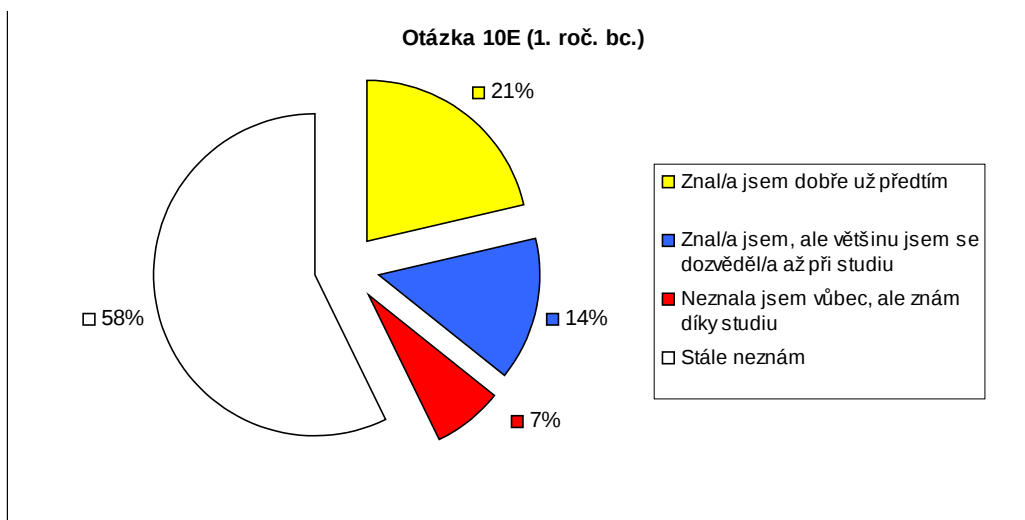
Více než polovina doktorandů získala své znalosti knihovních služeb před začátkem studia na ÚISK, ostatní si je při studiu prohloubili.

Otázka 10.E. Technologie internetu – vč. HTML apod. (znal/a jsem dobře už předtím; znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu; neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu; stále neznám)

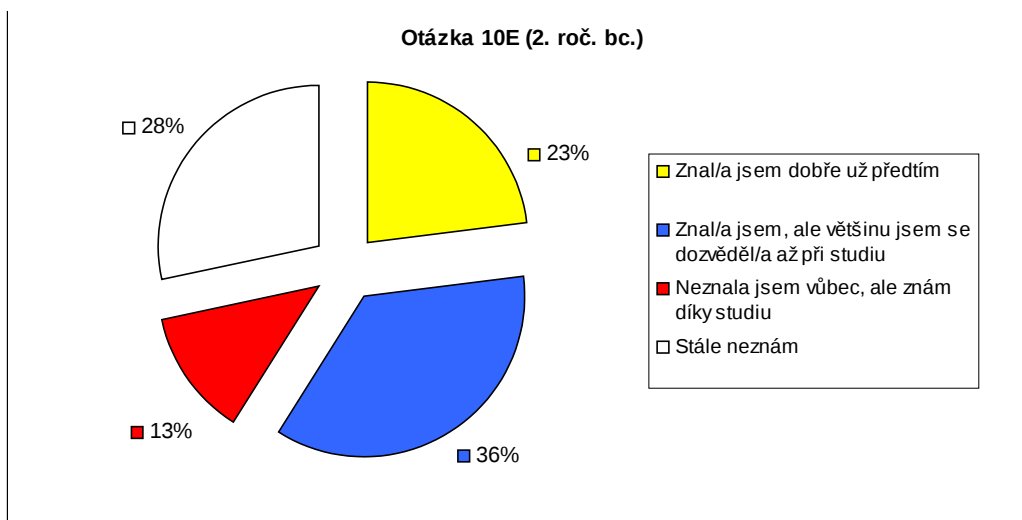
Technologiemi internetu byly v této otázce myšleny především programovací jazyky používané při práci s internetem, jako jsou HTML, CSS, PHP, Java a doplňkové jazyky používané pro správu databází, jako je SQL. Porozumění internetu zahrnuje i základní představu toho, jakým způsobem internet funguje, minimálně že existuje něco jako packetový přenos a že se informace převádí do „řetězců jedniček a nul“. Ačkoliv se na ÚISK tyto základy v několika předmětech vyučují, není jim v povinné výuce věnována velká pozornost. Se znalostmi internetových technologií se studenti mohou seznámit především na základě výběrových přednášek a seminářů.

To, že se na ÚISK jedná o okrajový předmět výuky, se promítlo do odpovědí dotazovaných respondentů. Každá z odpovědí získala přibližně čtvrtinu, o něco více pak odpověď, že studenti technologie znali, ale většinu se dozvěděli při studiu. Tento fakt by potvrdil můj názor, že rozšířené seznámení studentů s internetem probíhá na výběrových předmětech, kam se přihlásí právě zájemci o tuto problematiku. Necelá třetina studentů technologie internetu podrobněji stále nezná.

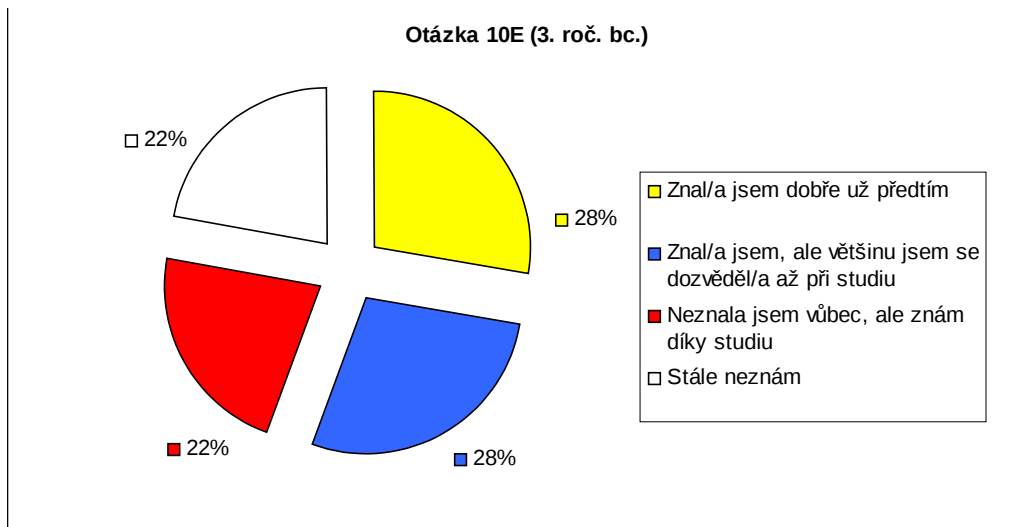

Přes polovinu odpovědí „stále neznám“ získala otázka na téma internetu mezi studenty 1. ročníku bakalářského studia. O tuto problematiku se před svým nástupem na ÚISK zajímala pětina dotázaných.

Odpovědi 2. ročníku bakalářského studia jsou vesměs stejné, jako průměrné

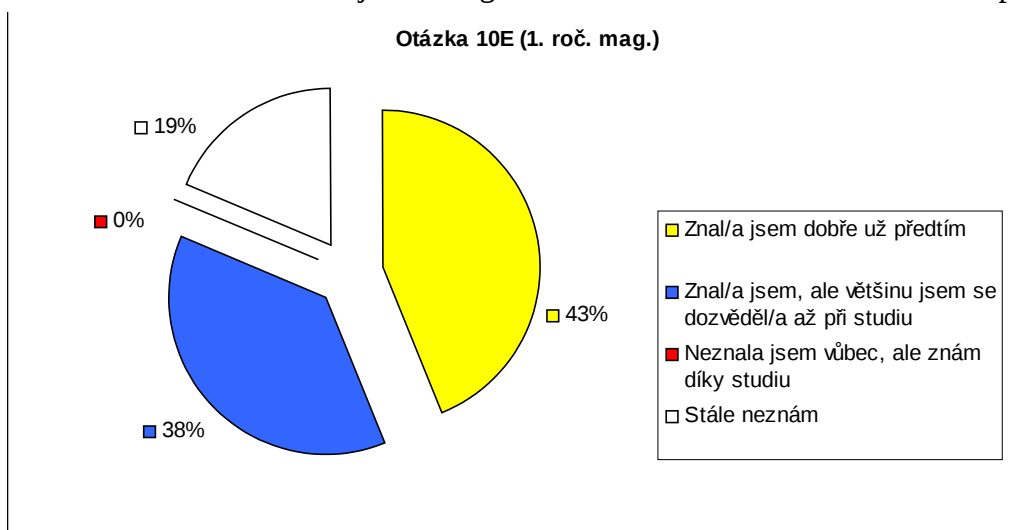

odpovědi celkového počtu respondentů.

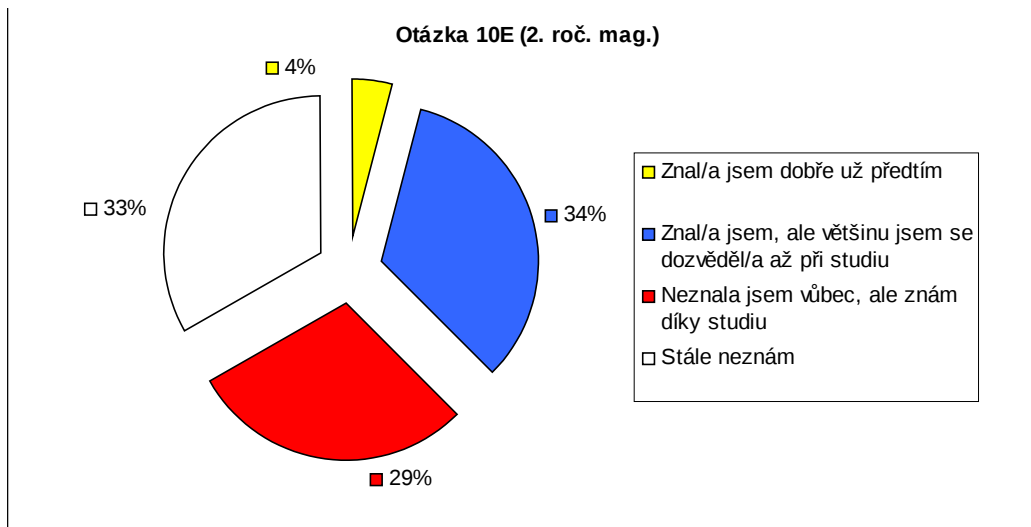

Mezi studenty 3. ročníku bakalářského studia získaly všechny odpovědi na otázku týkající se znalosti technologií internetu přibližně čtvrtinu.

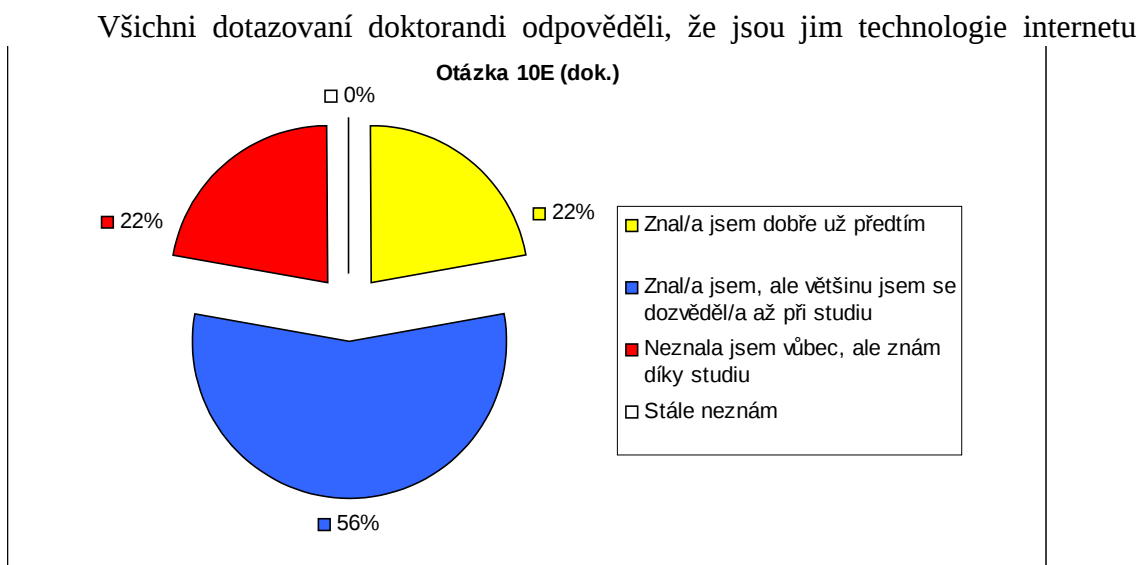
V 1. ročníku navazujícího magisterského studia buď studenti internet podrobněji

znali, případně si své znalosti ještě rozšířili, nebo o něm stále moc neví.

Jen velmi málo respondentů z 2. ročníku navazujícího magisterského studia uvedlo, že technologie internetu znalo dobře již před začátkem svého studia. Třetina je stále nezná vůbec.

známé, pětina z nich jen díky studiu na ÚISK.

7 Závěr

Cílem bakalářské práce s názvem Informační potřeby studentů Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy bylo především zjištění vztahu studentů ke Knihovně společenských věd T.G.M. v Jinonicích. Tato knihovna specializuje část svého fondu přímo na obor informačních studií a knihovnictví.

Ve své práci jsem se zabývala krátkým seznámením se studiem na ÚISK a s informačními zdroji, které jsou pro studium tohoto oboru studentům k dispozici. Provedla jsem dekompozici Knihovny společenských věd T.G.M. v Jinonicích s bližším zaměřením na fond a služby věnované oboru informační studia a knihovnictví.

V další části práce jsem se věnovala přípravě průzkumu a stanovila jsem si hypotézy, k jejichž potvrzení či vyvrácení jsem směřovala. Pro průzkum jsem zvolila formu papírového dotazníkového šetření s distribucí formulářů během vyučovaných předmětů. Po ukončení průzkumu jsem provedla vyhodnocení výsledků spolu s jejich grafickým znázorněním. Výsledky šetření potvrdily stanovené hypotézy.

Studenti ÚISK velmi ojediněle navštěvují Knihovnu společenských věd T.G.M. v Jinonicích. Jedním z důvodů je skutečnost, že většina materiálů je přístupná na internetu v elektronických Textech Jinonice a Moodlu. Velmi málo literatury je k dispozici přímo na stránkách ÚISK v sekci „Materiály k přednáškám“. Nové učební texty již v tištěné podobě nevycházejí především díky využití přístupu k internetu.

Vzhledem k umístění knihovny v jinonickém areálu a vybavenosti jejího fondu by ji mělo pravidelně navštěvovat více studentů, než kolik jich tak činí v současné době. Jednou z hlavních komplikací při nalezení cesty do této knihovny je na ÚISK podle mých osobních zkušeností především velmi nízká propagace knihovny vyučujícími. Publikace, které jsou studentům na hodinách doporučovány k nalezení v Knihovně knihovnické literatury Národní knihovny, jsou často k dispozici i přímo v Jinonicích. Narozdíl od fondu KKL je možné si je většinou zapůjčit i absenčně. V průběhu své již dvouleté praxe v této knihovně se mi povedlo několika spolužákům publikace z našeho fondu doporučit, ačkoliv původně směřovali do Klementina. Knihovna společenských

věd T.G.M. v Jinonicích netrpí nedostatkem čtenářů, mezi studenty ÚISK je ale dle mého názoru zbytečně opomíjena.

V současné době probíhá v 1. ročníku bakalářského studia v předmětu Úvod do informačních studií seznámení studentů s knihovnou a zdroji, které poskytuje. Jedná se o novou iniciativu, takže ještě není možné zjistit, zda tato iniciativa přináší kýžené výsledky a přivede do knihovny více studentů.

Studenti ÚISK navštěvují kvůli studiu i jiné knihovny. Výsledky jsou poněkud zkrácené tím, že většina studentů označila MKP jako místo zdroje odborné literatury, ačkoliv tam podle katalogu téměř žádná není.

Studenti ÚISK se velmi často ke zkouškám připravují z již vypracovaných materiálů poskytovaných spolužáky a staršími ročníky. K některým předmětům bohužel chybí informační zdroje a studentům nezbyvá nic jiného, než si materiály vyměňovat například na serveru Spolužáci.cz. Kvalita takových materiálů není vždy zaručena.

Studium na ÚISK připravuje na práci v knihovnách. Je patrné, že 1. ročník bakalářského a magisterského studia nemá ještě některé znalosti ohledně práce v knihovnách. Druhé a třetí ročníky již tyto znalosti deklarují.

Studenti ÚISK ve větší míře nevyužívají cizojazyčnou literaturu, pokud ano, jedná se především o literaturu v anglickém jazyce. Tato hypotéza se také potvrdila.

Problematika průzkumu informačních potřeb uživatelů knihoven a vysokoškolských studentů bude podle mého názoru vždy aktuální.

Použité zkratky:

- AACR2 – Anglo-American Cataloguing Rules, Second Edition
- CSS – Cascading Style Sheets
- DDC – Dewey Decimal Classification
- ELIS – Encyklopedia of Library and Information Science
- ERIC – Education Resources Information Center
- FAQ – Frequently Asked Questions
- GUI – Graphical User Interface
- HCI – Human-computer interaction
- HTML – Hypertext Markup Language
- ICT – Information and Communication Technologies
- ISDP – Informační systém diplomových prací
- ISTA – Information Science & Technology Abstracts
- KKL NK – Knihovna knihovnické literatury Knihovnického institutu Národní knihovny
- LISA – Library and Information Science Abstracts
- LISTA – Library, Information Science & Technology Abstracts
- LLIS – Library Literature and Information Science
- MARC21 – Machine Readable Cataloging
- MDT – Mezinárodní desetinné třídění
- MeSH – Medical Subject Headings
- MKP – Městská knihovna v Praze
- MMVS – Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba
- MVS – Meziknihovní výpůjční služba
- NK – Národní knihovna
- OCLC – Online Computer Library Center
- OPAC – Online Public Access Catalog
- PHP – Hypertext Preprocessor, původně Personal Home Page
- PSH – Polytematický strukturovaný heslář
- SQL – Structured Query Language
- STK – Státní technická knihovna
- ÚISK – Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy
- UK – Univerzita Karlova
- VISK 2 – Veřejné informační služby knihoven – Mimoškolní vzdělávání knihovníků
- VOŠIS – Vyšší odborná škola informačních služeb

Použitá literatura

- CELBOVÁ, Ludmila. Informační zdroj. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky. c2005 [cit. 2009-08-01]. Systém. č. 000000887. Dostupná z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktid>>.
- ČERNÁ, Milena; STÖCKLOVÁ, Anna. *Služby knihoven a informačních středisek*. Praha : Karolinum, 1992. 98 s. ISBN 80-7066-703-6.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha : Karolinum, 2007. 374 s. ISBN 978-80-246-0139-7.
- *Elektronické studijní texty* [online]. Praha : Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav Informačních studií a knihovnictví, 2007-9 [cit. 2009-08-01]. Dostupné z WWW: <<http://texty.jinonice.cuni.cz/>>.
- FIALOVÁ, Zuzana. *Informační potřeby studentů uměleckých škol se zaměřením na dramatické a hudební umění*. Praha, 2009. 56 s., graf., tab. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce Richard Papík.
- *ISDP : Informační systém diplomových prací* [online]. Praha : Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav Informačních studií a knihovnictví, c2009 [cit. 2009-08-01]. Dostupné z WWW: <<http://isdip.alstanet.cz/>>.
- JEDLIČKOVÁ, Petra. Řekl někdo nová média?. *Ikaros* [online]. 2007, roč. 11, č. 1. [cit. 2009-08-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/3803>>. URN-NBN:cz-ik3803. ISSN 1212-5075.
- JEŘÁBEK, Hynek. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha : Karolinum, 1992. 162 s. ISBN 80-7066-662-5.
- MANECKE, Hans-Jürgen; RÜCKL, Steffen; TÄNZER, Karl-Heinz. *Informační potřeby a uživatelé informací*. Z němčiny přeložil Vladimír Brož. Praha : UVTEI, 1990. 125 s. ISBN 80-212-0090-1 (brož.).

- Městská knihovna v Praze. *Městská knihovna v Praze* [online]. Praha : Městská knihovna v Praze, aktualiz. 2009-08-05 [cit. 2009-08-05]. Dostupné z WWW: <<http://mlp.cz/>>.
- Moodle. *Moodle* [online]. [S.l.] : Moodle, 2003- [cit. 2009-08-01]. Dostupné z WWW: <<http://moodle.cz/>>.
- Národní knihovna České republiky. *Knihovna knihovnické literatury* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2009-07-13 [cit. 2009-08-01]. Dostupné z WWW: <http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_knihovna_knihovnicke_literatury.htm>.
- PUNCH, Keith. *Úspěšný návrh výzkumu*. Z anglického originálu přeložil Jan Hendl. Praha : Portál, 2008. 230 s. ISBN 978-80-7367-468-7 (brož.).
- Státní technická knihovna. *Národní technická knihovna* [online]. Praha : Státní technická knihovna, c2006-2008 [cit. 2009-08-01]. Dostupné z WWW: <<http://stk.cz/>>.
- STÖCKLOVÁ, Anna. *Dekompozice knihovnického systému* [online]. Praha : Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze, 2007 [cit. 2008-05-11]. 7 s. Elektronické studijní texty ÚISK. Dostupný z WWW: <<http://texty.jinonice.cuni.cz/>>.
- SURYNEK, Alois; KOMÁRKOVÁ, Růžena; KAŠPAROVÁ, Eva. *Základy sociologického výzkumu*. Praha : Management Press, 2001. 160 s. ISBN 80-7261-038-4.
- SYCHROVSKÁ, Lenka. *Informační potřeby zahraničních studentů na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze*. Praha, 2005. 79s., [13] s. příl. graf. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce Marie Königová.
- SYCHROVSKÁ, Lenka. *Metodologie průzkumu informačních potřeb*. Praha, 2005. 116 s., [11] s., tab., graf. Rigorózní práce (PhDr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Konzultant Marie Königová.

- TUČKOVÁ, Jitka. *Informační potřeby a průzkumy uživatelů*. Praha, 2003. 74 s., obr. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce Marie Königová.

- Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav Informačních studií a knihovnictví. *UIISK : Ústav informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze* [online]. Praha : Univerzita Karlova, Ústav Informačních studií a knihovnictví, c2008 [cit. 2009-08-01]. Dostupné z WWW: <<http://uisk.ff.cuni.cz/>>.

- Univerzita Karlova. Knihovna společenských věd T. G. Masaryka. *Univerzita Karlova : Knihovna společenských věd T. G. Masaryka* [online]. Praha : Univerzita Karlova, aktualiz. 2009-08-04 [cit. 2009-08-04]. Dostupné z WWW: <<http://knihovna.jinonice.cuni.cz/>>.

- Univerzita Karlova. Knihovna společenských věd T. G. Masaryka. *Zpráva o knihovně za rok 2008* [online]. Praha : Univerzita Karlova, Knihovna společenských věd T. G. Masaryka, 2009 [cit. 2009-08-01]. 18 s. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.jinonice.cuni.cz/KSV-14.html>>.

Přílohy

Příloha 1

Dotazník k bakalářské práci Informační potřeby studentů Informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

(Není-li uvedeno jinak, označte pouze jednu odpověď)

1. Jaký typ dokumentů ke studiu preferujete?

A. Vyberte:

- a) elektronické
- b) tištěné
- c) ručně psané

B. Jaké zdroje ke studiu využíváte? (lze označit více možností)

- a) skripta, učebnice
- b) moodle
- c) kvalifikační práce (diplomové, bakalářské, disertační, rigorózní)
- d) Texty Jinonice
- e) oborové databáze
- f) internet (vyhledávání Google apod.)
- g) materiály starších ročníků
- h) vlastní poznámky z hodin

2. Jaké umíte jazyky? Využíváte jejich znalost pro studium cizojazyčné literatury? (lze označit více možností)

A. Umím

- a) anglicky
- b) německy
- c) francouzsky
- d) jiné (rozeptejte)

B. Studuji cizojazyčnou literaturu

- a) ano
- b) ne

C. V jakých jazycích?

- a) anglicky
- b) německy
- c) francouzsky
- d) jiné (rozeptejte)

3. Chodíte do Knihovny společenských věd T.G.M. v Jinonicích?

- a) ano
- b) ne (pokračujte otázkou č. 6)

4. Jak často navštěvujete knihovnu v Jinonicích?

- a) alespoň 1 za 14 dní
- b) méně než 1 za 14 dní
- c) jen o zkouškovém
- d) jen když něco nutně potřebuji (cca 1 za akademický) rok

5. Co zde (v knihovně v Jinonicích) využíváte? (lze označit více odpovědí)

- a) půjčování knih domů
- b) prezenční studium knih
- c) prezenční studium kvalifikačních prací
- d) internet
- e) přístup k databázím

6. Chodíte do jiných knihoven kvůli získávání literatury ke studiu?

A. Vyberte

- a) ano
- b) ne

B. Pokud ano, do jakých? (lze označit více možností)

- a) fakultní na UK
- b) Knihovna Knihovnické literatury Národní knihovny
- c) Národní knihovna

- d) Městská knihovna v Praze
- e) Státní technická knihovna
- f) jiné (myslí se především knihovny v místě bydliště)

7. Z čeho se učíte ke zkouškám na konci semestru? (lze označit více možností)

- a) z vlastních poznámek
- b) z materiálů od spolužáků (vypracované otázky)
- c) z materiálů od vyučujících
- d) z učebnic a skript
- e) z článků a propagačních materiálů na internetu

8. Zpracováváte někdy sami materiály ke zkouškám a poskytujete své práce spolužákům?

- a) ano, skoro pokaždé
- b) ano, asi jednou jsem zpracoval/a a poskytl/a
- c) ne, vůbec

9. Z čeho se učíte (máte v plánu učit) k bakalářským či magisterským zkouškám? (lze označit více možností)

- a) z vlastních poznámek
- b) z materiálů od spolužáků (vypracované otázky)
- c) z materiálů od vyučujících
- d) z učebnic a skript
- e) z článků a propagačních materiálů na internetu

10. Zamyslete se, které z následujících informací, znalostí a dovedností jste se převážně naučili jen díky svému studiu na ÚISK.

A. Porozumění prostředí knihovny a procesům, které se v něm odehrávají

- a) znal/a jsem dobře už předtím
- b) znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu
- c) neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu
- d) stále neznám

B. Identifikace a hodnocení informačních zdrojů

- a) znal/a jsem dobře už předtím
- b) znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu
- c) neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu
- d) stále neznám

C. Vyhledávání informací

- a) znal/a jsem dobře už předtím
- b) znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu
- c) neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu
- d) stále neznám

D. Služby v knihovnách

- a) znal/a jsem dobře už předtím
- b) znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu
- c) neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu
- d) stále neznám

E. Technologie internetu (vč. HTML apod.)

- a) znal/a jsem dobře už předtím
- b) znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu
- c) neznal/a jsem vůbec, ale znám díky studiu
- d) stále neznám

11. Jaký studujete ročník?

- a) 1. bakalářský
- b) 2. bakalářský
- c) 3. bakalářský (případně prodloužené studium)
- d) 1. magisterský
- e) 2. magisterský (případně navazující studium)
- f) doktorské studium

Děkuji za spolupráci.

Příloha 2

Výsledky průzkumu na téma Informační potřeby studentů Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

bc – bakalářské studium

mg – magisterské studium

dok. – doktorské studium

1.A. Jaký typ dokumentů ke studiu preferujete? Vyberte							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Elektronické	5	11	6	8	14	8	52
Tištěné	9	24	11	8	7	1	60
Ručně psané	0	4	1	0	3	0	8
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

1.B. Jaké zdroje ke studiu využíváte?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Skripta, učebnice	9	25	12	15	16	6	83
Moodle	12	17	10	16	8	3	66
Kvalifikační práce	2	6	4	6	8	5	31
Texty Jinonice	0	23	14	12	17	2	68
Oborové databáze	4	19	5	9	4	6	47
Internet	12	32	12	14	20	8	98
Materiály starších ročníků	1	11	8	3	17	3	43
Vlastní poznámky z hodin	11	38	15	13	20	6	103
Celkem	51	171	80	88	110	39	539

2.A. Jaké umíte jazyky?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Anglicky	14	37	16	15	23	9	114
Německy	5	13	7	8	12	4	49
Francouzsky	1	16	0	1	3	2	23
Jiné	2	10	1	2	6	4	25
Celkem	22	76	24	26	44	19	211
Z toho italsky	0	2	1	0	0	1	4
Z toho španělsky	1	5	0	0	2	2	10
Z toho rusky	0	2	0	2	4	1	9
Z toho polsky	0	0	0	0	0	1	1
Z toho latinsky	0	3	0	0	0	0	3
Z toho švédsky	1	0	0	0	0	1	2
Z toho slovinsky	0	0	0	0	0	1	1
Z toho slovensky	0	1	0	0	0	0	1

2.B. Studuji cizojazyčnou literaturu							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Ano	7	21	13	10	17	9	77
Ne	7	18	5	6	7	0	43
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

2.C. V jakých jazycích?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Anglicky	7	21	13	10	17	9	77
Německy	0	2	2	1	1	2	8
Francouzsky	0	1	0	1	1	2	5
Jiné	0	2	1	1	1	1	6
Celkem	7	26	16	13	20	14	96
Z toho italsky	0	1	1	0	0	0	2
Z toho rusky	0	0	0	1	0	0	1
Z toho španělsky	0	0	0	1	1	0	2
Z toho polsky	0	0	0	0	0	1	1
Z toho slovensky	0	1	0	0	0	0	1

3. Chodíte do Knihovny společenských věd T.G.M. v Jinonicích?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Ano	12	23	16	7	19	7	84
Ne	2	16	2	9	5	2	36
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

4. Jak často navštěvujete knihovnu v Jinonicích?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Alespoň 1 za 14 dní	1	2	0	1	0	0	4
Méně než 1 za 14 dní	2	6	6	2	2	3	21
Jen o zkouškovém	1	1	1	0	3	0	6
Jen když něco nutně potřebuji (cca 1 za akadem. rok)	8	14	9	4	14	4	53
Celkem	12	23	16	7	19	7	84

5. Co zde (v knihovně v Jinonicích) využíváte?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Půjčování knih domů	10	21	13	5	13	5	67
Prezenční studium knih	3	11	10	4	16	5	49
Prezenční studium kvalifik. prací	4	9	9	4	9	7	42
Internet	1	2	4	0	2	2	11
Přístup k databázím	1	3	0	0	0	1	5
Celkem	19	46	36	13	40	20	174

6.A. Chodíte do jiných knihoven kvůli získávání literatury ke studiu? Vyberte							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Ano	14	36	16	16	20	9	111
Ne	0	3	2	0	4	0	9
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

6.B. Pokud ano, do jakých?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Fakultních na UK	5	10	6	2	3	3	29
KKL NK	4	11	8	4	6	6	39
NK	8	19	9	6	12	7	61
MKP	12	19	11	7	13	6	68
STK	2	0	4	1	2	2	11
Jiné (hl. v místě bydliště)	6	20	5	10	4	3	48
Celkem	37	79	43	30	40	27	256

7. Z čeho se učíte ke zkouškám na konci semestru?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Z vlastních poznámek	10	39	14	14	23	6	106
Z materiálů od spolužáků	13	25	17	7	16	1	79
Z materiálů od vyučujících	12	32	16	14	21	6	101
Z učebnic a skript	8	23	6	14	15	6	72
Z článků a materiálů na internetu	5	11	6	9	12	7	50
Celkem	48	130	59	58	87	26	408

8. Zpracováváte někdy sami materiály ke zkouškám a poskytujete své práce spolužákům?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Ano, skoro pokaždé	4	14	3	4	12	3	40
Ano, asi jednou	10	19	12	10	11	4	66
Ne, vůbec	0	6	3	2	1	2	14
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

9. Z čeho se učíte (máte v plánu) k bakalářským či magisterským zkouškám?							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Z vlastních poznámek	10	39	15	15	22	7	108
Z materiálů od spolužáků	10	30	16	12	20	5	93
Z materiálů od vyučujících	13	37	17	13	21	6	107
Z učebnic a skript	11	28	9	16	18	6	88
Z článků a materiálů na internetu	5	18	6	9	11	9	58
Celkem	49	152	63	65	92	33	454

10.A. Porozumění prostředí knihovny a procesům, které se v něm odehrávají							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Znal/a jsem dobře už předtím	3	10	4	4	3	4	28
Znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu	6	17	7	3	11	5	49
Neznala jsem vůbec, ale znám díky studiu	3	12	7	7	10	0	39
Stále neznám	2	0	0	2	0	0	4
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

10.B. Identifikace a hodnocení informačních zdrojů							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Znal/a jsem dobře už předtím	0	4	0	1	1	2	8
Znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu	5	11	5	7	10	5	43
Neznala jsem vůbec, ale znám díky studiu	6	22	13	7	13	2	63
Stále neznám	3	2	0	1	0	0	6
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

10.C. Vyhledávání informací							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Znal/a jsem dobře už předtím	2	9	4	2	1	2	20
Znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu	11	26	11	12	19	6	85
Neznala jsem vůbec, ale znám díky studiu	1	2	3	1	3	1	11
Stále neznám	0	2	0	1	1	0	4
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

10.D. Služby v knihovnách							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Znal/a jsem dobře už předtím	4	19	6	5	3	5	42
Znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu	9	14	8	7	19	4	61
Neznala jsem vůbec, ale znám díky studiu	1	6	4	3	2	0	16
Stále neznám	0	0	0	1	0	0	1
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

10.E. Technologie internetu (vč. HTML apod.)							
	1. bc.	2. bc	3. bc	1. mg	2. mg	dok.	celkem
Znal/a jsem dobře už předtím	3	9	5	7	1	2	27
Znal/a jsem, ale většinu jsem se dozvěděl/a až při studiu	2	14	5	6	8	5	40
Neznala jsem vůbec, ale znám díky studiu	1	5	4	0	7	2	19
Stále neznám	8	11	4	3	8	0	34
Celkem	14	39	18	16	24	9	120

11. Jaký studujete ročník?	
1. bakalářský	14
2. bakalářský	39
3. bakalářský (a prodloužené studium)	18
1. magisterský	16
2. magisterský	24
Doktorské studium	9
Celkem	120